

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ketabton.com

ناول

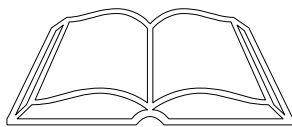
اوبڻڪي

ليک

عبدالعلي غورغشتي

15,12,1979

د کتاب د چاپ چاري خوندي دي

اوبنکي	::	کتاب	◆
عبدالعلي غورغشتي	::	ليک	◆
خليل الله تصميم	::	کمپوز	◆
طاهر خلاند	::	سيټينگ	◆
نجيب الله زرگی عليخېل	::	پروف	◆
نجيب الله زرگی عليخېل	::	پوښتی	◆
500	::	تعداد	◆
کراچي	::	چاپ ځای	◆
2018 ع	::	چاپ کال	◆
160 کالداري	::	پيه	◆

د موندلو درک : کتاب پلورنځی، ريگل پلازه دکان ۷ جناح روډ کوټه

يونيورسټي بک اېجنسي خېبر بازار پېښور

غزنوي کتب خانه قندهاري بازار کوټه

پريمير بک هاؤس نزد مسجد صديق اکبر پښتون آباد

منگهو پير کراچي

عزيز بک ډپو تحصيل روډ روډ

ٲرون

د سهېلي پښتونخوا د مېرني پښتني خاوري نه
ستري کېدونکي مبارزين او د
ارواښاد مولوي رحمت الله مندوڅپل د کور د علمي او
فکري انگري کلک ملگري
مولوي سلطان خروټي، مولوي عبدالرحمن کاکړ او د
حاجي سلطان ناصر په نوم

ڊالی

یو داسی سپیخلی مبارز ته چي نوم یی

محمد جان لالا

ؤ او خپل هست او نپست یی د دې وطن د
آزادی و روښانه قافلې ته ډالی کړی ؤ.
روح یی ښاده، پر گور یی نور

د عبدالعلي غورغشتي ناول "اوبنګي" کيسه

په ږوب کښي د سکول د زماني راهيسې دوه کسان، هسي خو نور هم ډېر، څه مي ياد څه مي هېر دي، خدای بخښلی عبدالعلي او خدای بخښلی محمد جان لالا رانه نه هېرېږي. دا ژوند له هنگامو ډک د سترپاؤ نوم دی. په دې اوويا کلني ژوند کښي د هريوه د ژوند خپلي خپلي کيسې دي. په دې به ستاسي وخت نه ضائع کوم. په ږوب کښي ما تر اتم جماعته، جون ۱۹۶۲ سکول ويلی او بيا د لورالائی (بوري) او کوټي کښي د تعليم او روزگار د کرکېچ پسته، هم په ږوب کښي د بېنک د ملازمت په سلسله کښي پنځه واړه د وخت په مختلفه دورانو کښي استوګن پاته شوی يم. او داسي د خپل عمر د پېرش کاله مي د ږوب او په خښلي دي. عبدالعلي غورغشتي يو وخت د يوې کاپي په پاڼو ليکلی کتاب د مطالعې او کتنې دپاره را کړی ؤ چي دا غالباً زما په ږوب کښي د استوګن پاته کېدو درېيمه دوره او که دويمه دوره ۱۹۷۳، ۱۹۷۷ او ۱۹۷۸ وه. هم نونه شم ويلی ځکه چي په ۱۹۷۶ کښي ما په ږوب کښي د، پشتو ادبي ملګري، خانګه پرانسته چي صدر يې خدای بخښلی کمال الدين شېراني او زه يې جنرل سکتروم او مور خپله اوله غونډه د خدای بخښلي شېرجان مندو خپل په مشري کښي د ږوب په جرګه هال کښي د انفارمېشن سنټر ږوب په مرسته وکړه چي دا وخت يې بناغلی عمر خان مروت مشر ؤ او عبدالکريم

بريالی دا ملازمت پرې ايښی او په نوشکي کښي د کالج لېکچرر لگېدلی ؤ. د درېيمې دورې په دغو کلونو ۱۹۸۲/۱۹۸۵ کښي بيا عبدالکریم بريالی هم د ږوب استهنټ پوليتيکل اېجنټ ؤ دا زما د ژوند اهمه دورانیه وه. د ژوند د فکري ارتقائي مرحلو سره مخامخ ولاړوم، د ملايانوله مخصوصه ډلي سره د خپل اصولي کردار په حواله په جنگ اخته وم، ولي چي د بېنک په ملازمت کښي د دوه او دوه څلور په فارمولاً ژوند کېږي نه چي د سياست په هره گهړي د بدلېدونکي لاسه عمل په بنياد. د عبدالعلي کتاب راسره خوندي پروت ؤ او داسي چي په گڼ شمېر کتابونو کښي به يې کله کله سر راښکاره کړي چي زه هم يو امانت کتاب يم، مگر له ما بيا دا هېر شوي ؤ چي دا د چا کتاب دی خودا راته ياد ؤ چي دا يو امانت دی. د خپل ژوند بې کچه اړتياؤ له کبله مي نه ولوستلی او نه پراستلی چي دا خو راته معلوم شوې وای چي دا آخر دی د چا کتاب. و دې ته که څوک زما سستي وايي هم نو ورسره منم يې.

يو وخت په دا نژدې کلونو کښي چي محمد جان لالا په کراچي کښي په هسپتال کښي داخل ؤ نو مي زړه کښي راوگرځېدل چي دا کتاب به د ده وي نو مي د دې تصديق دپاره هڅي وکړې، نجيب زړگي د دې معاملې گواه دی معلومه شوه چي دا د ده کتاب نه دی. بل خواته ناجاڼه عبدالعلي د فېس بک په پاڼه را ښکاره شو، اشنا راته

ولگېدی خوله ياده مي وتلی و چي داد کوم وخت شناخته دی. ما په ده، دده مشر ورور اوبناد مولوي عبدالحي گمان راتلی چي يو وخت د ايران په سفر کښي سره ملگري وو. هغه يو دينداره مذهبي سړی و او غټه پیره يې وه او دلته د عبدالعلي کوچنۍ پیره، نويوڅه شکمن وم، دغه و چي د کراچي په يوه دوره ۲۰۱۶ کښي مي ورسره ملاقات وشو او زاړه اشنائي مي بېرته تازه شوه. د دې څه د مخه دده پريو کتاب، پشتون خوا، چاپ ۲۰۰۴ مي په، پشتو محفل، کالم کښي تبصره هم کړې وه چي شېر رحمان بونېري راته لېږلی و. بيا مي ورسره نور ملاقاتونه هم په کوټه کښي وشول، زموږ د ملگري ليکوال په يو تنقيدي نشست کښي د خصوصي مېلمه په جېټ هم رابلل شوی و او دده خپل راتلونکي کتاب د ملگري ليکوال د پلېټ فارم څخه د چاپولو اعلان يې هم وکړی چي د پشتون خوا ملي عوامي پارټۍ د اهم غړي د شېر جان مندو خېل د ژوند او خدماتو په اړه اوس چاپ دی.

خدای بخښلي عبدالعلي غورغشتي د مرگ خبر يو ډېرغم لړلی خبر و چي موږ په کوټه کښي واورېدی. په رڼوب کښي دده د جنازې او فاتحې په دوران د گران نجيب الله زرگي سره دده د زوی په مجلس کښي دا خبره راښکاره شوه چي بابا يې يو کتاب ليکلی و چي اوس ځني ورک دی. زرگي چي دا خبره و ماته وکړه نو مي هغه کتاب رايا د شو

او خدای شته د ده د مرگ په شپه هم دې کتاب سر را بنکاره کړی و. زرگي ته مي وويل زه به يې نن په تسلي وگورم نو په اوله پاڼه د عبدالعلي نوم ليک و. دغه و چې کتاب مي و نجيب الله زرگي ته حواله کړی او دا دی اوس ستاسي و لوست ته حاضر دی.

زما په خيال چي دا ناول لکه څنگه چي له ماسره له ډېره وخته په خطي صورت کښي موجود و نو په دې لحاظ دا د جنوبي پښتونخوا رومي ناول گرځولی شو. په دې به اوس د ناول نقادان خپل نظر اچوي او د معيار او مقام ټاکنه به يې کوي او دا چي دا د خدای بخښلي د ليک اولنی اثر هم دی.

عمر گل عسکر

نوی کلی کوټه

د جولای د میاشتي اوولسمه نېټه ۲۰۱۸

د عبدالعلي غورغشتي "اوبنکي"

ارواښاد محترم عبدالعلي غورغشتي د سهېلي پښتونخوا د يوې علمي کورنۍ غړی او په خپل قام مټين ؤ. په عملي توگه د خان شهيد د ډلي تورزن ؤ او د قلم له لاري يې توري تيارې رڼا کولې. وايي چي په ږوب کښي د دوی سره د کتابونو يوه لويه ذخيره وه او د دوی نه په دغه سيمه کښي د بل چاسره زيات کتابونه نه وو. د دوی پلار هم يو لوی ديني عالم ؤ. او وینت (۲۷) کتابونه يې تصنيف کړي وو. محترم عبدالعلي غورغشتي پخپله نهه (۹) کتابونه ليکلي دي چي تر اوسه پکښي پنځه چاپ او نور ناچاپه دي. کالمونه او مقالې به يې هم د ورځپاڼو اونورو مجلو لپاره ليکلې.

ددې ناول افسانه

ددې ناول کيسه هم عجيبه ده. محترم عبدالعلي غورغشتي دا ناول د کال ۱۹۷۹ په دولسمه مياشت کښي تخليق کړی ؤ او بيا يې ښاغلي عمر گل عسکر ته د مشورې يا تبصرې لپاره ورکړی ؤ چي خپله رايه پرې ورکړي. ولي ښاغلي عمر گل عسکر دغه کتاب يا ناول داسي خوندي کړو چي هډو بيا ترېنه هېر شو، خو کله چي محترم عبدالعلي غورغشتي په ۸ فرورۍ کال ۲۰۱۸ کښي وفات شو- نو عمر گل عسکر صاحب دوه ورځي وروستو يعني په لسمه فروري

کال ۲۰۱۸ کښي خپل کتابونه لټول چي د دغه ناول قلمي نسخه په لاس ورغله او هم په هغه ورځ يې ښاغلي نجيب زرگي عليخېل ته ورکړه او کيسه يې ورته اوکړه. چا چي د خداي بڅښلي غورغښتي برڅوردار طاهر ځلاند ته حواله کړه او داسي يې ورله د چاپ تابيا اوکړه.

ددې ناول اهميت

لکه څنگه چي پښتو ورومبي ترجمه شوی ناول د ميا حسيب گل کاکا خېل "نقش نگين" دی چي هغوی د کال ۱۸۷۹ خوا شا ترجمه کړی ؤ ولي بيا چاپ ډېر وروستو په کال ۱۹۵۷ کښي شو. د دې نه وروستو ميا محمد يوسف کاکا خېل د اردو ناول "توبة النصوح" هم په دغه نامه په کال ۱۹۰۴ کښي پښتو ته ترجمه کړو چي هم په دغه کال چاپ شو. او دغه د ميا محمد يوسف کاکا خېل پښتو ورومبي ترجمه شوی ناول بللی شي. ولي د قلمي ليک په لحاظ "نقش نگين" اول پښتو ته اړولی شوی ؤ، نو هم دغه حال د محترم عبدعلي غورغښتي د ناول "اوبنکي" دی. چي دا ليکلی شوی خو په کال ۱۹۷۹ کښي دی ولي اولس ته اوس وړاندي شو، نو داسي د قلمي ليک په لحاظ دا د سهېلي پښتونخوا ورومبي ناول دی. ولي چي چاپ اوس شو نو د چاپ په لحاظ ډېر وروستی دی. د دې نه اگاهو په کال ۱۹۸۵ يا ۱۹۸۶ کښي د محترم او مشر محمود خان اچکزي ناول "د اووم اکتوبر رزم" چاپ شوی دی او هم دغه د د

سهېلي پښتو نخوا وپرومبي پښتو ناول دی چي اولس ته وړاندي شوی دی.

داسي د پښتو ناول په تاريخ کښي د دې ناول د چاپ کېدلو سره يو نوي باب اوليکلی شو چي د سهېلي پښتونخوا وپرومبي قلمي ليکلی شوی ناول هم معلوم شو. اوس دا قصور د چا دی په دې باب موږ هيڅ نه شو ويلی، ځکه چي داسي کېږي او شوي دي لکه د پښتو د وپرومبي ترجمه شوي ناول "نقش نگين" حال ستاسو په وړاندي دی.

پښتو ادب ته ناول د اردو ژبي نه د ترجمې په ډول متعارف شوی دی. ناول د نوي زمانې صنف دی چي د حقيقي ژوند عکاسي کوي او ځکه نو په نړيوال ادب کښي يولوی او جوت مقام لري. د ناول ليکوال په نړيوال کچ ارزولی شي او په نوي دور کښي د بدلون راوستلو دپاره يوه مهمه او موثره ذريعه گڼلی شي. د يورپي ليکوالو ناولونه د نړۍ په اکثر و ژبو کښي ترجمه کېږي او په ډېر شوق سره لوستلی کېږي.

د محترم عبدالعلي غورغښتي دا ناول د هغه زمانې يعني د نن نه څلوېښت کاله اگهاو حالات ښائي، د هغه وخت ثقافت، دکلي د بي وزله خلگو ژوند او د حکومتی چارواکو ظلمونه اوزياتي، د ملکانو، ملايانو او صاحبزادگانو ظلم، د خپلو مفاداتو دپاره هيلي او سازشونه، ټول پکښي په ډېر خواږه انداز کښي بيان شوي

دي. د غورغښتي صېب دا ناول د ناول ټول لوازمات لري. په ساده پلاټ کښې يې کيسه وړاندي کړې ده.

دا ناول ټول لوازمات لري او د ليکوال په دغه صنف پوهه څرگندوي. چي عبدالعلي غورغښتي يو لوستلی سړی ؤ او نور ډېر ناولونه به يې خامخا لوستلي وو ځکه خويي په ټول پوره کتاب وړاندي کړی دی. ليکوال په يوه ساده کيسه کښي د کم علمی، غربت، انساني خود غرضی، د خپلو مفادو لپاره د مذهب، سياست او خپل حبثيت او اثر رسوخ نه گټي پورته کولو يو ډېر ښه انځور وړاندي کوي. لکه چي په يوه زمانه کښي فرنگي د خپل غرض لپاره کمیونسټ بدنام کړي وو او دغه قسم توروڼه به يې په خپلو مخالفينو لگول او د دې دپاره ورته د ملا، ملک او صاحبزاده مرسته حاصله وه. په هر هغه چا به دغه الزام او تور لگولی شو چي د دوی د مفادو خلاف به وو.

د کيسې شروع، ارتقائي ډول، د کردارونو د لوستونکو سره پېژندگلو، په کيسه کښي مختلف واقعات، سازشونه، تصادم، تلوسه او انجام د ناول د صنف د غوښتنو سره سم دي.

د محترم عبدالعلي غورغښتي "اوبنکي" د پښتو ناولونو په اصلاحي او انقلابي ناولونو کښي موږ شمارلی شو ځکه چي په دې کښي ليکوال که يو اړخ ته د اولس ناپوهي او کم علمي د هغوی د ټولو مسئلو وجه ښودلې ده

نوبل اړخ ته يې پکښې د علم حاصلول اود توهم پرستۍ او پير پرستۍ خاتمه د ټولو مصيبتونو ځيله ثابته کړې ده. په دې ناول کښې د ملک، ملا، صاحبزاده او حکومتې چارواکو کردارونه لکه د نور محمد ترکي د ناول "سپين" په شان دي چي د خپل مطلب او مفادو لپاره د بې وزله او غريب اولس استحصال کوي. دوی ټول په يوځای سازشونه کوي او د يو بل د مفاداتو تحفظ کوي.

ليکوال په ناول کښې د معاشرې د بې علمه او کمزورو وگړو توهم پرستۍ ته گوته نيولې ده چي د ناروغۍ په وخت دا تمه کوي چي د ملا په دم او صاحبزاده په تعويذ به ناروغي لږه شي. بل خالو چي سود ورته ښه نه ښکاري نو د ملا نه تپوس کوي. ولي ملا صېب ورته وايي چي ملک صېب سود نه دی درکړې بلکې په تاسو يې رحم کړی دی. دلته د ملا او صاحبزاده حيله سازۍ ليکوال څرگندي کړي دي چي څنگه د دغه بې علمه خلکو د ناپوهۍ نه فائده پورته کوي. سود ته سود نه وايي بلکې حيلي ورته جوړوي. بل اړخ ته صاحبزاده د خالو د لور مرگ ته حيله جوړه کړي، ملک ته راشي وايي چي په ما کشف شوی دی چي يولوی ديو ستاسو اينگور تښتولې ده. او داسي د هغې ورکېدلو ته يوه بهانه و تراشي.

په دې ناول کښې د دغه سيمي د غريبو خلگو کار روزگار د يو بل سره مينه، د يو بل په غم بنادۍ کښې

اودر بدل او د يوبل سره مرسته کول ليکوال ډېر په زړه پوري انداز کښي بيان کړي دي.

د دې ناول انجام هم يوه لويه الميه ده او د تراچيدي يونه مثال دی. انجام يې هم يو خو په منطقي انداز کښي شوی دی. تلوسه تر دې حده لري چي لوستونکی د ځان سره تر اخره ساتي.

د دې ناول ژبه ډېره روانه او ساده ده. ليکوال اگرچي د سهيلي پښتونخوا سره تعلق لري ولي داسي مقامي توري پکښي ډېر کم دي چي لوستونکي ته نا آشنا ښکاره شي او په اکثرو ځايونو کښي ورسره د عام استعمال توري راوړل شوي دي چي لوستونکی پرې پوه شي او مطلب ته اورسي. د پښتو ژبي هر لوستونکی پرې ښه په اسانه پوهېدلی شي.

د دې ناول کردارونه د عام ژوند کردارونه دي چي هر وخت يې موږ په خپلو لازو کوڅو کښي وينو. اوس هم د پښتنو حالات د نوي دور سره دومره بدل شوي لاندې او د پښتني معاشري دغه ټول کردارونه په پښتنه ټولنه کښي موجود دي. د نوي دور سره د دوی په کارونو کښي هم جدت راغلی دی.

د پښتو ناول په ارتقائي کړو کښي د عبدالعلي غورغښتي د "اوبنکي" خپل مقام او اهميت دی. دا ناول که هر څو د ليک د وخت نه ډېر وروستو لوستونکو ته وړاندي کېږي ولي خپل ارزښت د لاسه نه ورکوي. اوس هم هغه

هومره ارزبنت او اهميت لري خومره چي يې خلوبنت کاله
اگاهو لرلو.

دا ناول پښتو ادب ته يوه درنه پيرزوينه ده چي د
ارزولو حق لري. په دې کښي د ليکوال سره سره د ښاغلي
نجيب زرگي عليخېل او ښاغلي طاهر ځلاندي کوشش د
ستائيني وړ دي چي دا کتاب يې ستاسو او زموږ لاسو ته را
اورسولو. الله دې ښاد او اباد لري.

رشيد احمد

بره باندي، سوات

۲۸ جون کال ۲۰۱۸

يو خو خبري

دا څه بېله خبره نه ده چې موږ تنقيد په بې ساختګي سره وکړو که څوک لږ ډېر څه د وئيلو توان لري هغه د چا بڼه کارونه هم ډېر په مېرانه ستاڼي، البته دا بېله خبره ده چې کله کله د ټولني رخ (Direction) او نيوکه (Critic) سمون نه سره خوري، مګر کم حالات او داستانونه چې د کسې غره په لمن کښي اولس اوري او د يو ځانګړي ډول ژوند (Symbolic life) کښي دننه د ملا، ملک الاټنس چې هغه بيا په مرکز کښي له دولت (State) سره تړلي (Allied) وو تر جبر لاندي د اولسونو تکليف ده او پراشوبه ژندون څنگه تګ کوو ما دا ډېر مخکښي په خپل کور کښي اورېدلي وو چې څنگه به په کلي کښي نېستي وه څنگه به سکاره راوړل کېده او څنگه به بوقت ضرورت د رڼا لپاره د ملک يا خان له کوره لالټين يا ګاسلېټ راوړل کېده. قريباً داسي يو انځور زموږ په خپل کور کښي هم ليدلی شوی و.

ژوند چوونکې پخپله يو امانت دی بيا د ژوند تکليف ده داستانونه او د جبر آئينونه څنگه کېدلی شي چې د امانت په توګه تر نورو نسلونو پوري رسېدو څخه بچ پاتي شي.

دا ناول چوونکي په هغه وخت کښي د افغان شور انقلاب د ځانګړي ټولنيز حالاتو په پس منظر کښي ليکلی شوی و او ډېر په هنريي د خپلي ټولني د بېلابېلو ستونځو

ذکر کړی دی. په تېره بیا د تعلیم او صحت په هکله د خلگو پام را اړولو ته یې د پښتو او (Dialogues) په ذریعه یې ډېر خوندور نقشونه راپارولي دي. د معیاري او غیر معیاري رسمونو او په تېره بیا د بیماریانو په لړ کښي د یو ملا / پیر کردار تر مذهبي پېشوا زیاته د یو ډاکټر په توگه لوبول او بیا د ثواب په نوم د اولس په هغه باندي انحصار کول، د زورور سړي د خپل ضرورت پوره کولو لپاره دستور ماتول، مگر نېستمن او بې وځله سړي د خپل نمولپاره د رسمونو تابعداري کول او دې ته د ژوند نوم ورکول ددې ناول د قصې هغه ځانگړی عکس دی چي زموږ د ټولني ډېري برخي اوس هم ترې خلاصی نه دي.

هر رواج که هر څومره بېهوده آسوده یا بېهوده وي د هغې شاته یو مقصد او واضح منشا وي خو په دې ناول کښي ددې خبري شاته ډېره واضحه اشاره شوې ده چي په کلیو او علاقه کښي د ډېرو رسمونو تر شا سامراجي او قبضه گر سوچ ولاړ و. او بیا د هغې په رد عمل کښي د مهربان او روشن د ملگرو د لوري بغاوت د رسمونو او رواجونو د یو بڼه بېهود په توگه کارولو ته ټولنه آماده کوي.

که څه هم دا ناول غورغښتي صاحب ډېر په ځوانۍ کښي لیکلی و د هغه وخت د سیاسي حالاتو له کبله ټولنیز حالات په دې ناول کښي ډېر بڼه بیان شوي دي او دا هم یو ښکاره حقیقت دی چي په اولس کښي دننه هر څوک خپل یو

فکر نظر (School of Thought) لري هيڅ څوک هم د جهان له سستم څخه نه ځان بېلولای شي او نه ځان ته غېر جانبداره وئيلای شي. هر څوک چي په خپل ژوند کښي يې هست او نېست دواړه تجربه کړي وي هغوی به ارومرو د ټولني د بورژوا او پرولتاريه په هکله خپله مفکوره څرگندوي.

په پای کښي دا خبره ضرور کوم چي د ظالمانه سماجی روش له کبله ځيني داسي مخصوص حالات پيدا شول چي دا ناول په چهاپ کېدو کښي د ځنډ ښکار شو او له منظر څخه پناه شو شاوخوا څلوېښت کاله پس د ارواښاد غورغښتي صاحب د مرگ په دويمه ورځ دا کتاب پيدا شو او په کوټه کښي د پښتو ژبي اديب او ستر ليکوال ښاغلي عمر گل عسکر صاحب ډېر په پښتني همت او مېړانه دا امانت موږ ته بېرته را وسپارو. خفه په دې هم يم چي کاش که دا کتاب غورغښتي صاحب په خپل ژوند کښي بېرته پيدا کړی وای خو تر هر څه زيات چي خوشاله شوم هغه د عمر گل عسکر صاحب د امانت پر ځای کولو باندي وم چي د ارواښاد عبدالعلي غورغښتي ليکلی ناول "اوبنکي" يې بېرته موږ ته را حواله کړ. عسکر صاحب ته دي خدای پاک لوی با شهامته ژوند او عالي مقام په دواړه جهانه ورنصیب کړي. په نزدې راروان وخت کښي ددې قصې و نورو ژبو ته ژباړه ډېره اړينه ده په خاطر ددې چي د نورو ژبو لکه

انگلسي، پارسي او اردو ژبو ټولني هم ددې ناول د رينټوني ټولنيز مخ سره بلد شي.

يو ځل بيا د بناغلي عمر گل عسکر صاحب د زړه له تله مننه کوم چي دا ناول يې ستاسو تر لاسونو پوري در رسولو کبني خپل پښتني رول ولوبوو. د بناغلي رشيد احمد صاحب هم ډېره مننه چي ددې قصې په مقدمه ليکلو کبني يې خپل توان وخت او نظر راته پيرزو کړو. له دې سره زه د ارواښاد غورغښتي صاحب خواره دوستان او همکاران بناغلي نجيب زرگي عليخپل او بناغلي خليل الله تصميم بېخي زښته مننه کوم چي دې ناول ته يې د کمپوز او پروف ريډنگ جامه ور اغوستلو کبني يې ډېر په مېړانه او پښتني همت خپل توان او وخت راته ډالي کړو. زه د خپل ځان د خپلي ټولي کورنۍ او د ارواښاد غورغښتي صاحب د ټولو دوستانو لخوا دوی ته خپل عقيدت څرگندوم.

طاهر ځلاندي کراچي

پېل

(۱)

نن خود نورو کلنوپه شان د کلاشاوخوا، لوړو ژورو په غرو او رغو واوره پرته وه. په هر خوا چي نظر کړې د واورې يو سپين خادر غوړېدلی دی. سترگي ورباندي برېښي، ماشومان واوره په مټو کښي اخلي او يوبل سره ولي. د واورې له کبله هيڅوک هم خپل کار ته نه ځي، هر سړی په کور کښي اور ته ناست چي له ناستي تنگ شي لا بستره کښي پرېوځي يا د بل چا کره لار شي.

د چاچي کرونده او مالداري وه هغه د واورې په وړېدو ډېر خوشحاله وو چي نوی سپرلی او کرونده به ښه شي.

خالو د پاخه عمر و، په ږيره کښي يې تر سپينو تور وښته کم وو. يو زوی يې باران نومېدو، او بله لور چي درخانی نومېده لرله. درخانی پېغله وه. دوی د کنار خېلو د کلي اوسېدونکي وو.

خالو ته د پلار په ميراث کښي لږه مخکه وړ پاتې وه، د نور کليوالو غوندي جوار او غنم يې پرې کرل، مگر دا څو کاله کېږي چي درختي يې پرې لگولي دي، ځکه غنم او جوار به يې کم کرل او کله چي سره به يې پيدا کړه بيا به يې

زيات کرل. په کرونده به د خالو چندانه گزازه نه کېده، د مخکي او د نور کاروبار چلاؤ لپاره خالو دوه خره کړي وو.

دې کلي والو مشترکه ځنگل درلود او په کلي کبني چي چا مخکه نه درلوده يا يې څه نور کاروبار نه لرلو هغو به ځنگل کبني لرگي کړو او بازار ته به يې خرڅولو لپاره وړو او گزران به يې پرې کوو.

خالو به هم اکثره له غره څخه په خرو بار لرگي راوړو او د خرڅولو لپاره به يې بازار ته وړو.

هغه نن سهار هم غره ته د بار لپاره تلو، مگر د واورې له کبله پاتې شو او سبا سهار وختي خالو په خپل يوه خره ځل واچوه او يو پتيره ډوډۍ يې ورسره واخسته، د نسوارو ډبۍ يې ورسره ډک کړو، بيا يې په خپل واده (بنځي) چي تور پېکۍ نومېده باندي رغ وکړ چي؛

نجينۍ! باکس را کړه په لاره او په غره کبني به اور راته بلوم. تور پېکۍ چي باکس ته لاس کړو هغه کبني صرف يوه دانه تيلۍ وه، زړه کبني يې خيال وکړ چي دا مه ورکوه بل وار به اور پرې بل کړم، مگر بېرته يې پام وکړ چي زه به د اور سکاره پټ کړم، لابه د بل چاله کوره اور راوړم او دې به په غره کبني ځان ته اور پرې بل کړي او ځان به پرې تود کړي. باکس يې ورکړ، خالو باکس واخست او ځان يې په ټکري کبني سره ونغښتی او يوه لښته يې له ځان سره واخسته خر يې په مخه کړو روان شو.

تر پروند نن يخ زيات ؤ، د واوري سوږ ځول چلېدو او د ځول له کبله شا و خوا غرونه او غونډۍ نه ليدل کېدې. له يخه د خالو زنه کپا واخسته. زياته يخ يې کېدو او ځان به يې له يخه په امان کولو لپاره د نسوارو لوی لوی کپې ځله ته اچولې يا به يې د پتيري څخه گوله ورماته کړه او يو وار وار به کمريا لوی گټي ته ودرېدو، بوتې چي په مخ ورشي نو خيال ورته وکړي چي اور ورته کړم بيا خيال وکړي چي نه په غره کېني به اور راته بل کړم او لوی لوی درگې به کنېږدم ټوله ورځ به اور راته بل وي او ځان به پرې تودوم.

کله چي غره ته ورسېدو ځول هغه شان ؤ او يخ يې تر لاري دلته زياته کېدو او په سر کېني يې معمولي درد پيدا شو. آخري يې خرپه يوه درخته پوري وتړلو، خالو يخ اخستی ؤ نو د لږ ساعت لپاره يوې گټي ته کنېناستو او لاسونه يې په تخر کېني ونيول. يخ هغه شان ؤ، آخر ولاړ شو او وابنه بوتې او لرگي يې راټول کړو او له جبهه يې باکس راوکېش، بيا يې ټکری په ځان او بوتو باندي سره جار ايست چي د باکس دانه له باده نه شي مړه او دانه يې ووهله او تر بوتې يې لاندي کړه. بوتې له واوري څخه لانده وو او يې نه واخست د خالو طبيعت خراب شو او وېره ور پيدا شوه چي له يخه به مي سکاروی ووهي او د تسلي لپاره يې پتيره وخورله چي په ډک نس به يخ ډېر زور نه راباندي کړي او په لرگو يې شروع وکړه.

په ډېر تکليف يې بار وکړ او خري يې بار کړ. د کور په لور روان شو په لاري وار په وار په سريې درد زياتېدو او توخي يې هم شروع شو او هم يې په سينه کبني درد پيدا شو. خالو چي نيمي لاري پوري راغلي درد او توخي يې زيات شو او تگ ورته گران شو. وار وار به يو او بل خاي کبېنست او يو وار وار به پرېوتو. خرپه خپل تگ روان ؤ او تر خالو ډېر مخته شو. خاي په خاي به يې وابنه خوړل. تر نور کله خالو ناوخته شو، تور پېکي. ته هم پريشاني ور ولېږده او کله په غولي کبني ودرېې او د غره په لور نظر کړي، بيا په خپل کار لگيا شي، د مابنم له نمانځه وروسته د تور پېکي پريشاني نوره هم زياته شوه، هغه په دې پريشاني کبني له کوټې راووته چي گوري خرابار غولي ته گډ شو. هغه خوشحاله شوه چي دا دی راغلو او زريې بار له خره خلاص کړو او خريې په خاي وتړو او وابنه يې ورته واچولې چي کوټې ته راغله خالو نه ؤ. زرا ووته مگر د تيارې له کبله هيڅ نه ليدل کېدو. بڼه ساعت د انتظاره پس د تور پېکي دا يقين شو چي دی (خالو) له يخه چيري کرنګ شوی دی. ژړا ژړا نژدې د يوه کلي وال گل کرم اکا کره ورغله، هغو چي تور پېکي وليده نو حيران شول او زريې تپوس ځني وکړي چي؛

تور پېکي. توړي! خير خودی چي په دې نيمه شپه راغلي. تور پېکي. په ژرغوني اواز کبني ورته وويل چي دی (نوم يې نه واخستت مراد يې خپل مېړه خالو) سهار غره

ته تللی ؤ، خريي خان سره بوولی ؤ، خو اوس بار خر راغلو، مگر دی نشته، که چپري تاسو پسي لږ شی، داسي نه وي چپري کرنګ شوی او مړ به وي.

د کور سپين ږيري گل کرم په ډېر همت ورته وويل چي تا به وختي ږغ کړو ځه خبر به يې غواړو. بيا يې په خپل زويانو (زامنو) او نمسيو باندي ږغ وکړ چي؛ هله خان تيار کړی او کلي والو باندي هم ږغ وکړی. د گل کرم اکا نمسی په منډه د مسيد (جومات) دالان ته راغلو او په زوره يې درې واړه دا نارو وکړه چي؛

او خير دی ځوانان دي مسيد (جومات) ته راشي ټول کلي کښي د نارو واور بدل شوه، له اکثره کورو څخه يو يو ځوان په منډه دالان ته راغلو، د گل کرم اکا دوه زويان هم راغلو او هغو دا ځوانان په حال خبر کړو، ټولو خان تيار کړی ؤ، تياره ډېره زياته وه يوله بله څخه پوښتنه وکړه چي ستاسو کره به لالتين نه وي، مگر د يوه چا کره هم لالتين نه ؤ، آخريوه ږغ وکړ چي د بل چا کره نشته صرف د ملک اکا او ملا صاحب کره شته.

ملک ډېر خشک (غصه ناک) سړی دی هر څوک ځني وپېرېږي او بخيل هم دی، که څوک ورته اړ شوی دی د هغو کار يې نه دی چلولی. په ځوانانو کښي داسي څوک نه ؤ چي همت يې کړی وای چي ملک کورته د لالتين لپاره

ورشي. خويو جلندر ؤ چي د ملک کره د لالتين د پاره ورتلو ته تيار شو.

جلندر چي د ملک کورته ور نږدې شو د ملک د سپي ورباندي غپا شوه. د ملک نوکر تور د سپي په غپا له کلا دباندي راووت او ښغ يې کړو چي؛ څوک يې ښغ وکړه. کني ومو ويستي. جلندر ور ښغ کړو چي توره زه جلندر يم سپي راڅخه گوره. سم دستي تور په سپي ښغ وکړ او سپي غلی شو.

بيا تور له جلندر څخه تپوس وکړ چي؛ خير خودی چي په دې نيمه شپه دي مخه را کړې ده. ستا خونه چا سره مقدمه ده او نه بل څه خوابدي (خپگان). چبري ښځه خودي نه ده راويستي. جلندر وويل چي نه خير دی هيڅ داسي خبره نه ده. لالتين مو په کار دی، خالو اکا دغه شان ورک دی، ټوله کيسه يې ورته وکړه. اوس موږ پسې روان يو. تور او دی لا ولاړ دي چي ملک د کوتې له وره څخه ور ښغ کړو چي؛

هلکه توره! څوک دي چي په دې ښخ او يخه شپه سپي را غپوي. تور ور ښغ کړو چي؛

صاحبه! جلندر دی، لالتين غواړي، خالو اکاله غره څه کورته نه دی راغلی اوس کلي وال پسې ځي.

ملک چي د تور وېنا واورېده ډېر غصه شو او له وره يې ورته وويل چي؛

جلندري يې بيا د چا دى، مور د خود دوى لپاره
 لالتينان نه دي كړي او دوى شه نه دي خبر چي بازار له
 لالتينانو ډك دى، غورځه ورته وايه چي بل وار چي رانه
 شي. حيران مو كړي چي خدايه! بيا څوك راغلو چي سپي
 ورباندي غاږي، له ارامه مو باسي.

جلندر چټك روان شو او دالان ته ورغلى ټوله په پوه
 شو چي ورته انكار يې كړى دى. خير جلندر سلام واچوو بيا
 يې حال وركړى خو ټولو په دې شكر وكښن چي نور څه يې نه
 دي ورته ويلې او روغ ورڅخه راغلى دى.

اوس بل ځوان بنادي گل وويل چي اوس به زه د ملا صاحب
 كره ورشم، هغه به لالتين راكړي. بنادي گل چي ملا صاحب
 حجرې ته ورتوت او سلام يې ورواچوه ملا صاحب ډېر په
 مينه د سلام جواب وركړ، بيا يې تپوس وكړ چي خير خودى
 چي په داسي وخت دي مخه راكړې ده، څوك خو مو په كور
 كښي ناجوره نه يې؟ ماځيگر خو په مسيد (جومات) كښي چا
 نغ نه دى كړى. بنادي گل وويل چي نه خير دى، څوك ناجوره
 نه دي، لالتين مو پكار دى، خالو اكا سهارنى غره ته تللى ؤ
 مگر تر اوسه نشته اوس كلي وال پسې ځي تياره ده، مور وويل
 كه ملا صاحب تا لالتين راكړى واى، بس نور خير دى.

ملا صاحب چي د بنادي گل وېنا واورېده نويې په
 مات زړه وويل چي شكر دى ما خو ويل چي يا څوك ناجوره
 شوي ياست، لالتين به مو تر تاسو قربان كړى ؤ، مگر د

شينکي اکالور د پيري مرض لري زه اوس يو تعويز کارم لگيا يم او داسي تعويز خو تل د مياشتي په بدو کني خبري، نن آخره بدو ده او که نن راڅخه پاته شي بيا خونه خبري، ټوله شپه به په دې تعويز تېروم، تاسو د بل مسلمان کره پوښتنه وکړئ، لالتين به درکړي له ما خونه دی خلاص.

بنادي په نا اميدۍ ورڅخه را روان شو او په لاري خان سره وايي که مو چپري دا ورته ويلي وای چي فلانکي پرون واده راوستی دی او نن يې نکاح تړو يا فلانکي کره خيرات دی نو به والله په داسي منډه ولاړ شوی و چي د بنۍ پښې کپۍ به يې په کينه پښه وه او د کيني پښې کپۍ به يې په بنۍ، نه به د بدو تعويزان ول او نه دروغ، مگر اوس چي د خوار سري کره پښه شوې ده نو.....

بنادي گل هم په تش لاس د مسيد دالان ته ورغلی او د سلام له اچولو پس يې ورته وييل چي ملا صاحب د بدو د تعويزانو بهانه وکړه، په لالتين باندي يې انکار وکړ، د ټولو په دې سخت طبيعت خراب شو او ټولو د ملا او د ملک په وپناؤ طبيعت خراب شو، مگر يو هم تر ځله ښه وایست او ټول پته ځله ولاړ شو څوک يوه خواته گوري څوک مخکي ته، آخر يوه ښه وکړی چي چرگ نه و ازان چا کړی و؟ پخوا چي لالتينان نه و دا خلکو څه گزاره کړه؟ درځی ناست په څه يو.

د کلي دا ټول ځوانان د غره په لار له کلي ووت چي لږ بېرته لږو هلته دوې لاري جلا کېدې چي يوه په هواره غره ته

تल्ली وه او بله په غونډيو کښي. دا ځوانان په دې ځای سره ودرېدل او دا يې سره وويل چي نيم به په دې لار او نيم په دې بله د غونډيو په لار، او که مو پيدا کړو بيا په زوره ناره کړو يا به د اور لمبه کړو چي سره پوهه شو او که مو چيري نه کړو پيدا بيا به سرچيني کړې ته سره راځو.

دوی لاپه دې ځای وو چي د يوه تر غورځه سوخول شو، زري يې په نورو ښوونکو چي تاسو پته ځله شئ، څه سوخول دی. ټولو غوږونه سيخ څک ونيوو او ډېر لبري يې د سرې توخي واورېدو. ټول په هغه خوا وروان شو. دا توخي د خالو اکاؤ او يو ځای پروت ؤ. سخته تبه يې وه، توخي يې کېدو، گرو لگي (بلغم) کښي يې وينه وه، د يخ له وجي ښه شو کړای، کپاخستی ؤ، دا ځوانان چي ورته ودرېدل اکثر ښوونکو پرې وکړ، مگر دی د جواب نه ؤ. بيا يې بوتې سره راټول کړو او اور يې ورته بل کړو، مگر هيڅ فائده نه وشوه. خالد ولاړي او تگ نه ؤ. آخر دې ځوانانو خپل پتکي سره گنډه (غوټه) کړو او د پتکو په سرو يې ښه غټي درگي سره وتړل او جنازه يې جوړه کړه او خالو يې پکښي را واخستو او کورته يې راوړو. تور پټکی چي جنازه وليده يوه داسي چيغه يې تر ځله ووته چي ټول کلی او کور يې له خوبه راپورته کړو. تور پټکی چي په ژړا شوه نو اولاد يې هم ورسره وژړل، د تور پټکی په ژړا د کلي اکثر سپين ږيري او ځوانان د دې کورته راغلو، تور پټکی په چيغو او ژړا کښي داسي متلونه شروع کړو گوا

کې مېړه يې مړ شوی دی. هر څومره چې ځوانان ورته وايي چې مړ نه دی ناجوره شوی دی ځکه مو په جنازه را واخست، مگر تورپېکي دا خبره کله هم نه منله. څه ساعت پس تورپېکي د خالو توخي واورېدو، بيا يې تسلي وشوه چې مړ نه دی ناجوره شوی دی. سمدلاسه ولاړه شوه او زرزي يې ځای تيار کړو، کليوالو خالو را واخست او په ځای يې پرې ايستی. تورپېکي چټک اور بل کړو چای جوشه يې په اور باندي کړه، د چای پاني نه وې د ونو پاني يې ور وايشولې او څو تودې پيالي خالو وڅښلې. له دې گرمو پيالو څښلو سره يې يخ کم شو، بدن يې تود شو، مگر توخي او دردونه يې هغه شان وو. دا شپه خالو ډېره په تکليف تېره کړه.

دوې ورځي د خالو بار ناغه شو، له دې وجي په کور کښي نه اوږه و او نه پاني. په دې درېيم سهار خالو خپلي ښځي ته وويل چې ته په کلي کښي تپوس وکړه که چېرې خرکاران تلو او دا زما باري يې هم ورسره وړي واي او ماښام لپاره به يې څه راوړي واي.

تورپېکي چې تپوس وکړ څوک نه تلو، مېړه ته يې حال ورکړي چې نن خو هيڅوک نه ځي. خالو په دې ډېر پريشان شو او حيران شو چې ماښام به کهول څه خوري؟ زه د تگ نه يم. خدايه! ته موله غيبه امداد وکړې. کهول به څه کړي؟ کور کښي هيڅ هم نشته او په ما دي دا قهر نازل کړو بس هر څه ته کړې، ستا له لاسه دي.

بنه ساعت په دې فکر کښي و بيا يې سوکه خان سره وويل چي زه به د تگ نه يم تورپيکي چي دا واور بدل زر يې وويل موږ به له لوږي نه مرو تا دي خدای جوړ کړي، ته د تگ نه يې، له خايه مه بنوره. نن شپه که شومتيا تېره کړو هيڅ خبره نه ده. کور د اوږو دومره دوږه شته چي غرمه هلکان گزاره په وکړي، د ماښام لپاره به د چاڅخه څه قرض واخلو، پروند له بازار لوی باحیر راغلی ؤ. گوندي به څوک څه قرض را کړي شپه به پري تېره کړو.

غرمه چي کور کښي څه وو هغه يې ټول پاڅه کړو. د ماښام لپاره په کلي کښي وگرځېده، پروند چي چا ډکي گوني د اوږو اوږي وې هغو کښي دوو کورو والاؤ ورته وويل چي زموږ خپل اوږه نشته، غله مو ختمه ده، اوږي له وجه څوک بازار ته نه دي تللي، کښي د اوږو تالی به مو تر تاسو جار (څار) کړی ؤ. آخر چي له دوی نا امیده ووتله او په دې هم خبره وه چي د اوږو گوني يې په کور کښي ډکي پرتې دي نو دا نور به هم داسي انکار راته وکړي، ولي د سترگو اوبه باسم، توکل په خدای ماښام به هلکانو ته پوسه ور جوړه کړم او په خطا به يې کړم.

ماښام تورپيکي پوسه تياره کړه او د ډوډي په ځای پوسه او د غوښي په ځای يې گوره ورکړه او هم په دې يې کامله گزاره وکړه.

سبا سهار چي تورپيکي حسب المعمول اودس او نمونخ وکړي مگر خالو د اوداسه نه و په تيبانه (تيمم) نمونخ وکړي او نن تر پروند شه په عذاب و، نه په کور کبني د خوراک شه و او نه د بلي خوا شه هيله وه.

تورپيکي مېړه ته وويل که ستا اجازت وي زه به خر بار کړم ما شه اگي، د مردارو پسو وړي او پوست ايښي دي، بازار ته به يي يوسم، هيڅ بلامي نه خوري، سر مي سپين وېښته لري، که چيري څوک تلو خولانه دي هغه به هم ملگري شي، بار او دا نور شه به خرڅ کړم اوږه او نور شه لږ ډېر به وکړم چي په کېدو.

خالو په زگېروي کبني ورته وويل چي؛ شه وکړم ما خوپه تا دا کارونه نه کړو، سبا به دا خلگ شه وايي چي په ښځه باندي بار خرڅوي؟

خو مجبوري مسلمان تر ايمان تېروي خبر د کهاله (کور) تر شومتيا به شه.....

خو ښځي بازاريان ډېر چلبازه دي او ستاسود ښځو عقل تر پونده لاندي وي، څوک ملگري به دي نه شي پيدا، باران زوی درسره کړه او د بازار د بيعه پوښتنه دي وکړي چا چي په گرانه بيعه غوښتل هغه ته بار او دا نور شه ورکړه او اوږه او نوره سودا چي چېري وړيا (ارزانه) وه هلته يې واخله.

تورپېکۍ خړ تيار کړو بار يې پرې باندي کړو، اگۍ وړۍ او پوست يې په بار کښي کښېښود، باران زوی يې ځان سره ملگری کړو او بازار ته روان شو. باران تر اوسه بازار نه و ليدلی، ډېر خوشحاله و چې بازار به ووينم او په زړه کښي ډول ډول خيالونو ور غبرگوي.

دوی دواړه په بيلو (لڅو) پښو وو، يخ نن کم و، اسمان شين و، مگر محکه ل لنده وه، ځکه به د دواړو پښې سرې شوې.

باران په لاري مورته وايي چې موري! ماته به گوټونه را اخلې. او که پيسې وې نو به خوږې هم را اخلې. موري يې د هر څه قول ورسره وکړی.

بازار ته نږدې شول له يوې خوا لاری، راغله او هارن يې ووهلو چې خړ له مخه ووځي. خړه چې غورکۍ (شور) او هارن واورېدو منډه يې کړو، تورپېکۍ زرد خړه د مخ له خوا ورسره راغله او خړ يې ونيولو او زړ يې د اگو کڅوړه وکتله شپږ اگۍ پکښي ماتي شوي وې. طبيعت يې ډېر خراب شو او ماتي اگۍ يې وغورځولې. بېرته يې کڅوړه وتړله. دوی لا ولاړ وو چې په سره سائیکل سپور يو سړی ورته راغلو او وې ويل چې د بار او د نورو بلاؤ محصول راکړئ.

تورپېکۍ د دې سړي په وېنا نه شوه پوه، خو په جواب کښي يې ورته وويل: چې دا بار خرخوم او اول بازار

کښي د بيغي (قيمت) پوښتنه کړم چي نرخ يې ځان ته معلوم کړم بيا به يې بيغه در کړم.

سائیکل واله ته د تور پېکۍ په دې خبره خندا ورله او په خندا خندا کښي يې ورته وويل چي بيغه او نرخونه ستا کار دی ماته محصول را کړه، زه محصول واله يم په خبره پوه شوي که نه او که يو وار بيا درته ووايم.

تور پېکۍ کله هم د محصول تکي نه و اروښدلی او نه مېړه څه ورته ويلي وو خو په زړه کښي د مېړه هغه هدايت ور په ياد شو چي بازاری ډېر چلبازه دي او پخوانو پخوا ويلي وو چي بازاری زوی نه زوی خو سائیکل واله ته يې وويل چي دا څه وېنا کړې، سم په پښتو راسره رغېږه، زه دي په بازاری نه پوهېږم څه مقصد لري.

سائیکل واله او تور پېکۍ سره اخته شو او دواړه يو بل ته بدي او سپکي وېنا کړې. دوی لاسره اخته وو چي باران ورته وويل چي هغه دی سيدو اکا راغلی. تور پېکۍ چي تر شا وکتل سيدو يې وليد ډېره خوشحاله شوه.

سيدو چي وراغلو کيسه يې ځان ته معلومه کړه بيا يې تور پېکۍ ته وويل چي دا محصول غواړي او صرف تا څخه نه غواړي هر چا څخه يې غواړي خو بيا هم تور پېکۍ پوه نه شوه او د سيدو څخه يې پوښتنه وکړه چي دا محصول يې بيا څه دی؟

سیدو ورته وویل چي دا یو کلنگ دی چي څوک بازار ته څه راوړي نو سرکار په هغه څه غواړي. تورپېکی بیا سیدو ته وویل چي څوني زهر يې دی، زموږ کلي ته تل گرواره راځي تر اوسه يې کله کلنگ نه دی غوښتی او اوس خو هيڅ نشته، مازدیگر چي راځو بیا يې درکوو. محصول وال زربغ په وکړی چي زه ستا نوکر نه يم چي تر مازدیگره به درته ولاړ يم، که چېرې پیسې نه وي بیا دا اگی راکړه. څو اگی درکړم، د اولاد دي مه شه دارو. تورپېکی ورته وویل.

محصول وال له جيبه قلم او کتاب را وایست، پوښتنه يې ځني وکړه چي څوني (خومره) اگی، پوست خو يو دی. تورپېکی؛ څلوېښت اگی. وې، شپږماتي دي پوست يو دی.

محصول وال په کتاب لیک شروع کړی بیا يې له کتابه یوه پرچه وړ پرې کړه، تورپېکی ته يې په لاس کښي ورکړه او ورته يې وویل، شپږماتي کېږي او دا ستا کلي وال ته معلوم ده چي اگی په بازار کښي په دوېماتي ده، درې اگی راکړه بس ماته به حق ورسېږي او ستا يې په مخه شه. تورپېکی د اگیو په کڅوړه لگيا شوه او محصول وال ته وايي چي یو وار شکوني (شوکه) کړې او بیا وايي چي حق به را ورسېږي. د زورو شکونه ازار هم نه دی. دا دي درې اگی واخله مخته دي بلا په مخ شه.

محصول واله ورڅخه لږو، تور پېکي پرچه د ټکري په څاک پوري وتړله او روانه شوه، باران د خړه له يوه څنگه سره ؤ او تور پېکي په دا بل څنگ خوتر شا ورپسې روانه وه، سيدو په لاري ورته وويل چي دا خو ورځي خرکاران نه دي راغلي، لرگي به ناوده (لامده) وي، پخوا په پنځلس روپۍ بار ؤ او ته يې نن د اتلس په کم مه ورکوه.

تور پېکي چي په دې پوه شوه چي لرگي ناوده دي ډېره خوشحاله شوه او د بازار په کوڅو چي ورگډه شوه، له يوې بلي خوا ژغونه (غږونه) پرې وشو چي بار په خودی؟ تور پېکي چاته مخ نه ورگرځوی او په مخه ځي او ورته وائي چي په اتلس روپۍ دی اتلس کله چي څوک لږ په زوره رغ ورته وکړي چي لږ راته ودرې، باران لږ نوک ورته ووهي، هغه د قيمت پوښتنه وکړي، باران هم په اتلس روپۍ يې ور بيعه کړي.

اخر يو سړي چي کور کښي د اور بلولو هيڅ نه درلود په منډه د بار مخ ته شو او ورته يې وويل چي تاسو خو واورئ، څه در شوي دي، کله مو بار خرڅ کړی دی که نه په منډه منډه تر کوڅو تېرېږی.

لرگي يې ښه وکتل او په نظريې لرگي ښه راغلو او بار هم ښه غټ بار ؤ، مگر چي په بيعه گران ؤ آخريې ورته وويل چي بس په اوولس يې راکړه، تاسو به هم له تکليفه خلاص کړم زما به هم کار په سم شي.

باران او تورپېکي په دواړو ورته وويل چي نه که په اوولس مو خرڅولی نوبه مي اول درته ويلي ؤ، تر اتلس يې يوه پيسه کمه نه ورکوو. دا سړی لا ورته ولاړ ؤ چي په سائيکل سپور يو سړی راغلو او بڼه غټه سلام يې ورته واچوو، باران او مور يې دا خيال وکړی چي دا هم بار اخلي او د هغه پخوا يې وکتل، تر هغو سړي ورته وويل چي د بار مالک څوک دی. بيا تورپېکي ته مخاطب شو.

يه توپړی! دا بار ستا دی؟

هو وروره. تورپېکي ورته وويل.

ټيکس مو ورکړی دی؟ سائيکل والا ورته وويل.

تورپېکي، هو ورکړی مو دی.

کومه دی پرچه درسره ده؟

تورپېکي د ټکري په څاک لگيا شوه خرپه مخ روان شو، باران په خره پسي شو، تورپېکي هم د ټکري گنډه خلاصوي او په خره پسي روانه شوه، ټکري گنډه يې خلاصه کړه، او هغه پرچه چي محصول واله دې ته ورکړې وه، دې سائيکل والاته ورکړه. سائيکل واله چي پرچه وکتله زريې ورته وويل چي؛ دا خود محصول پرچه ده، زه ټيکس والايم ټيکس غواړم.

تورپېکي دې خبري ته څه جواب ورنه کړو، باران او خرپه دې دوران کښي په يوه کوڅه جار وتي وو، د کوڅې سر ته چي تورپېکي ورسېده خر او باران بڼکاره نه وو، ژريې

بله ګلۍ وکته، هلته هم نه بنکاره کېدو، واپس د هغې ګلۍ سرته راغله او ژر يې پام شو چي پل يې وګوره، مخکته ته يې خيال شو پل نه بنکاره کېدو، ولي چي روډ په ډامبرو پوخ ؤ. بيا يې ژر ژر يو بل څخه پوښتنه وکړه چېرې يو هلک له بار خرسره مونه وليد، چا د هو جواب نه کړو ور.

سائيکل والا بيا وراغلو او ورته يې وويل چي دا د محصول پرچه ده، زه د ځنگلي لرګو ټيکس غواړم. تور پېکۍ ورته وايي چي له مازوۍ او بار ورک دي او ته مسخري کړې.

څه سپک خلګ ياست. سائيکل والا ورته وويل.

تور پېکۍ څه جواب ور نه کړ او په يوه بله ګوري، په چټکۍ سره يې ټولي ګلۍ سرتر پايه وکتلې او هر چا څخه د زوۍ او بار څره پوښتنه کړي. آخر په چټک تګ سترې شوه او له سترګويې اوبنکي شروع شوې.

سائيکل والا بيا ورته راغلو ورته يې وويل، که ټيکس نه راکوي زه بيا رپورټ کړم.

څه بي مطلبه خلګ ياست، زما په زړه څه تېرېږي او ته څه کړې. تور پېکۍ ورته وويل. سائيکل والا ورڅخه لاړو صرف دا يې ورته وويل چي بڼه دي سره ګورو به. او باران په مور پسې ګرځي، د بازار ګلۍ کله هغه نه وي ليدلي او کوشش کوي چي بېرته په هغو ګليو لاړ شم په کومو چي راغلي يم. مګر نه شي برابرېدي، آخر چي نا اميده شو او

مين روډ کبني د يو دوکان تر مخ و درېدی، يو وار اوش اوش لري، بيا په ژړا بريد وکړي. څه ساعت پس خړه ورايل، چا چي د خړه راياء او ورېده ټولو د هلک ژړا او خړه ته پام شو، او يو څو سپين کالي (چي په متويي قمر دسمالونه اچولي وو) طالبانو هم ورته وکتل. په دې طالبانو کبني يو طالب دی پېژندو او د دوی په کلي کبني څو کاله طالب پاته شوی ؤ او کلي کبني يې وظيفې (ځيرې) ټولولې چي کلي والوبه ملا چونک بللو. ملا چونک په بل طالب باندي رغ وکړی چي ملا هغه دی دوی دوه څو هم بازار ته راغلي دي او ځان باندي ډېر غره دي او داسي غره غره نارې کړي لکه چي بازار يې په قيمت اخستی دی.

بل طالب په نورو رغ وکړی چي گوره گوره ملاد هغه د خړه د لړمانه په برابر ويني، لکه د شينکي اخوندزاده بيت. بيا يې کت کت سره وخنډل. د طالبانو په خندا ځيني خلگو په بد نظر ورته وکتل. تورپکي له ډېري لېري د خړه راياء او ورېده او زر په دې خواروانه شوه. هم دا وخت د ميونسپلټي افسران گرځېدو، او د بنار صفائي گوري. څو تنه پوليس و الا هم په يو بل څنگ مخ او تر شاروان دي. ځيني پوليس والو سره توپک او ځينو سره لوی لړگي دي او يو بل له مخه باسي. کله يې په لړگو باندي ووهي.

باران په ژړا ژړا کښي دا ټوله تماشه گوري آخر دا
افسران او پوليس والباران ته ودرېدو او يو افسر په ډېره
غصه او کچه ژبه کښي باران ته وايي.

تي چا کول (ته خه کوي) چه جگ يې (چي ولاړ يې)
تاخي خبرونه نه دي (ته خبر نه يې) د تاكي خر روډ کښي
گندگي واخلي (چي دا ستا خر په روډ کښي گندگي اچوي)
بيا دې افسر يو ناظر ته مخ کړو او حکم يې ورته وکړو چي
پنځه روپۍ جرمانه ورڅخه واخله.

باران د افسر په وېنا نه پوهېدو خو ناظر ټوله کيسه
ورته وکړه او پنځه روپۍ د جرمانې يې ځني وغوښتې.

باران خوله مخه هم ژړل او څه وخت چي دا افسران
او پوليس وال ورته ودرېدل هغه نور هم ووېرېدل، ژړا يې گړ
سره بنده شوه تر ځله يې بڼه شو ايستلی او ناظر ته په
جواب کښي وايي چي . ما، ما سره روپۍ ... نه ... نشته.

څه وخت چي باران تر ځله دا الفاظ باسي له وېري
کېنه اخستی ؤ.

دا وخت د بازاريانو يوه غټه مجموعه سره غونډه
شوې وه. ناظر افسر ته وويل چي

صاحب! دا وايي چي ما سره روپۍ نشته. افسر په
انگرېزي ژبه کښي وويل چي

دا خو ډېر غله دي، دهوکه باز خلگ دي، په دې
خلگو هيڅ باور نشته جيونه يې وگوره.

يو پوليس والازر زرد باران د زړې سدرې جیبونه وکتل او ټول جیبونه يې سوړوي وو، تر هر جیب يې لاس وتل او هيڅ په لاس نه ورغو افسر بيا زر حکم ورکړی چې نیلام گهر ته يې يوسه او بار نیلام کړه.

باران يې له بار خره سره نیلام گهر ته روان کړو او غونډه شوې مجموعه سره خپره شوه، خره بيا ورايل. تور پېکې دلته نږدې ولاړه وه مگر د غټي مجموعې له کبله يې باران نه لیدو اوس چې يې د خره راييا واورېده زړې شاته وکتل او اول يې خبر بيا يې باران وليدو او په ډېر چټکي سره او په ډېره مينه يې غېږ ورباندي وغوړوله، مور لاخپل زوی باندي غوړېدلې وه چې د شاله خوا پوليس والا په لاس اشاره ورته وکړه چې دا رې مي درځې (د رېږي مۀ، درځي) تور پېکې حيرانه شوه چې څه چل دی څله دا دوني (دومره) ډېر سړي په باران او خره پسي پسي دي.

د شاله خوا د يو سړي په زوره نارې دي. اوس اوس د تحصيل تر مخ يو بار د لرگو نیلامېږي چې د چا شوق شي ياد چا کره چې لرگي نه وي هغه دي راشي او بولي د ورکړي.

د تحصيل تر مخ له خره يې بار خلاص کړو او تور پېکې ته يې ټوله کيسه وکړه، مگر پوهه نه شوه خو صرف په دې پوهه شوه چې په خپله خوښه او په زوره بار راڅخه اخلي او ډېري چيغې بغاري يې وکړې مگر.....

په اتلس روپۍ د بيعة شوي بار بولۍ له يوې روپۍ څخه شروع شوه يو تور رنگه سړي نارې وهي چي دا وچ لرگي دا غټ بار په يوه روپۍ دا بولۍ جاري وي تر اووه روپو ورسېده، بيا دې تور رنگه سړي نارې کړو چي دا غټ بار دا وچ لرگي په اووه، افسوس چي له ما سره روپۍ کمي دي گنې په والله که مو په شل ايله (پرې ايښۍ وای) کړی ؤ، که چا په درېيمه ناره جواب رانه کړو نو بس دا بار په اووه روپۍ ولاړو. دې سړي دوې نارې وکړې تر درېيمه لمخه يو بل سړي د اتور روپو بولۍ ورکړه، درې واره بيا د اتور روپو نارې يې وکړې، مگر چا بولۍ ورنه کړه.

هغه تور رنگه سړي اته روپۍ واخستې او هغه يې ناظر ته ورکړې، ناظر اجازت نامه ورکړه چي لرگي يوسۍ او ناظر دې تور رنگه سړي ته (چي لالا لالابه يې بالو) چي دا درې روپۍ دې بنځي (تورپېکۍ) ته ورکړه. لالاد تورپېکۍ په خواروان شو چي يو سړي ورځ کړو چي دا باقي روپۍ مه ورکوی زه يو وار له ناظر سره وينم. دا هغه سائیکل وال ؤ چي تورپېکۍ څخه يې ټيکس غوښتی. دې سړي ناظر ته وويل چي له سهاره په دې بنځه پسې يم، ټيکس ورڅخه غواړم، مگر دې تر اوسه ټيکس نه دی را کړی.

ناظر لالاه ناره کړو چي دا درې روپۍ دغه ټيکس وال ته ورکړه، ټيکس يې هم نه دی ورکړی.

باران ته خړ او کڅوړه وغيره لاپه لاس ورکړو، مور ورته وويل چي زويه چټک درځه او ويل يې چي؛

خدای خړ په لاس راکړی دی که يې ورفکر شونو دا خړ به هم راڅخه خرڅ کړي.

دوی دواړه پټه ځله خړ راوان کړو، څه بڼه يې نه وکړی خو ډېر خفه او پريشانه وو، د تور پېکۍ په لاس کښي د اگيو کڅوړه وه، ښه ډېر په لار ولاړو بيا يې باران ته وويل چي زويه اوس به څه کړو.

څه وخت چي تور پېکۍ زوی ته دا وېنا کړه نو دواړه لاسونه يې پورته کړو گوتي يې سره ازادي کړې او د دې په لاس کښي کڅوړه په مخکه پرېوته او د اگيو کړپ شو، ټولي اگی ماتي شوې، تور پېکۍ چي کړپ واړوېدو نو هغه پښه چي د قدم د مخ ته اخستلو لپاره يې پورته کړې وه په هوا کښي ونيوله او کڅوړه ته يې لاس کړو، راپورته يې کړه، کڅوړه يې خلاصه کړه چي کتل يې ټولي اگی ماتي شوي وې له ډېر خفگانه د تور پېکۍ په مخ توري توري چمبې (خپې) راځي او د مخ گونايې بدله شوه. د سر له مغزو يې څرکي خپري ښه ساعت حيرانه او په پټه ځله ولاړه وه، دې ته د سيف الملوک نقل ورياد شو او ځان سره يې سوکه وويل چي ځم په بلا وځم. کڅوړه يې تر کونج ونيوله او د ځلې خوا يې کوزه کړه ټولي اگی يې تسي کړې او بيا يې کڅوړه د خړه په ځل پوري وتړله.

تور پېکۍ دو مړه پریشانه وه چې پوست او د وړيو ورگونه يې هېر شوي وو او دوی د کلي په خوا روان شول.

تر بازار لاوتلي نۀ وو چې زوی ورته وويل چې موري! پوست او وړۍ دي ولي نۀ کړې خرڅي. د مور يې چې دې ته پام شوزر يې ويل چې خر راوگرځوه په زړۀ مو داسي بلا کنبښته چې هر څه مو هېر شو. په شا يې مخ کړو او دا ودرېده، په سوچ کښي شوه، لږ ساعت پس يې زوی ته وويل چې زويه درځه دا به په کلي کښي په دکاندار خرڅ کړم داسي نۀ چې نور غلۀ په را برابر شي او دا راڅخه يوسي. تر دې دا ښه دی چې تش لاړ شو. خري يې بېرته پرېښود او په مخ روان شول. څه وخت چې کلي ته ورسېدو باران خر کورته بوتلی او مور يې پوست او وړۍ دوکاندار ته ور وړې. څه اوږه يې په واخستل او کورته راغله. تور پېکۍ چې کوټې ته تنوته او د مېړه سر ته کنبښته او په سري يې لاس ورکېښودو او حال يې ځني وکړ ورته ئي خپل حال ورکړی. خالو چې په عذاب و نۀ يې ښۀ او نۀ يې بد وويل.

(۲)

اکثر کلیوال په دې خبر وو چي خالو ناجوره دی
 شوک چي به په خبرېدو چا به دعا ورته کړه چي خدای دي
 جوړ او اکثر به پوښتني ته ورته راتلل او هر یوه به نسخې
 وربښولې. او د چا کره به خود هر مرض گولی وې، هغوبه
 گولی هم ورا وړې.

د خالو گولیو ته زړه نه غوښت او ښځي ته یې وویل
 چي چا راته وویل چي اومان در و ایشوه او ویې څښه. دارو
 له خدایه دی، گوره که مو دا سبب شو.

تور پېکی زرا اومان و ایشول او د ایشېدلو اومانو
 یوه پیاله یې ورکړه. خالو دا پیاله و څښله، له دې سره یخ
 فائده نه وشوه. خالو دا رنگه ډېري نسخې استعمال کړې
 مگر ورځ په ورځ مرض زیاتېدو. خو ورځي پس چا مشوره
 ورکړه چي د دنیا ټولي نسخې او دواوي دي په ځان وکتلې
 مگر څه فائده درته ونه شوه، اوس ته صاحبزاده شین گل
 اخندزاده له ورشه چي تعویز او دم در وکړي گوره که خدای
 مهربانه شو او دده لپاره (لاینه) درته دوا شوه.

خالو ته تر دې لمخه هم خیال و چي صاحبزاده صاحب
 له ورشي مگر هغه تر اوسه ځکه رغ نه شو کړلای چي د
 شکرانې لپاره یې څه نه درلود، مگر اوس تور پېکی ډېر
 تکرار کړو چي هر څه وي د شین گل اخندزاده دربار له به
 ځي، څه معلومه چي څه به دي داروشي، امید و خدای ته چي

صاحبزاده صاحب لياره (لانه) به دي دوا شي. د خالو د شين گل آغا دربار خوش و، مگر په دې حيران و چي آغا صاحب خوپه تش لاس چا سره نه ويني، نه دم او تعويز ورکوي او که څه لږ په لاس کښي ورهم کړي نو هغه داسي زورور نه دی لکه د پوره شکرانې تعويذونه او دمونه چي زورور وي. آخري يې تورپکي ته وويل چي ته وگوره کور کښي به داسي څه شی نه وي چي خرڅ يې کړو. او د اخوندزاده شکرانه په برابره کړو.

تورپکي ته کور معلوم و چي بل داسي شی نشته چي خرڅ يې کړو بغير د گانې که ستا اجازه وي دا گانه به خرڅه کړم د شکرانې لپاره به هم او د گزران لپاره به موهم لاس په خلاص شي.

خالو بڼه ساعت پته ځله شو او نفس يې دا خبره نه منله چي زما بڼه دي خپله گانه خرڅه کړي او خپلي مجبوري ته يې هم وکتل، نو يې په ډېر مات زړه ورته وويل چي څه خرڅ يې کړه بله چاره نشته.

خالو چي اجازه ورکوله سترگي يې پټي وې. تورپکي چي دوکاندار ته گانه وروړه دوکاندار وکتله او دواړو لاس کښي ونيوله چي څومره وزن لري او گانه په يوه بله خوا واړوي بيا ځای په ځای يې په گوته ومېري اخر يې ورته وويل چي په خودي بيعه کړې ده.

تورپکي يو وار پټه ځله شوه بيا يې ورته وويل چي پوښتنه د بيعې کړې، ته يې هم ويني چي ټول زر دي نن سبا

خوزر ډېر گران دي خو کاله پخوا يې له ما په درې سله روپو غوښته مگر هغه وخت مي نه خرڅوله خيال مو دا وچي د اولاد په واده کښي به يې استعمالوم، مگر د خدای دا نه ده خوښه نن اړ يو بس هر څه چي ته مناسب گڼي هغه راکړه.

دوکاندار چي درو سلو روپۍ واورېد و مسېدو او په خدا يې ورته وويل چي، نه درې سله روپۍ خو قيمت نه لري او نه يې په قيمت اخلم. دواړو چنې سره شروع کړې اخر په ۱۳۰ روپۍ تورپېکۍ له خپلي مجبوري څخه ورکړه او په دې روپو کښي يې د ۲۵ روپو د کور لپاره سودا وکړه.

بله ورځ تورپېکۍ د پنځوسو دوه نوټه د ټکري په څاک گنډه کړو او مېړه يې په خره سپور کړو. د شين گل اخونزاده د دربار په لور روان شو.

دربار ښه ډېر لېري ؤ، خالو ډېر کمزوري شو ؤ په خره نه شو تم کېدای، په لاري به تورپېکۍ تر مټي نيولی ؤ ځای په ځای به يې له خره کشته کړو، خالو به محکه پروت او ډېر په تکليف دربار ته ورسېدو.

تورپېکۍ او خالو کله هم دربار ته نه ؤ ورغلي، د دربار ادا ب نه وو ورته معلوم، کله چي يې خرد دربار په سراي ورگډ کړو مخامخ يو سړي ورتاڅ کړو او ورته وويل چي نه پوهېږې چي دا دربار دی او تا دا مردار خر په گډ کړو، خر ځاندي (بهر) وتره او په پښو راشئ.

تورپېکۍ په زړه کښي وويل چي واقعي دا خومو
بې ادبي وکره. چټک يې خرځاندي وايست او د سرای يو
خواته چي غټ ډډ پروت ؤ خري يې پوري وتړلی او مېړه يې
سوکه په غېر کښي راکښته کړ، بڼه ساعت خالو دلته مویان
تر تندي لاندي کړو او پروت ؤ، تورپېکۍ يوه خواته حيرانه
ناسته وه اخر خالو سر راپورته کړو، تورپېکۍ چټکه ور ولاړه
شوه او تکیه يې ورکړه او پورته يې کړو. سرای ته ورننوت او
دربار ته نږدې له نورو خلگو سره کښېناسته.

تورپېکۍ کله دربار نه ؤ ليدلی نن چي يې دربار او
سرای وليد ډېره ورته حيرانه وه چي ځوني (خومره) بڼاسته
ځای دی، ځوني پراخ دی، څه بڼاسته کوتې دي، څرنگه
پخې او گلداري يې جوړي کړي دي، څه عجبې درختي
پکښي دي چي دی يخ کښي زرغونې دي. بيا يې ځان سره
وويل چي بېشکه خدای خپل بزرگان په دواړو جهانو
خوشحاله ساتي، په دې جهان يې داسي بڼاسته ځای
ورکړی دی، په هغه جهان به يې څرنگه بڼاسته ځايونه وي.
د دنيا يو کار نه کړي مگر بيا هم تر ټولو زياته دنيا داره دي.
هر عمل يې د هغه جهان توشه ده، ډېر لائقان دي، خدای دې
نور لائقان کړي.

شين گل اخونذاده دربار کښي دننه ناست ؤ،
زيارت ته څوک ورننوځي او څوک ورڅخه وځي.

دربار په وره کښي یو سړی ناست ؤ چي هر سړی نه ور پرېږدي اکثر ته وايي چي لږ انتظار وکړئ، قربان دربار ته راځي او چي صفا کالي واله يا شملې واله چي مشهدي لونگی يې په سړي هغه سيخ سيدها ورننوځي او هم ورته ولاړ شي.

بنه ساعت پس تورپېکي خالو تر لاس ونيولو او دې سړي ته ورغلو او ورته وې ويل چي دا ناجوړه دی که چېرې مو ور پرېږدي د اخوتزاده صاحب ملاقات وکړو. دې سړي ورته وويل چي صبر وکړئ قربان راوځي د هر چا تقاضې به پوره کړي خو تورپېکي بيا ورته وويل چي دا ډېر په عذاب دی کور مو لېږي دی. مگر دې سړي بيا انکار ورته وکړي. دلته یو بل سړی ولاړ ؤ چي د درباري خادمانو په جامو کښي ؤ، تورپېکي ته يې وويل چي ملنگ ياد کړه څه ورکه بيا به دي خليفه صاحب ته پرېږدي او هغه به اخوتزاده صاحب ته ورولي تورپېکي ته خالو سوکه (په ورو) وويل چي دا زما د پتکي څاک در خلاس کړه دا ورکړه تورپېکي د پتکي يو څاک پوري گنډه وه، خلاسه يې کړه يوه نيمه روپۍ پکښي گنډه وه، هغه دې دربان ته ورکړه، دربان یو سړي ته چي دننه ؤ ور بڼ کړو چي راشه دا سړی د قربان زيارت ته راغلی دی خليفه صاحب ته يې وروله هغه سړي چي خادم نوښدو راغلو تورپېکي او خالو يې دننه بوتلو درې کوټې چي يوې بلي ته سوري وې دوی په دې کوټو کښي روان شو او اخري کوټې ته ورغلو.

دلته په ڪوته ڪنبي ڀني ڀنائسته غالي. ويڙي وي او ڀنڀه ڳرمه
وه او يو خواته ڀنڀه ڀنائسته او په صورت ڳڙدي توري ڙيري
سپين ڪالي او زرغون پتڪي يي په سر و ناست و.

خادم لاس په نامه ونيول او سلام يي ور و اچاوه مگر
د دي سڙي د سلام په جواب دوي پوه نه شو خو خادم ورته
وويل چي صاحب دا سڙي راغلي دي خه تقاضي لري او پشا
روان شو ووت او لاس يي هغه نمونه په نامه نيولي و.

د اخوتزاده نه و بلڪي د هغه خليفه و. تل تل چي
مريضان وغيره راشي او د خليفه صاحب زيارت ڪري ورته.

خليفه صاحب له دواڙو سره د سر په اشاره روغڙي
(ستڙي مشي) وڪڙ خالو دا ڪوشش وڪڙي چي په لاس روغڙي
ورسره وڪڙي مگر خليفه په لاس اشاره ورته وڪڙي چي بس
ڪڀنڀنه. تورپڪي په دي حيرانه وه چي دا ڪوته ولي داسي
ڳرمه ده او هيچڙي هم اور نشته، اخري په يو ڪونج ڪنبي
يوه بله سڪروته (هيتڙ) وليده چي تار په سڪوته پوري و، بس
دا يي يقين شو چي دا ڪوته له دي سڪروتي ڳرمه ده، مگر نه
پوهيده چي دا بيا څنگه سڪروته ده.

لڙ ساعت پس خليفه صاحب پوڀنتنه ڇني وڪڙي چي خير
دي خه لپاره راغلي ياست الله پاڪ موهر مطلب تر سره ڪڙه.

خالو ڪوشش وڪڙو چي حال ورڪڙي مگر خليفه
صاحب يي په وڀنا نه پوهيدو اخر تورپڪي. ٽول حال ورڪڙي
بيا يي ورته وويل چي بس اوس راغلي يو او بله هيله مو

نشته او زړه مو غواړي چي اخونزاده دم او تعويز را کړي
گوره که سبب شو.

بيا يې يو ساعت سر تیت کړو څه يې نه وويل بيا يې
سر راپورته کړو او وې ويل چي اوس څه غواړئ يعني تعويز
او که د قربان لاني. د تعويز شکرانه پنځوس روپۍ ده او د لا
نو پنځويشت که دواړه غواړئ بيا اويا روپۍ شکرانه ده.
تورپېکۍ ته د تعويز او دم قيمت (شکرانه) معلومه شوه
طبيعت يې بل شان شو.

بيا يې خليفه ته وويل چي ته څه وايې کم ډېر زورور
دی. خليفه صاحب ورته وويل چي دواړه خو تر ټولو بڼه دي
که چېرې دم کار نه وکړي بيا اميد دی چي تعويز به کار
وکړي. په تورپېکۍ د خليفه دې خبري اثر وکړ سل روپۍ يې
ورکړې خليفه چي روپۍ ور ونيولې ډېر خوشحاله شو او په
پټه ځله شونډانو کښي وخنډل او يو کتاب يې چي تر مخ
ورته پروت ؤ سره خلاص کړو او يو تعويز يې ځني راواخست
او وې نغښته بيا يې دوی ته ونيولو او ورته وې ويل چي دا
په بڼي لاس کښي ونيسه او په درو سپينو جامو (کپرو) کښي
وگنډه او مريض ته يې ورپه غاړه کړه تورپېکۍ ډېر په ادب
سره ونيولو او په سترگو پوري ونيول او کوبل يې کړ.

خليفه بيا پرده پورته کړه او اخونزاده صاحب ته يې
وويل چي قربان خدای دي عمر نور هم زياته کړه که تکليف
نه وي يو بنده دي ملاقات ته راغلی دی.

اخوندزاده سره دا وخت خو کسان ناست وو او هغو ته يې وويل چي زه به يو وار دې سړي ته ور بنکاره شم او پورته شو او دوی ته راغلو او له دوی يې پوښتنه وکړه تورپېکی. حال ورکړی او خبره يې لاجاري وه چي اخوندزاده صاحب ورته وويل چي بس بس د پري خبري د قرآن بنې دي په مطلب د پوه يم تعویز خو خليفه صاحب درکړی دی دا ورپه غاړه کړه. زه به هم دم په وکړم. اخوندزاده شونډان بنورول شروع کړو بيا يې پرې چوف کړو او په خله کښي يې ور تو کړو او ځني لاړو.

خليفه پاتي پيسې داسي ورته ونيولې چي په دې کښي نوري هم راکړې مگر تورپېکی. پرې پوه نه شوه او نوټو ته يې لاس کړو بيا خليفه ورته وويل چي بس ورځی. تورپېکی. خالو تر لاس ونيوو راووت. دا شپه خالو تر نورو شپو په تکليف و او ورځ په ورځ مرض زياتېدو. دم او تعویز څه اثر نه وکړ.

(۳)

هم په دې ورځو کښي د کالج يو طالب علم چي
 مهربان نومېده د دې کلي اوسېدونکی ؤ او د ژمي چهتي
 تېرولو لپاره کورته راغی او د خالو په بيماري خبر شو
 پوښتني ته راغلو هغه چي د خالو حالت وليد طبيعت يې ډېر
 خراب شو. تپوس ورڅخه وکړ چي تر اوسه دي څه دوائي هم
 کړې ده که نه. خالو په زگيروي کښي څه ورته وويل مگر
 مهربان په پوه نه شو. مهربان له تورپکي څخه پوښتنه وکړه
 چي څه مو ورکړي دي. تورپکي ورته وويل چي گرانه! هر
 څه مو ورکړي دي په کښي څه دي بوتي او که خاوري هغه مو
 ورکړي دي. د اخوندزاده صاحب تعويذ او لاني يې هم
 ورکړي اويا روپي شکرانه مو ورکړه، مگر چي لوی خداي نه
 کړي گرانه څه وکړو. پخوانو ويلي دي چي نه کړي لوی حبيب
 څه به وکړي خوار طيب.....

د مهربان په دې خبرو سخت طبيعت خراب شو مگر
 د کلي ماحول داسي ؤ چي ريغي نه شو کړای. پخوا هم چا په
 ده پسي داسي خبري کړي وې چي گوا که هغه وليان او پيران
 نه مني او چا داسي پروېښنده هم کړې وه چي هغه له دينه
 هم منکره دی. د پلار او نيکه مذهب يې پريښې دی او نوې
 لاره يې اختياره کړې ده. ملايان ملکان او ځني خلگ
 مهربان ته په بدو سترگو گوري. مهربان به تل داسي خبري
 کړي چي هغه د ملايانو او ملکانو د معمول خلاف وې او

تورپېکۍ ته يې وويل که چېرې ډاکټر ته يې يوسي نوبه هغه صرف خو گولۍ درکړي هغه به ډېر زر بڼه شي. نن سبا ډاکټران هم د ملایانو او پيرانو غوندي رشوت (شکرانې) اخلي خو تر ملایانو دوني بڼه دي چي خلگو ته صحيح نسخه ورکوي. له مهربانه ماسوا يې نور هم ځينو کسانو دا مشوره ورکړې وه.

دوی سره اوس یوه پیسه نه وه چي ډاکټر ته يې يوسي خو تورپېکۍ مهربان ته وويل چي گرانه! اوس موږ هم دا خیال لرو که خدای پاک مو کله سبب برابر کړو نوبه ځو.

(۴)

يوه ورځ خالو خپلي بنځي ته وويل چي د ملک کره ورشه (ملک نوم گوهر خان ؤ او بنه هستمند ؤ) که يې څه قرض درکړو او هدايت يې ورکړ چي خپله نيستي بنه ورته بيان کړه. که يې زړه درته نرم شو که يې څه درکړو بله خويوه چاره نشته. خدای مهربانه دی وس به راکړي او قرض به يې ادا کړو. تورپېکي هم د ملک اکا کره ورغله او د ملک د کور له بنځو سره يې روغبړ وکړ د ملک د کور بنځو د تورپېکي له خيرنو جامو څخه بنه کرکه کړه او خپل کالي يې ځني کتل يو ساعت وروسته بنځو له تورپېکي پوښتنه وکړه چي څرنگه راغلي يې خیر خودی.

لږ کار له ملک اکا سره لرم. تورپېکي ورته وويل.

د ملک بنځي خپل نوکر تور ته غږ کړو چي راشه دا بنځه ملک له وروله. بيا يې سوکه ورته وويل چي د غاليو څخه يې گوره کالي يې ډېر خيرن او سپوږن (سپرن) دي.

تور هم تورپېکي ته وويل چي راءه. تور شه په مخه ؤ تورپېکي ورپسې وه، تور له مخه د مېلمنو په کوټه ننوت او زري يې غالي سره ټولي کړې.

ملک اکا دا وخت له مېلمنو سره د مېلمنو په کوټه

کښي ناست ؤ تورپېکي هم ورننوته.

تورپېکي اول له ملک بيا يې له دا نورو سره په ځله روغبړ وکړ، اخر ملک ورته وويل چي څه لپاره راغلي

يې. شه وايې، وايه. تورپېکي. اول وژړل بيا يې ورته وويل
چي خدای دي کور نور هم لوی کړه او خپل حال او غرض يې
ورته بيان کړو.

ملک خو اول انکار ورته وکړی تورپېکي. چي ډېر
خواستونه ورته وکړو بيا ملک ورته وويل چي ما سره خو
دوني (دومره) پيسې نشته چي ستا کار پرې وچلېږي. ما سره
دا وخت صرف خپل چلاؤ لپاره شپږ نيمه سله روپۍ دي دا
شپږ نيم سله روپۍ به قرض درکړم، مگر گټه به ورباندي
راکوي. تاسو ډېر غريبان ياست، گټه به کمه درخځه وغواړم
او معياد به هم اوږد درکړم. يعني شپږ مياشتي. شپږمه
مياشت به اته سله روپۍ راکوي، که چېرې مو شپږمه
مياشت نه کړې را، نو به بيا هره مياشت شل شل روپۍ گټه
درنه اخلم.

تورپېکي. دا شرطونه په خوښه ومنل او له ملک يې
روپۍ واخستې. ملک لس روپۍ زياته ورکړې چي دا په
زکوة قبولي کړي.

تورپېکي. چي روپۍ لاس ته کړې، ډېري دعاوي يې
ورته وکړې او ډېره خوشحاله شوه او له ملک څخه يې په
خوشحالي. رخصت واخست. د کور په لور روانه شوه، په
لاري له ډېري خوشالي. قدمونه ورباندي لږ دي، چټکه
چټکه کور ته ورله.

د خالو سترگي چي په تورپېکي وښتې حيران شو
چي ولي داسي خوشحاله ده، د خالو تر پوښتني له مخه
تورپېکي حال ورکړی.

خالو تر اوسه په روپو د گټه اخستلو په باره کښي څه
نه ؤ اورېدلي او په دې خبر ؤ چي ملک سود خور دی. خلگو
ته په سود پيسې ورکوي. دا وېره (يره) ورپيدا شوه چي دا به
سود وي چي ډېر ناروا دی. له دې وېري يې پيسو ته زړه نه
غوښت او تورپېکي ته يې وويل چي دا به يې په سود درکړي
وي. دواړه جهانونه به مو خراب شي. ته لاره شه له ملا
صاحب څخه پوښتنه وکړه چي د سود په پيسو علاج څنگه
دی او دا سود دی که نه.

تورپېکي ورته وويل چي نا په سود نه دي. هغه هم
ځان ته مسلمان وايي دا دي څنگه زړه ته لوېږي چي هغه به
داسي حرام کار کړي، دا خبرو کښي شک مه اچوه.

د تورپېکي په خبرو د خالو تسلي نه وشوه او
تورپېکي يې مجبوره کړه او ملا صاحب ته ورغله او پوښتنه
يې ځني وکړه چي د سود په پيسو علاج څنگه دی او دا سود
دی که نه. ملا چي د تورپېکي خبري واورېدې په زوره يې
کليمه وويله بيا يې ورته وويل چي د سود په پيسو علاج
هيڅکله نه دی روا، سود ډېر سخت ناروا دی. په کتاب
کښي سود ورکونکي او اخستونکي لپاره سخت عذاب بيان
شوی دی.

ملا صاحب ته د خپلو خبرو په دوران کښي خيال ور پيدا شو چي کلي کښي بغير د ملک بل شوک خودا کاروبار نه کوي او که ملک په دې خبر شولا دې بنځي روپۍ په دې واپس ور وړي چي ملا صاحب وويل چي سود حرام او گناه ده نو په واللہ.....

بيا يې تورپېکۍ ته وويل چي گوره په سود به نه وي او ته دا راته ووايه چي له چا او څنگه دي ځني واخستې. په جواب کښي تورپېکۍ ورته وويل چي ملا صاحب له ملک صاحب مو اخستي دي، مگر په سود مه نه دي غوښتي او نه ده راته ويلي دي چي په سود دي. ما قرض وغوښتي او ده راته وويل چي په گټه ده.

ملا د تورپېکۍ له خبرو پس وويل چي دا به دي ويل دا خو سود نه دی، ته لږ انتظار وکړه زه کتاب وگورم او يو غټ کتاب يې راواخست او وپر (خور) يې کړو. سري يې پرې تپت کړو گوتي يې يو بل ځای پرې بنورولې (تاوهي) او يوه بله ورکه (پاڼه) يوه بله خواته اړوي اخر په يوه مخ بڼه ترډېره سر تپت کړي وروسته يې تورپېکۍ ته وويل چي غوږ ونيسه او يو عربي عبارت يې ولوست بيا تورپېکۍ څخه سوال وکړي چي پوه شوې که نه.

نه صاحب، دا خود خدای د کتاب توري دي. په دې خو مرغان هم نه پوهېږي. مور گنا گاره په دې څه پوهېږو او

په دې خوستا غوندي لائقان پوهېداى شي. تورپېکى ورته وويل.

هو چا چي علم نه وي کړي هغه په دې نه پوهېږي. ملا ورته وويل. ښه په دې کښي يې ليکلي دي چي ډېر خلک په گټه او په سود کښي فرق نه شي کړاى، مگر سود او گټه يوله بله بېل دي، سود ناروا دى او سود دې ته وايي چي سود پکښي ياد شي او يايې داخستونکي لاد ورکونکي په نيت کښي سود وي.

تاسو نه سود پکښي ياد کړي او دا هم ښکاره خبره ده چي په ستاسو د يوه هم په نيت کښي سود نه و، نو دا سود نه دى، دا تا هم په گټه اخستى دى او هغه هم په گټه درکړي دى نو دا په گټه ده، گټه روا ده، بلکې که څوک مجبوره وي او هغه ته داسي په گټه څوک څه روپۍ ورکړي دا خولويه نيکي ده نو بايد ورکونکي ته دعا وکړي.

تورپېکى چي د ملا صاحب فتوا واورېده ډېره خوشحاله شوه او ملا صاحب ته يې وويل چي تاسو دي خداى لري په موږ خو داسي توره تياره ده پخوانۍ وېنا ده چي فلانکى د دوو خرو دانه نه شي جلا کولای. په موږ هم داسي تياره ده چي په سود او گټه نه پوهېږو، دا رنگي څو خبري تورپېکى وکړې او بيا ورڅخه روانه شوه کورته چي ورغله او مېړه ته يې حال ورکړ هغه ډېر خوشحاله شو بيا يې

بنڀي ته وويل چي يو دا همت لاو ڪره چي سببا لپاره ڇوڪ
پيدا ڪره چي ڊاڪٽر ته مو ورسوي.

تور پيڪي خيال وڪرو چي چاله ورشم اخري پي خان
سره وويل چي د چا ڪره هم نه ڄم د خپل تيره اولوره (لپور)
چه کالو نومبري ڪره به ڄم ڪه ڇه هم دوي دواڀ له ڊپره وخت
د پلار په ميراث او د خور په ولور سره مرور دي نن ورځ داسي
ده چي به ورڄم او ڪه ور نه شمه نوبه تربور او لپور راته وايي
چي دا خودي نه راته ويل او ڪه بل ڇوڪ راسره لاڙ شي هم دا
كليوال به په کالو خاندي زما د کالو او مپره مو ڇه فرق دي.
دا خندا په کالو نه ده بلڪي په مور ده، ولي چي ٽول يو ڪهول
او عزيزان يو، دوي دواڀه سره ورويه دي، نه بل چاله ڄم او
کالو ڪه نه تلو هم په دي پلا (خل) به پي مجبوره ڪوم.

له ڊپري اوڊي مودې بعد نن تور پيڪي د خالو ڪور
ته ورغله ٽول ڪور والو په مينه روغبڙ ورسره وڪري او بنه
عزت پي وڪري. چاي ڊوڙي پي وڪره بنه ساعت په نورو
گپو او خبرو سره لگيا وو، وروسته کالو پوڻستنه ڄني وڪره
چي خير و ڄنگه راغلي؟ تور پيڪي هم عرض ورته بيان ڪرو
کالو وويل: چي بنه وشو چي ته راغلي، زما هم زڙه غوڻبت
چي درغلي واي، مگر پڻي راته درني وي، خوا مه ڊپره بده
وه، مگر چي بدبختي (د کالو بڻڙا غوندي شو) او
تور پيڪي سره پي قول وڪر چي بس زه به درشم.

سبا سهار کالو په کلي کبني اس له چا وغوښت او خالو کورته ورغلو، لمر چي بڼه تود شو خالويي په اس سپور کړو او کالو د اس زين ونيولو په پښو ورسره روان شو ډېر آرام آرام روان و کله چي هسپتال ته ورسېدو خالويي له اسه سوړ (کوز) کړو. اس يې په هسپتال کبني په تمبه (ستنه) پوري وتړو.

د ډاکټر د کمري له مخه د مريضانو ډېر رش وو، خوک توخي او خوک زگبروی لري او سرونه مړه په خړپري. چا مخ پټ کړی پروت دی او هر سړی دا کوشش کوي چي زه له مخه ورشم، مگر دروازه کبني يو سړی ناست دی يو لښته يې په لاس کبني ده هر خوک نه ور پرېږدي دوه درې سړي پرېږدي چي هغه راووخي بيا دا نور سړي ور پرېږدي نور مريضان هم وار په وار راتلو او له مريضانو سره به کښېښتو، مگر د صفا کالو (جامو) د لوی شملي يا بڼه صورت مند ملايان چي بيت به يې په لاس کبني و چي راتلو سيخ به ورننوتو دا سړی چي په وره کبني ناست و ورته ولاړ به شو او لاس به يې ورته پورته کړو او سلام به يې ورته وکړ چي راوخي ځيني ددې سړي په لاس کبني څه ورکړي، تر گرمې داسي عمل جاري و، کالو څو ځله دې سړي ته فریاد وکړو چي زما مريض ډېر په عذاب دی کور مو هم لېري په کلي کبني دی، ته مهرباني وکړه موږ ورپرېږده. مگر دا سړی هر واري کالو ته وايي چي دا ستا غوندي دا ټول خلگ ناست

دي تہ هم کنبښنه چي تازيله (تادي) دي ده بيا خله راتلې، اول به دي خپل کار کوو چي له کاره فارغه شوی وای بيا به دي مريض راوستو. مريضان د ور پرېښولو په انتظار کښي و چې ډاکټر له خپلي کمري راووت او موټر ته ودرېد.

دا دروازه کښي ناست سړي مريضانو ته وايي چي ډاکټر صاحب لاړو بيا نه راځي چهتي شو، هسپتال بند شو، که څوک ډېر په عذاب دی يا يې تازيله (تادي) وي هغه دي مازيگر د ډاکټر صاحب کورته ورشي کښي سبا سهار راشي.

کالو چي دا واورېد زر ډاکټر ته ورغلو او ورته وې ويل چي صاحب زما مريض ډېر په تکليف دی او کور مو هم لبري په کلي کښي دی، تہ مهرباني وکړه اوس يې وگوره ډېرې دعا به درته وکړو کور دي ودان شه.

ډاکټر کالو ته شه جواب ورنه کړو او موټر کښي کښېښتو، کالو دا خيال وکړو چي زما خبره يې نه واورېده زر له بله څنگه ورسره راجار ووت او بيا يې هغه وېنا ورته وکړه. دې وار ډاکټر صرف دومره قدر تکليف وکړو چي په سترگو يې کالو ته اشاره وکړه چي لبري شه او موټر يې روان کړو. کالو يو ساعت په دې ځای حيران ولاړ و او ځان سره يې وويل چي افسوس موږ سره شه نشته غريبان يو کښي والله که ډاکټر سترگي داسي بدي را اړولي وې، که چيري مو هغسي شمله وه يا مه جامې صفا وې خوبه ډاکټر په پښو کورته په منډه راسره تلو.

کالولاپه دې ځای و یو ځوان ورته ودرېد او ورته یې وویل چې اکا څله داسې پریشانه یې؟

کالو حال ورکړو دې ځوان ورته وویل چې اکا د ټول افسران داسې دي، تۀ گوره ډاکټر به مریضان په هسپتال کښي کتل مگر صرف د روپو اخستلو لپاره په کور کښي یې گوري او هسپتال کښي ټوله ورځ په گپه تېره کړي او موږ خو ټول عمر ددې ناانصافي خلاف نارې وهو، زموږ نارې صحیح دي موږ په حق یو، حکومت زموږ په ضد دی او صرف د دې وجې چې دا خلگ غوږ نه و نیسي، په خلگو کښي بد نامه کولو لپاره د کرایه دارو ملایانو او ملکانو په ذریعه د کفر پر گنډې (پروپېگنډې) راپسې کړي، کالو ورته وویل چې هو ځوانه ستا خبري صحیح دي، زموږ په کلي کښي دوه ځوانان چې مهربان او روښان نومېږي هغه تل داسې خبري موږ ته کړي، مگر زموږ د ملک کورنۍ او ملا صاحب له دوی ډېر بد وړي. ملا صاحب تل وایي چې د دوی خبري ته غوږ مه نیسئ، له روسه (Russia) پیسې ورته راځي، مگر موږ چې د دوی خوی عمل ته وگورو د ملا خبري ټولي غلطې دي، کوم څه چې ملا په دوی پسې وایي هغه موږ تر اوسه نه دي پکښي لیدلي او اکثر کلیوال اوس د دوی خبرو ته غوږ نیسي او هره خبره یې مني.

دې ځوان او کالو بڼۀ تر ډېره داسې خبري وکړې اخر دې ځوان کالو ته وویل چې اوس دي زۀ څه خدمت وکړم که

مريض ډپر په عذاب دی نوبه زه... دې ځوان لادا خبره نه وه ختمه کړې چې کالو ورته وویل گرانه مریض مه ډپر په عذاب دی که ته چا ته څه ویلی شي نو ډبره نیکي به دي وي.

اول دې ځوان د خالو حال وکتو بیا یې د هسپتال یو کمپوډر چې هغه ددې ځوان شناخته او ملگری و ته ور وستو هغه چې یې نبض وکتلی او یو د نشې اینجکشن یې ور ولگوی او ورته وې ویل چې د مریض علاج خامخا وکړئ د مرض تازه شپې دي، علاج به یې زروشي او که علاج اوس نه وکړئ نوبه ډپر درته په عذاب شي. ډاکټر ته ضرور ورشه کالو دې ځوان او کمپوډر ته دعا وکړه او رخصت یې ځني واخست. کالو ځان سره سوچ وکړ چې تر شپه کړلو دا بڼه ده چې د ډاکټر کورته ورشم که یې چېري مریض ته څه دوائی راکړه او خالو یې بیا په اس سپور کړو او د ډاکټر د کور په لور روان شو. د ډاکټر د کور لار د بازار په میان (منځ) کښي تېرېده. کالو هم په دې لار روان و له هسپتاله لږ په مخ لارو په چورنگۍ ولاړ پولیس وال ور تاخ کړو او په دهکه دهکه یې له روډه کالو او اس وایستو او کالو ته په غصه کښي وایي چې نه پوهېږې چې اوس دفتران چهته یې کېږي او په دې روډ صاحبان تېرېږي. کالو مجبوراً په یوه اوږده لار کورته ور ورسېد، د څو گهڼتو انتظاره پس د ډاکټر د یوې کوټې ور خلاس شو او یو سړی په وره (دروازه) کښي ودرېد او بڼ یې کړو چې مریضان دي راشي خپل خپل لمبر دي واخلي دا

وخت د بيمارانو شمېر تر پنځلس رسېدلی ؤ، کالو تر ټولو لومړی راغلی ؤ، مگر په اتم لمبر ودرېد او څه وخت چي کالو ته دا معلومه شوه چي ډاکټر له مريضانو شل روپۍ فیس اخلي زر له قطاره ووت او خالو ته يې وويل چي ډاکټر خو په مريض شل روپۍ اخلي او ما سره خو هيڅ نشته خالو هم شل روپۍ ورکړې او کالو بېرته په خپل لمبر ودرېدو، څه وخت چي د کالو لمبر رالو او کالو هم خالو تر لاس ونيوو او د ډاکټر کمري ته ورننوت او په کرسی کښي کېښستو او کالو پخپله ورته ولاړ ؤ ډاکټر ته يې د مريض حال ورکړ.

ډاکټر ښه په تسلي د کالو په سينه درين کېښو ډاکټر د دۀ معاینه کوله چي خالو وټوخل په ټوخلو ډاکټر هغه ته غصه وکړه او زري يې په سونډه (پوزه) او ځله دسمال ونيوو او ورته وويل چي بل وار خيال کړه دا مي خپل کور دی (د خپل فیس لپاره څۀ نه درته وایم) کښي په زوره زوره به مي ایستلې او زري يې په پرچه نسخه ور وليکله او کالو ته يې وويل چي خیر اوس هم بچت (بچ) دی، کښي ټي بي کېدو خطر ه يې وه، دا دوائی له بازاره واخله او دا يو بوتل شربت ما سره پروت دی په بازار کښي يې لس روپۍ قیمت دی خو تۀ اوه روپۍ راکړه بس يوه هفته چي مريض ته دا دوائی ورکړې ښه به شي. شل روپۍ خپل فیس او اووه روپۍ د بوتل راکړه، بس ورځی.

خالو لس روپۍ کالو ته نوري ورکړې کالو لس روپۍ ډاکټر ته ورکړې ډاکټر درې روپۍ واپس ورکړې او خالو يې ترلاس ونيولو او ووت.

خالو يې يوه دېوال ته کښېنو، کالو څه روپۍ نوري ځني واخستې په منډه يې له بازاره دوائې راوړه او خالو يې په اس سپور کړو کورته روان شو.

مانښام دوی بڼه ناوخته ورسېدو، تور پېکۍ د کالو د ډوډۍ بندوبست وکړې اول يې چای ورته پخې کړې وروسته يې ډوډۍ ورکړه، څه وخت چي يې ډوډۍ وخورله تور پېکۍ ته يې د گولۍ او شربتو د استعمال طريقه وښووله او کورته روان شو. تور پېکۍ ډېر ورته وويل چي نيمه شپه ده کهول به ټول ويده وي او دلې ويده شه، مگر کالو خبره نه منله او کورته لاړ. خالو دا وخت له سفره ډېر په تکليف ودردونه يې زياته کېدو، هډونه يې خوړېدل تور پېکۍ هم د هدايت مطابق گولۍ او شربت (دوائې) ورکړه لږ ساعت کښي خالو په آرام شو او ټوله شپه يې په آرام تېره کړه. درې ورځي چي خالو دوائې استعمال کړه پخپله د ناستي او ولاړي قابل شو چي دوائې يې ختمه کړه يو مخ له مرضه جوړ شو مگر ناچوړۍ ډېر کمزورۍ کړې و او د کار کولو توفيق يې نه درلود او کله چي کارته لاس وروړي نو هغه ورځ به په تکليف شو ځکه څه موده کارته لاس نه وروړو.

د مهربان چهتياني ختمي شوې. يوه ورځ د كلي
اکثرو کوروتو ته د رخصت لپاره ورغلی، د خالو خواته هم
راغلی، د خالو روغ صحت چي يې وليد ډېر خوشحاله شو
او ورته يې وويل چي

کاکا اوس به پوهېدلی يې چي انسان ناجوړه شي زر
دي په ډاکټر علاج کړي، ملايان او پيرانوله دي نه ځي.
هغوی په قرآن پاک اوداسه او لمانځه پوهېدای شي نه په
مرضو. نه گورې چي دوی پخپله ناجوړه شي زر زر ډاکټر ته
منډي وهي، مگر خلگو ته وايي چي ډاکټر ته مه ځي. مور له
راځي. مقصد يې صرف شکونه وي او هم په دې خبرو دوی په
ما او زما په ملگرو پسې ناحقه خبري کړي. اوس زه رخصت
ته راغلی يم، مگر يوه خبره د خير درته کړم. هغه دا چي خپل
ژوند ته خيال وکړه څه رنگه دي په بربادۍ او مسکينۍ
کښي تېر کړو، مگر د زوی ژوند مه خرابوه، هغه سکول
کښي داخل کړه چي د سبا ژوند يې په سهولت وي.

له دې خبرو بعد مهربان رخصت واخست او ولاړ شو.
څه وخت چي مهربان څپلی په پښو کولې بيا يې خالو ته وويل
که مو چپري څه وخت وي لامو څه کار په بازار کښي وي ماته
ووايه. انشاالله زه به ستاسو کار وکړم. خالو ورته وويل چي نه
اوس خوداسي کار نشته او که کله اړ شو نو بل څوک خو نشته
ضرور به تاله درځو او ستا نيکه مشوره کله به هم زمور نه
هېرېږي. خوشحاله اوسې او په خپل مقصد کښي به تل

کامياب يې. دعا درته کړو. مهربان روان شو خالو ډېر ورته
حيران ؤ چي داسي بڼه ؤ خوان دی، داسي بڼې خبري کړي، خلگو
ته بڼې مشورې ورکوي او چي وس يې وي هر چا سره نيکي
کړي. له بدو ډېر بد وړي، دا عقل يې ټول د تعليم له وجي دی
ملايان او ملکان چي بد ورته وايي هغه وجه هم دا ده چي دی
ددوی بدو کارو ته بد وايي او هغه يې بڼه نه یسوي.

(۵)

شپږ مياشتي تېري شوې يوه ورځ د ملک نوکر تور د خالو کور ته ورغلی او خالو ته يې وويل چي ملک صاحب رالېږلی يم چي زما د روپو معياد پوره دی او خو ورځي زياته تېري شوې او زما قرض دي درکړي.

د تور راتگ او خبري د خالو لپاره سخت د پريشانې سبب وگرځېدی او خالو ته معلومه وه چي په مقرر شوي معياد که څوک د ملک قرض نه ورکړي په هغه خیر زياته حرام دی. بنه ساعت په فکر کښي وچي څه وکړم..... اخريې تور ته وويل چي گرانه! زه خو اوس له مرضه پورته شوی يم او په کار بار مي شروع کړې ده. ته ملک صاحب ته ووايه چي انشالله خو ورځو کښي به د ده حق ورکړم. ده له مور سره ډېره نيکي وکړه او مور يې په ډېره سخته مجبوري کښي وچلولو، نوزه به هم زر خپل حق ورکړم. تور چي ملک ته د خالو وېنا وکړه هغه ډېر غصه شو څو کنځلي يې وکړې، بيا يې يو غټ سوتې راواخست او په تور باندي يې ښغ وکړ چي رايه او ډېر له قهره ډک د خالو کورته لاړ.

خالو چي ملک وليد پوه شو او وېري واخست، زري يې ايت الکرسي وويله او په ځان يې چوف کړه او تور پېکي ته يې وويل زر کالی راواخله او يوه بنه صفا کالی که وي ويري يې کړه ملک صاحب راغو. تور پېکي زر کالی خواره کړو او خالو په ملک ښغ وکړي.

خداى دي راوله دې خوا ته راءه دلته په مخ کښي لږگي او مرداري ده.

ملک ډپر غصه ؤ سترگي يې غټي راخټلي وې چي خالو ته ور نږدې شو د هر څه له مخه يې تر ځله ووت چي پور اخلي ډپر خوشحاله کېږي چي ادا کوې يې بيا زور درکوي، بس نوري خبري پرېږده ماته خپل حق راکوه.

خالو د ملک په لاس کښي لږگي وليد او غصه يې واورېده سخت ووبرېدی او کپنا واخست او ملک ته وايي چي خير دى تۀ کښېنه تا به نۀ خفه کوو.

ملک چي دا الفاظ واورېدو نور غصه شو چي ښۀ نۀ مو خفه کوې، زۀ څه وخت راغلي يم خپل حق غواړم چي په زوره يې درڅخه واخلم بس د ځان خير دي په دې کښي دى، نوري خبري مه کړه.

هم دا وخت د کلي ملا صاحب يو خواته تېرېدو هغه چي د ملک د خالو په غولي کښي وليد حيران شو چي ملک گوره او د خالو کور بيا يې خيال وکړ چي خالو ډپر مسکين دى چېرې ملک زکوة يا خيرات خونۀ ورکوي او د خالو کورته ملا صاحب هم راغلو.

ملک چي ملا صاحب وليد او ورته يې وويل چي ملا صاحب دې نمک حرام ته مي پور ورکړى ؤ اوس خپل حق غواړم مگر دى ځان راته منجوي، تۀ ووايه څۀ ورسره وکړم. په خپل حق وصولولو خو مرگ هم راته روا دى.

ملازر ورته وويل چي بېشکه کتاب کښي دا راغلي دي که څوک چاته په حق انکار وکړي حقدار ته يې مرگ روا دی مگر ته وار وکړه، خالوڅه وايي:

ملا صاحب ډېر په غصه خالو ته نصيحت وکړې چې ولي ظالمه! دا خو زما په ياد دي چه تور پېکې راغله او ما څخه يې پوښتنه وکړه ډېره خوشحاله وه او که چېرې صاحب روپۍ مۀ وايه درکړي اوس به مړ وې، د کفن پيسې به نۀ وې درسره، دۀ ډېر نښۀ درسره وکړو نو نن ولي داسي کړې، حق يې ورکړه. خالو په کپنا کپنا کښي ورته وويل چي زۀ هم مسلمان يم د چا حق مه نۀ دی خوړلی او نۀ دي خداي تعالی توفيق راکوي او نۀ د داسي زور ورو حق څوک خوړلی شي، مگر زۀ تر اوسه بيمار وم، تاسو ليدم اوس راپورته شوی يم او په کار مو لاس پوري کړی دی. بېگاه مي هم تور پېکې ته دا نقل کړو چي ملک د روپو معياد پوره دی بلکې څو ورځي زياته تېري شوي دي، دۀ په ډېره مجبوري کښي موډ سره مدد وکړ او موډ تر اوسه روپۍ نۀ دي برابرې کړي، دا وخت يوه پيسه په کور کښي نۀ لرو.

د ملک دا يقين ؤ چي په کور کښي يو پيسه نشته مگر وې ويل چي دروغ مۀ وايه ماته معلوم دی چي ستا په کور کښي څه شته او څه نشته. بيا يې په زوره تور ته ريغ کړو چي هلکه توره! د کور تلاشي يې واخله بيا يې ملا ته مخ کړو او ورته يې وويل چي وا ملا صاحب اوس يې له کوره روپۍ کاږم که نۀ ؤ د دې سړي دروغ در بڼکاره کوم.

تور يې د کور تلاشي واخسته کونج کونج يې وکتی مگر هيڅ يې نه کړو پيدا، او ملک ته يې وويل چي صاحب ما خود کور هر کونج (گوت) او سوړوی (سوري) وکتلو هيڅ مه نه کړو پيدا، نه پوهېرم چي چېري يې چينخلي (منډلي) دي.

ملک بيا تور ته په غصه کښي وايي چي گوره زه درته وایم چي شته او ته وايي چي نشته. د دې مقصد خودا دی چي زه دروغ وایم او ته رښتيا. ملک سوتی ورسره پورته کړو او د تور په خوا يې په زوره وځنډلو تور يوه خوا ته شو او سوتی د خالو په ورانه ولگېدو. د خالو تر ځله لويه چيغه ووته چي مړ دي کړم ظالمه. ملک چي د خالو چيغه واورېده چي ماته يې ظالم وويلو زري يې بل سوتی ورسره کړو او په ملا يې ووهو. بيا يې يوه مضبوطه پلته (لغته) ور وځنډله او هر څه چي په ځله ورته راځي هغه خالو ته وايي.

تور پېکی چي دا وليد زري يې قرآن ملک ته ونيو چي دې قرآن ته وگوره بس که بس که.

ملک د تور پېکی خواته سترگي ور واړولې او وې ويل چي دا ټوله مرداري ستاله لاسه ده. تا قرض واخست او اوس راته انکار کړې.

څه وخت چي ملک تور پېکی ته غصه کړه ملا صاحب رغ وکړې چي هو صاحب دا ټولي کيسې خود بنځوله لاسه خرابي دي، دا بنځه که مه وايه نوبه دا زړه شيني نه و.

بنه ساعت ملک په غصه غصه کښي ډېري بې پردې خبري وکړې، اخر کښي يې وويل چي اوس ځم که مو په يوه

اوته (هفته) کښي ماته پيسې کورته نه راوړې نو به له تاسو دا پېغله لور درځانې. په خپل کور کښېنوم او ملک ورڅخه ووت.

د ملک دهمکي او کورنۍ نيستی ټول کور په ځان حيران کړو او په کور ژړا فرياد گډ شو. ټول کلي دا ژړا واورېده هر سړي کوشش کوي چي په منډه ورشي چي څه وشو. څوک پکښي مړه شول او که نوره څه بلا په گډه شوه. څوک چي راځي په حال خبر شي او يو خواته کښېني او خواخوږي کوي او د ملک د روپي غندنه وکړي. څه وخت چي د عامي خواخوږي اظهار ختم شو او روشن خان نومي يو ځوان چي د مهربان ملگري ؤ وي ويل چي گوري دا بدسلوگي نن يوازي د خالو اکا سره نه کېږي. زموږ د کلي والو سره تل کېږي. او دا زموږ د ټولو سره گډه ده. زموږ په کلي ډېره تياره ده، ملک ان ظلم په کړي، ملايان فتوي ورکوي تر څو چي د ملکانو ملکي مونه وي ختمه کړي او ملايان مو په سمه لار نه وي روان کړي دا به کېږي. دا ستاسو خبري به معني دي، تر څو چي موږ ملک گوهر ته يو موتي شوي نه يو او د ملک ملکي او د خانانو خاني مونه وي ورکه کړي دا ظلم به کېږي او د دوی ملکي او خاني موږ په اتفاق زر ختمولی شو. دا موږ چي ملايان او ملک ان بد او کافران بولي د هغه صرف دا وجه ده چي موږ ملک انو ته وايو چي ظلم او ناروا مه کوئ او ملايانو ته وايو چي ددې ملاتړ مه کړي. دوی دواړه مفت خواره او حرامخواره دي، ځکه مو بد پيسي. که چېرې زموږ نظام راشي بيا به نه ظلم وي او نه حرامخوري او مفت خواره او ځکه دوی تاسو راته لمسوي او

دوی په خپل انجام پوه دي. روشن خان ټولي خبري په زړه پوري وې په هر چا بنې لگېدې مگر ملايانو په علاقه کښي په روشن خان او دده په ملگرو پسې ناجائزه توهمتونه لگولي وو او که څوک ددوی خبرو ته ښه ووايي يا يې ملگری شي هغه هم د توهمت مالک شي، ځکه دلته د ملگرتيا يا د حق ويلو ږغ چانه وکړ او څه وخت خلگ سره ولاړ وو بيا لاړو، هر يوه به بل ته ويل چي خبرې يې صحيح او بنې وکړې افرين شه مگر مور.....

سبا سهار خالو خپل ورور کالو ته ورغلو هغه ته يې د ملک ټوله کيسه وکړه د هغه تجويز دا ؤ چي مخکه خرڅه کړه مگر خالو دا تجويز نه منلو ځکه چي اوس په دې پتي پوري مي ذات قام کلی او هديره معلومه ده، که مخکه نه وي نو دنيا به څه راته وایي. بل تجويز هغه دا ورکړو چي دوه څره لري دا خرڅ کړه مگر دا تجويز يې هم خوښ نه ؤ ځکه چي څره که خرڅ کړم د بل کار نه يم اوس هم دا څره مي د روزی ذريعه ده، تر څرو خو مخکه ښه ده چي خرڅه يې کړم، مگر هغه هم نه خرڅوم.

اخر خالو پخپله دې ورور ته وويل چي مخکه په گروه کړم چي کله مي وس پيدا کړو خلاسه به يې کړم، فی الحال به له دې بلا ځان په خلاس کړم. کالو ښه ساعت په فکر کښي ؤ اخري يې تر خپلو تجويزو دا تجويز خوښ شو. خالو دا مشوره له تورپېکی سره هم وکړه هغې هم ور خوښه کړه خالو اوس سپری غواړي چي روپۍ ورڅخه واخلي او مخکه گروه کړي، مگر کلي کښي څوک داسي هستمند نه ؤ اخر يوه شپه خالو څو کسان ځان سره ملگري کړو او ملک کورته ورغلو چي دا

مخکه په قرض کښي گروهه کړه يا يې په قيمت واخله مگر هغه ورته انکار وکړي او ډېر په غصه يې ورته وويل چي تر اوسه دي ولي دې ته فکر نه ؤ اوس چي په دې پوه شوې چي ملک زوی ته واده غواړي او ته ووېرېدې چي له ما لور نه بوخي په دې خان پوه که چي بل چاته يې ور نه کړې، ستا لور به زما د زوی وي اوس لور په خوښه راکړه دا روپۍ هم درپاته نوري به هم درکړم زما مخکي ډېري دي هغه نه شم ابادولی ستا مخکه به خه کوم. البته اوس به دومره نيکي درسره وکړم چي يوه هفته به نور معياد درکړم د لور په باره کښي يې ورته وويل چي لور دي زوی ته واده غواړم کنې ستا تر کور بل بڼه خاي چېري دی او دا به هم ډېره عجبه او ستاسو د شان خلاف به وي چي ته لور راکړې او زه لور درکړم، خو زما خبره په غور کښي ونيسه. خالو ډېر خواستونه ورته وکړو مگر د ملک تر خله چي يو وار (خل) الفاظ ووت نو هغه داسي مثال لري لکه چي په پرېښه په کاني وليکل شي.

اخر خالو ناامیده ځني روان شو او په دې يې زړه خوشحاله ؤ چي يوه هفته يې نور معياد راکړ. بله ورځ سهار وختي يو بل کلي ته لاړ دلته يو بڼه شتمن سړی دی چي د جمک په نامه مشهور دی. په خپل کلي کښي يې مخکي لږ دي لاکن په شاوخوا کلو کښي يې ډېري مخکي دي. له چا يې په قيمت اخستي دي او له چايې گروهه کړي دي. خالو چي ورغلو او دې سړي سره يې وليد او مجلس يې ورته وکړو دې سړي ته د خالو مخکه له پخوا معلومه وه او

په دې هم خبره چې اوس يې د بادام او سيب درختي پرې لگولي دي تر نيمي زياته برته رسېدلي دي.

جمک دا خيال و چې يوه درخته چې برابر فصل وکړي ۱۵۰ روپۍ د کال جوړوي خالو ۱۵۰ درختي لگولي دي چې د کال بنه پيسه جوړوي، مگر هغه خالو ته وويل چې ستا له مخکي ماته هيڅ فائده نه راځي چې زه تاته پيسې درکړم نو ستا له پېټي دومره پيسه راځي چې څلور کاله کبسي زما روپۍ نه شي نغدولي.

خالو ورته ويل چې په قسم درته وایم که دا قرض مه وایه که مه دا مخکه گروه کړې وای، ځکه د يو کال بعد به ددې مخکي امدن تر پنځه زره کم نه وي اوس هم چې نيمه مخکه غير اباده ده او درختي برته نه دي رسېدلي زما برابره گزاره په کېږي چې درختي فصل ته ورسېږي.

له ډېري وېنا بعد جمک ورته وويل چې ماته به اجازه وي چې غير اباده مخکه به ابادوم، ولي چې ستا اوبه ډېري دي او اباده مخکه دي کمه ده او کله چې ته مخکه خلاسوي نو په غير اباده مخکه چې زما څومره خرڅ راغلی وي هغه به ورسره راکوي، که چېري دا شرط نه دی بيا يې زه نه شم نيولی، ماته چې خدای تعالی دنيا راکړې ده خو ددې لپاره يې راکړې ده چې ماشومان په آرام کړم او که گټه مي نه وي نو به يوه ورځ دا دنيا ختمه شي او ماشومان به مي وږي شي، له لورې به مړه شي، په ورځ د قيامت خدای تعالی ته به په دې باره کبسي څه جواب ورکوم.

خالو پوه شو چي مخکه ټوله غواړي او مجبور يم له هغې بلا په بل رنگه ځان نه شم خلاصولی او شرط يې ورسره ومنلو مگر روپۍ يې څه زياته ځني وغوښتې، جمک نهه سله روپۍ ورکړې او خالو روپۍ واخستې او مخکه يې په جمکه گروه کړه او کورته لاړ.

په سبا سهار خالو اته سله روپۍ د ملک کور ته وروړې نن ملک ډېر په مينه روغبړ ورسره وکړ او ښه عزت يې ورکړ، د کلي او شاخواد علاقې په حالاتو يې خبري ورسره وکړې اخر ملک د دهمکۍ اميز خواست په طرز ورته ويل چي خالو لور به چاته ضرور ورکوي بل چاته يې مه ورکوه، زما زوی ته يې راکړه، ښه به په عزت او په ارامه به وي، ستا به هم لاس راپوري خلاس وي، مگر خالو هيڅ جواب ورنکړ او له جيبه يې روپۍ راوکښې ملک ته يې ورکړې.

ملک چي روپۍ وليدلې طبيعت يې ډېر خراب شو مگر څه يې نه وويل او روپۍ يې وشمېرلې پوره وې له څنگ سره تر سرورژده (تکيې) لاندې يې کړې.

وروسته يې بيا كيسه ورته وکړه خالو له دې واړه دومره قدر ورته وويل چي ستا خبره مي ښه واورېده ستا تر کور بل لوی او د عزت ځای نشته، مگر زه زوی ته واده پرې غواړم په دې به له ما طبيعت نه خرابوي.

ملک چي دا جواب واورېدو ډېر غصه شو او ورته يې وويل چي زما خواستونه دي په مخکه تس (غوزار) کړو، واقع

چي نه بنه سړي يې او دا متل يې تېر کړو..... خير اوس به
درسره زه گورم.

خالو چي دهمکي واورېده سخت ووېرېدو ، يو
ساعت پس ولاړ شو او ملک ته يې د رخصت لپاره لاس ور
وغزاوه، ملک هغه شان غصه ؤ او خالو بغير د رخصته روان
شو. خالو پوه شو چي ملک څه بد راسره کړي، ځان سره يې
وويل چي دا مي د ځان سره لوړه (قسم) ده چي لور به د زوی په
واده ورکوم که څوک بنه راسره کړي او که بد، مگر دا فيصله
بد بدله نه کړم.

(۶)

له بده مرغه يوه ورځ د خالو خرد ملک په کښت ورگډ شو، دا وخت ملک په کوټه ناست ؤ او په دربين (دوربين) يې شا خوا مخکه کتله اخر چي يې خپل پټي ته وکتل او يو خر په گډ شوی دی هم په کښت کښي بزگر لگيا ؤ چي خري يې وليد، زري يې له ملکه وويست، ملک به دربين کښي ښه تر ډېره ورته کتل او وي پېژندو چي دا د خالو خردی، خود تصديق لپاره يې تور پسې ولېږلو چي دا خر وگوره د چا دی او دلته يې راوله. تور په منډه ورغلو او خري يې د کور په خوا راويست. ملک تر اوسه په کوټه ناست ؤ چي تور ورنږدې شو ملک ورځ کړو چي هلکه توره! خرد چا دی؟ تور جواب ورکړ چي صاحب دا د خالو خردی. ملک چي واورېدو طبيعت يې ډېر ښه شو او د ځان سره يې وويل چي دا دی خدا راکښباسو اوس بهي تانگونه ټينگ کړم، بيا يې تور ته وويل چي خر خالو ته وروله او ورته ووايه چي خرد يې په کښت گډ شوی دی او زري اته شلي روپۍ د تاوان راوړي، کڼي تر ما به بده بلانه کړي پيدا. تور هم خالو ته ورغلو او خالو ته يې دا وېنا وکړه. هغه پوه شو چي کيسه د تاوان نه ده بلکې هغه راته ويلې ؤ چي درسره گورم به او اوس خامخا پلمه غواړي او تنگوي مي. خالو تور ته ويل چي ته درځه زه هم ملک ته درسره ځم، خر تر اوسه دلې ؤ بيا يې څنگه د اتو شلو روپو تاوان وکړ، دا ناممکنه ده ملک زورور دی اوبه يې په پېچومي خبري.

خالوله تور سره ملک ته ورغلو او ورته يې وويل چي صاحب زما خرة تاوان کړي دی دومره تاوان واخله چي شوی دی نه اته شلي روپي. ملک د خالوله وينا پس ډېر غصه شو او وې ويل چي تاوان خو تر دې هم زياته شوی دی، مگر ما ستا خيال وساتو چي غريب سړی دی نيم تاوان ورڅخه واخله او ته په دې هم ناراضه يې بس زياته خبري د قران بنسې دي، نوري خبري ه کوه، ماته تاوان په منډه راواړوه، کني په دې ځان بنسې پوه کړه چي زما نوم ملک گوهر خان دی او دا ستا غوندي مي ډېر تر خاورو لاندي کړي دي.

خالو د يوې بلي خبري کولو لپاره ځله سره يووړه، مگر ملک پرې ور راپورته شو چي بس ما درته وويل چي زياتي خبري مه کړه، په منډه له دې ځايه وځه او تاوان راوړه.

خالوله ملک څخه روان شو او ځان سره يې وويل چي ملک اوس ځان او موږ په بدی کنبېاسي، خير تر څو چي ځان مه ورڅخه کتلی شو گورم بې او دا متل ورپه ياد شو چي گنډه (غوټه) په لاس خلاسېږي نو غابنوت ته څه ضرورت دی او داسي يې د ځان سره جوړه کړه چي کلي کني څو سپين ږيري به د ځان سره ملگري کړم او ما بنام به د ملک کورته په خواست ورشو، ما بنام يې دکلي څو سپين ږيري او دکلي ملا صاحب د ځان سره ملگري کړو او ملک کورته ورغلو او خواست يې ورته وکړ چي صاحب موږ د خدای بندگان او ستا سړي يو، تا له په خواست راغلي يو، ته به مهرباني کړي تاته خدای ډېره درکړي ده او په دې اته شلو روپو ستا دنيا نه لږېږي (کمېږي).

ملک گوهر خان ورته وويل چي ما تر اوسه چا سره
 ناجائزه نه ده کړې او نه ما په چا ناحقه دعوه کړې ده او نه چاته
 خپل حق ورپرېږدم. تاسو وياست چي حق مه غواړه دا به ناجائز
 نه وي دا دی ملا صاحب تاسو سره راغلی دی، د شريعت په
 غاړه دي ووايي چي دا حق لرم که نه.

د ملک له دي وپنا پس يو سپين ږيري وويل چي
 صاحب موږ دا نه وايو چي ستا حق نه دی او ته ناروا کړې، موږ
 وايو چي لږ مهرباني راسره وکړه په دې به خدای نور مهربانه
 شي تاته يې ډېره درکړې ده.

ددې سپين ږيري وپنا لاجاري وه چي ملک لږ غصه
 شو او په غټ ږغ يې وويل چي په خبره خان پوه کړئ، هغه دا
 چي زه نه يوه پيسه خپل حق چاته پرېږدم او نه يې له چا غواړم
 او په دې ټول عمر مي داسي نه دي کړي او نه مي په خپل حق له
 چا سره څه فيصله يا شريعت کړی دی. ولي چي خپل حق مي
 دی. شريعت او فيصله په خپل حق ولي له چا سره وکړم او زه
 چي هر چا سره فيصله او شريعت کړم نو زما په حال او حيثيت
 به وي. ما سره دومره زور شته چي په خپلو متويي ځني
 اخستی شم اوس تاسو راغلي ياست صرف ستاسو لپاره به په
 دې ملا صاحب شريعت درسره وکړم او ودي وايي چي حق مي
 کېږي که نه. ملا ورته وويل چي صحيح ده ستا حق دی او
 ما بنام په جومات کښي کليوال سره ږغېدو هغو ويل چي تر دې
 زياته تاوان وشو.

د ملا صاحب په خبرو دا سړي پوه شول چې د ملک خواته خبره کړي او ملا د ملک د زړه خوشحاله کولو لپاره بنسکاره دروغ وايي، ملا صاحب چې دروغجنه خبره ختمه کړې نه وه چې يو سړي پرې ورځ کړو چې ملا صاحب زه په جومات کښي ناست وم دا خبره چا نه کړې او نه څوک په دې خبر دي.

د دې سړي په وينا ملا سخت وشرمېدو او په غصه کښي يې وويل چې زه د ملک لپاره خپل ايمان نه خرابوم اوس ته په ما ستا په ځله دروغ اړوي، الحمد لله زه خداي پاک له دې ډېر پاک ساتلی يم، زه نه ستاسو او نه د ملک لپاره دروغ وایم بيا يې ملک ته وويل چې صاحب دوی هم مني او په شريعت کښي دي حق کېږي اوس يې غواړې که نه هغه ستاسو کار دی. ملا صاحب خپله خبره نوره هم داسي جاري وساتله چې ملک صاحب دا سړی ځان ته مسلمان وايي خو تل د کفارو کارونه کړي خو ځله دې سړو ماته ويلې دي چې ملک ظالم دی سود خور او حرام خور دی دا دی او هاغه دی، مگر اوس ستا تر مخ يې ځله مړه مړه کېږي او مخامخ يې اوس وويل چې نه کله تا په چا ظلم نه دی کړی تا د چا حق نه قبضه کړی و او نه خوړلی.

ملا صاحب د خپلو خبرو په ميان (منخ) کښي غاړي صفا کړې او ملک ته يې وويل چې دا خپل کليوال به يوه ورځ تاته مصيبت وي او ته به د دې خلگو له لاسه داسي بې عزته او بې کوره يې لکه چې اوس اوغانستان (افغانستان) کښي ستا مننه ډېر عزت مند بې عزته شول. په ږمي کښي مهربان راغلی و او دا ټول يې لمسولي دي. مهربان دې خالو ته ويلې و چې

خپل زوی په سکول کښي داخل کړه، تعليم په وکړه او سبا به يې تر ملک زياته عزت وي، تېره ورځ ته خپل قرض غوښتلو له خالو ته ورغلی وې له تا وروسته روشن خان چي هغه هم د روسيانو په عقیده دی تا پسې يې تقرير کړی ؤ او کليوالو ته يې ويلې ؤ چي سره متفق شئ، د ملکانو ملکي د سردارانو سرداري او د ملايانو ملايي ماته کړئ، دا ظالمان دي. ملا صاحب د وېنا په اخر کښي وويل چي په کلي کښي د روشن او مهربان غوندي ناسور وي نو قسم په خدای چي يوه ورځ به ډېر عزت مند او عالمان بې عزته وي. روشن او مهربان دي پوه کړل شي توبه گار دي شي او که دوی توبه نه کاري شريعت يې مرگ روا کړی دی. بايد له منځه دي يووړل شي، هر چا که مړه کړو هغه غازي دی او دوی مرتد شوي دي، هيڅ قصاص يې نشته. د ملا صاحب په دې خبرو د ملک سترگي سرې شوې او ملا صاحب ته يې صرف دومره قدر وويل چي ښه دي وکړو په وخت دي خبر کړم، زما هم څه شک ؤ، خودا دی چي تا يې تصديق وکړ، اوس زه ډېره ښه ورسره پوهېږم او زه به يې زر علاج وکړم.

ملک دې سر ته وويل چي ښه ستاسو په ځله يوه ده په زړه کښي بله، زما له کوره ولاړېږئ او خالو ته يې وويل چي سبا مازديگر پوري که تاوان رانه وړې نو ماسره دي ښه علاج شته.

دا سرې د ملک له کوره ووتل او ملا صاحب له ملک سره پاتي شو، په لاري کليوال يو بل ته وايي چي کيسه ټوله ملا

صاحب مرداره کره او دا روشن خان او مهربان خو صحیح خبري کړي چي دا دواړه ظالمان او ملگري دي. د ملک سره به هلته گورو چي لاس راواچوي او روشن خان ته حال ورکړي چي هغه دي خپل ملگري په دې خبر کړي چي ډېر زر زموږ او د ملک جنگ شروع کېږي. بايد په دې جنگ کېني موږ گټه تر لاسه کړو او د ملک ملکي د تل لپاره ختمه شي او ملا په باره کېني ټول کلي صلاح سره وکره او جومات خخه به يې باسو او اينده لپاره به داسي عالم غواړو چي هغه د سياست په خبرو کار نه لري او د کليوالو په ميان کېني د شيطاني خبري نه کړي.

خالو سره د جمک له روپيو سل له قرضه زياتي وې تر اوسه يې نه وې لگولي، دا سل روپۍ يې په دې سهار ملک ته وروړې او ورته يې وويل چي دا نوري روپۍ به بيا در کړم. ملک دا سل روپۍ ورخخه ونيولې او ورته يې وويل چي پاته روپۍ به سبا ته پخپله راشي.

(۷)

سبا سهار وختي ملک خپل زوی خان زاده بازار ته ولېږو چې په خالو رپورټ وکړه چې خالو له مخه (منځه) ووځي بيا به د زوی واده زړ پيدا شي.

خان زاده په خپل موټر کښي بازار ته لاړو او په عرض نويس يې يو رپورټ وليکلی چې زموږ په کلي کښي ځيني کسان د ملک او اسلام خلاف خبري کړي او خلگ په عذابوي تاوانونه کړي، که څه هم دا يو لوی گروپ دی چې ټول معلومات يې موږ ته نشته خو د خالو په باره کښي موږ ته معلومات تر لاسه شوی دی. د خالو په ذريعه دا خلگ په کلي کښي بد امنی جوړول غواړي، حکومت دي مهرباني وکړي دا سپری دي گرفتار کړي او سزا دي ورکړي چې په کلي کښي امن برقرار وساتل شي.

د درخواست ليکلو وروسته خانزاده تحصیل ته ورغلو اې سي AC نوی راغلی ؤ، د خان زاده شناخت ورسره نه ؤ، د اې سي د دفتر په دروازه کښي چپراسي چې خان زاده وليد زړ ورته ولاړ شو او سلام يې ورته وکړ، وروسته يې دروازه ورته خلاسه کړه، خان زاده ورننوت او چپراسي ورپسې ننوت. اې سي ته يې سلام وکړ او ورته يې وويل چې صاحب دا د ملک گوهر خان صاحب زوی دی خانزاده نومېږي. د اې سي او خان زاده چې تعارف سره وشو دواړو ښه په مينه روغبړ سره وکړ، د اې سي په وېنا د نورو خلگو دفتر ته راتگ تر هغه وخته بند شو تر څو چې خان زاده ورسره ناست ؤ. دوه نيم ساعته خانزاده ورسره ؤ اخر اې

سي ورته وويل چي څنگه راغلی یې، موږ دي څه خدمت وکړو. خان زاده له جيبه درخواست را وايست وري يې کړ.

اې سي چشمې په سترگو کړې او درخواست يې ولوست بيا يې خان زاده ته وويل چي دا عناصر په دې علاقه کښي ډېر دي، څه وجه ده له دې درخواسته داسي معلومېږي چي دا په کلو کښي هم ممبران لري او د دې خلگو خلاف بر وقت کاروايي نه وشي يقيناً دا به ملک ته خطره پېښه کړي. زه به په دې باره کښي له بالا افسرانو سره خبره وکړم او في الحال به دا سرې گرفتاره کړم. او يو درخواست يې هيله کوارتر ليويز کښي جمعدار ته وليکلو چي فوراً دا سرې ماته حاضر کړه.

اې سي چپراسي ته اواز وکړ چپراسي ورته ودرېد او اې سي ورته وويل چي دا رپورټ په ناظر درج کړه او ناظر دي زما خوا ته راشي. چپراسي هم درخواست ناظر ته يور او ورته وويل چي اي سي وايي رپورټ دي درج کړي بيا دي راشي. ناظر هم رپورټ درج کړو او اې سي له ورغلو.

ښه داسي وکړه چي زما جيب تيار کړه ليويز جمعدار ورسره کړه او دا سرې دي گرفتار کړي. اې سي ناظر ته وويل. ډېر ښه صاحب ناظر په جواب کښي ورته وويل.

ناظر زر جمعدار سره څو تنه ليويز ملگري کړل او جيب يې ورته تيار کړو او روان شو کله چي جيب کلي ته ورسېدو د خالو د کور پوښتنه يې له يو سرې څخه وکړه. دې سرې د خالو کور ور وښوو، مگر دوی دا سرې له ځان سره په جيب کښي کښېناوه او د خالو کور ته ورغلو.

خالو چي د کور په غولي کبني جيپ وليد ډېر وډار شو چي د ملک کوتک ماران دي، په وېره وېره کبني د موټر لوري ته روان شو چي ورنږدې شو نو ږغ يې پرې وکړ چي خیر دی څوک یاست د چا کور غواړی.

جمعدار ورته وویل چي خیر دی تر دې ځایه راتلو، تۀ مو پکار وې یو چا رپورټ کړی ؤ چي تاڅه تاوان کړی دی اوس به تۀ راسره ځي، کلیوالو چي موټر وليد هغه ټول حیران شو د کلي ټول ماشومان او سړي د خالو کورته راغلو، هر سړی پوښتنه کړي چي خیر دی څه کیسه ده او هر سړی سر حاله شي او پوه شي چي ملک رپورټ کړی دی او د ملک خلاف په کلي کبني یو لوی رجحان پیدا شو، خالو سره رټ شولاس پښې ژبه يې وچه شوه، بدن يې مړ شو، جيپ کبني خالو په ځان نه ؤ پوه، ښه ساعت پس په ځان پوه شو سترگي يې روڼي شوې، کتل يې چي یو بل څنگ ته مه توپکچي ناست دي، خالو تر اوسه په جيپ کبني نه ؤ کښنستی ځکه يې سر چکر خوړی او زړه يې ډکېږي.

جيپ د تحصیل تر مخ ودرېد، لیویز والاځني خوږ (کوز) شو. خالو هم له جيپه خوږ شو زړه يې ډک ؤ او یو خوا ته کښېناست، قی (باکی) يې ووهلې، یو لیویز وال چي ډېر رحمدله ؤ په منډه يې له نږدې هوټله مالگه پياز ورته راوړو، خالو مالگه وختله او پياز يې بویاؤ ښه ساعت پس جمعدار خالو ته وویل چي راځه او د ای سي دفتر ته يې ورننه ایست. جمعدار ای سي ته وویل چي صاحب خانزاده چي په چا رپورټ کړی ؤ هغه مورا ویست او دا دی تاته مو حاضر کړ.

اې سي خالو ته وکتل او په ډېره غصه ناکه لهجه يې ورته وويل چي ته هم خلگ تنگوي، د ملک او دين خلاف خبري کړي، ته د غدارانو په خبرو خطا وتی يې اوس به تاته ددې عمل جزا درکول کېږي.

نه نه ما څوک نه دي تنگ کړي او نه مه د ملک او دين خلاف خبري کړي، نه ما چا سره څه بد کړي دي، خالو په کپنا کبسي ورته وويل اې سي ناظر ور وغوښت او ورته حکم وکړي چي ددې سړي حلفيه بيان واخله مثل مکمل تيار کړه.

ناظر هم د اې سي په حضور کبسي له خالو د استغاثې مطابق بيان جوړ کړو، خالو په بيان کبسي وويل چي زه نه د دين او ملک خلاف يم او نه مي د دين او ملک خلاف خبري کړي دي او نه ماته هغه خلگ معلوم دي چي داسي خبري کړي او نه ما څوک تنگ کړی دی.

په ما د ملک زوی ځکه رپورټ کړی دی چي هغه د خپل زوی لپاره له ما لور غواړي مگر ما يې دا خبره نه ومنله ځکه هغه داسي غلط الزام په ما لگولی دی.

د خالو بيان ختم شو مگر ناظر داسي ټکي له خپله مخه (ځانه) په بيان کبسي وليکل چي خالو مجرم ثابت شي ناظر ليک ختم کړو او د ليک په اخر کبسي يې د خالو څو ته ولگوله.

ناظر يو ليويز وال ته خالو په نگراني کبسي ورکړی او په کاغذو لگيا شو او دوې گهنټې بعد يې ټول مثل اې سي ته پېښ کړو اې سي ټول مثل وکتلو، ورسته يې په يوه سپين

کاغذ په لاس وليکل چي د مجرم په باره کښي خانزاده مور ته اطلاع راکړې وه، په دې سلسله کښي مکمل تحقیقات وکړل شو او دا ثبوت شوه چي دلته ځيني غير ملکي ايجنټان شته چي په ملک کښي قومي او طبقاتي نفرت خپروي، مجرم هم له دې ډلي دی او په خپل بيان کښي اقرار کوي چي ما څخه غلطی شوې ده، له دې واره دي معافي راته وشي لهذا مور مناسب گڼو چي مجرم ته ۴۰ ايف سي آر FCR تحت درې کاله د قيد سزا او تاوان په باره کښي درې سله روپۍ جرمانه بصورت ديگر درې مياشي نوره سزا دي وي او مثل دي داخل دفتر شي.

اې سي په دې خپل ليک باندي دوباره نظر وچاوه يو ځای حرف پاته ؤ هغه يې وليکلو او په پای کښي دستخط وکړی. له ليک وروسته خالويې دفتر ته طلب کړو او ورته يې وويل چي ستا په باره کښي مور ته کوم رپورت شوی ؤ هغه تحقیقات مکمل شو او زه اوس هم په تا مهرباني کړم او تاته درې کاله جيل درې سله روپۍ جرمانه بصورت ديگر درې مياشتي مزید سزا درکوم. خالو چي حکم واورېد زرد اې سي په پښو کښي پرېوت چي صاحب د خدای لپاره ما هيڅ نه دي کړي ماته جيل مه راکوه. زما ټول کور به ملک ختم کړي. په ما رحم وکړه او دفتر کښي داسي مظلومانه نارې جوړي شوې چي په ټول تحصیل کښي حاضرین د اې سي په دفتر ور ننوت حال يې وکړ څوک په دې سلسله کښي د ښه او بدو رای ورکړي او څوک هيڅ څوک نه ولري او له دفتره ووځي.

اې سي ليويز والاته وويل چي دا به جيل ته يوسي.
ليويز والو خالو تر لاسو ونيو او جيل ته يې يووړ.

تورپېکي او کالو ټوله شپه د خالو په انتظار کښي
تېره کړه. هره گهنټه بعد به کالو له کوره راتلو او تور پېکي
څخه به يې حال وکړ چي لالانه دی راغلی.

سهار وختي کالو د روشن خان کور ته لاړ او کيسه يې
ورته وکړه. دواړو تياري وکړه او بازار ته لاړو او مهربان پسي
وگرځېدو اخر کښي يې هغه پيدا کړو او کيسه يې ورته وکړه.
مهربان له کالج څخه چېته و اخسته او تحصيل ته لاړو ناظر
څخه يې پوښتنه وکړه ناظر او مهربان په داسي ژبه خبري سره
کړې چي کالو نه پرې پوهېدو. بيا کاغذونه سره وگوري د
مهربان په مخ توري چمبې لاړې، مهربان د ناظر له کمرې ووت
کالو او روشن ورپسي ووت او ساعت ولاړو، کالو د مهربان په
پريشاني او غصه پوه شو او څو ځله يې تپوس ځني وکړ مگر
هيڅ جواب يې ورنه کړو.

بل وار مهربان د اې سي په کمره ورننووت، کالو او
روشن هم ورپسي ننوتو، مهربان او اې سي ډېر سخت او په
غصه خبري سره کړې، له اې سي سره څو تنه د شملو وال ناست
وو، هغو مهربان په خواستو او په زوره د اې سي له کمرې
وايستو، کالو نور هم پريشانه شو اخر چي بهر ووتو مهربان
کالو ته وويل چي د ملک زوی خان زاده په خالو اکا رپورټ
کړی دی. سرکار خالو ته درې کاله جيل ورکړی دی. نن ورځ
يې دلې ده سبا به يې سنټرل جيل حيدرآباد ته وړي.

باران هم په کلي کښي دا خبره اورېدلې وه او مور ته
يې وويل چي کليوال سره رغېدو او ويلې چي بابا درې کاله
لپاره جيل ته لاړو، تورپېکي له مخه پرېشانه وه باران چي دا
ورته وويل څه شکي شوه.

مازديگر کالو چي ورغلو او تورپېکي ته يې حال
ورکړ په کور کښي ژړا او فرياد شروع شو، د دوی په ژړا ټول
کلی د خالو په قيد او سزا خبر شو.

(۸)

په سبا هر کليوال تورپېکي ته راځي او د همدردي اظهار ورسره کړي او نصيحت ورته کړي چي ډېره افسوس ناکه واقعه ده، تر صبر تېره ده مگر تا له پکار دي چي ته ډېره پريشانه مۀ کېږه، دا هلکان به په تا پوري وخت تېروي.

همدران يو په يوراتلو او څو خبري به يې تورپېکي ته وکړي او يو خوا ته به کښېناستو. روشن خان هم راغلو او دې خلگو سره ناست و. دې سړو په دې غور وکړي چي اوس به دري کاله لپاره موږ دا کور ساتو اخر فيصله نۀ وشوه او دا خبره وشوه چي بس هر سړي به د خپل وس مطابق امداد ورسره کړي بيا چي هر کليوال د تورپېکي پوښتني ته راتلو ضرور به يې څه ورته راوړو، مگر له څو مياشتو وروسته د خلگو راتگ کم شو. روشن خان يوه ورځ د تورپېکي پوښتني ته راغلو او ورته وې ويل چي ته په خبره يې که نۀ، تاته به چا څه درکول يا څوک به راتلو، ملک ټول کلي ته اطلاع ورکړې ده که چاله تورپېکي سره امداد وکړ نو د هغه به داسي حال کېږي لکه د خالو حال. روشن خان خپل بيان جاري وساتلو چي له ملک څخه به د دې حرکتو حساب اخستل کېږي، خو لږ موده بعد، مگر ته يوه نيکي وکړه او هم موږ سره په انتقام اخستلو کښي ملگري شه او هم يو وخت په دې سلسله کښي به درته خبر درکړم او ستاسو به پکښي خيرو وي. هغه دا چي باران مهربان ته ولېږه د ورځي به د چا سره مزدوري کوي او د شپې به لۀ ده سره اوسېږي او هم

به له مهربانه سبق شروع کړي. په دوه نيم کاله کښي پنځه جماعته ويلی شي.

د تورپېکي دا يقين و چې به کلي کښي ايماندار څوک دی او يا په ما باندي اندېښمن دی او په ريښتني زما په غم راسره گډ دی په هغو کښي يوروشن خان دی. تورپېکي ورته وويل چې مهربان هم د باران پلار ته دا خبره کړې وه دهغه دا خوبه وه چې باران ليک او لوست زده کړي، مگر اوس خو يې پلار نشته، زه به د باران له اکا (کالو) سره مشوره وکړم.

روشن چې ووت کالو رالو او تورپېکي د روشن خبره ورته وکړه. کالو ورته وويل چې زه هم د باران په باره کښي راغلی وم او دې ته مي فکر نه و چې مهربان ته يې ورولبېره، زه د ملک له لاسه په دې هلک وېرېږم، ملک چاته ډېري خبري کړي وې. مهربان او روشن بې شمېره ملگري لري او د ملک هم ځني وېره شي، بايد چې په دې لړ کښي موږ سستي نه وکړو او دا کار تر سره کړو. دويمه ورځ کالو روشن خان سره وليدو او دا فيصله يې وکړه چې مهربان ته به حال ورکوو. روشن خان خپل کار پرېښود او بازار ته د مهربان ليدو لپاره لاړ او هغه ته يې ټوله کيسه وکړه. مهربان په دې ډېر خوشحال شو او روشن ته يې وويل چې ته بېرته لاړ شه سبا ورځ زما ضروري او مشکل سبق دی، ته تورپېکي او کالو ته زما سلامونه وايه او درېيمه ورځ دي دا هلک تيار کړي. بله ورځ به زه هم درشم، هلک به يې تيار وي.

روشن واپس کلي ته راغلو، سبا چي نمر يوه نيزه قدر راپورته شو بيا يې کالو د ځان سره ملګري کړو او تورپېکۍ ته راغلو، د مهربان سلامونه او پېغام يې ورکړ چي سبا به مهربان راځي او باران به له ځان سره بيايي، تاسو د باران کالي (جامعې) تيار کړئ.

نوره څه تيار ي ده يو جوړه کالي يې دي. هغه مو مينځلي دي. تورپېکۍ ورته وويل. ما بنام تورپېکۍ چرګ حلال کړو او د ما بنام ډوډۍ ته يې روشن خان او کالو هم را وغوښت.

په دې بله ورځ مهربان چهتي اخستي وه او سهار وختي کلي ته په بائيسکل راغلو، اول د تورپېکۍ کورته راغلو روغې او چاي يې وکړ، وروسته يې اجازه وغوښته چي زه به يو وار کورته ورښکاره شم بيا به راشم. تاسو باران ته د ډوډۍ گوله ورکړئ، زه به يې کور وخورم ناوخته کېږو به نه.

تورپېکۍ هم باران ته ډوډۍ ورکړه، د کالو د کور ښځي او هلکان هم تورپېکۍ کره راغلو، نږدې کورو واله حيران ؤ چي دا څه کيسه ده چي کالو د کور واله هم دلته راغلي دي، په غولي کښي ډېر پريشانه ناست دي. د دې کورو ښځي هم راغلي د دې ښځو راتګ چي شروع شوه د ټول کلي نر او ښځو مخه ورته را وکړه.

لږ ساعت پس مهربان هم له کوره راغلو او بڼ يې وکړ. چي تورپېکۍ موري مور بس روانېږو دعا راته کړه چي کامياب شو. زيار موصاع نه شي او د رخصت لپاره يې لاس

وروغزاوه. د تورپېکي له سترگو اوبنکي وبهېدي او سلنگي. يې شروع شوې. مهربان ته لاس په لاس کښي ورکړي، نور څه يې نه شو ورته ويلى څوک چي مهربان ته رخصت ورکوي هغه راځي باران کوشل (بنکل) کړي او په سر يې لاس ورتېر کړي اخر چي باران له خوره رخصت اخستو هغې څو واره باران په دواړو زامو کوبنل کړو او لاسونه يې په سترگو پوري ونيول او بنه ساعت يې د باران لاسونه په خپلو لاسو کښي نيولي وو او کښيکارې يې (مروړي يې).

باران د کم عمر و مگر په ده کښي ډېر همت او جذبه وه. ټول عزيزان مور او خور يې ژاري او دی ټولو ته غصه کښي وايي چي ولي ژارې، که چېرې په غلط او ناروا کار پسې ځم خو ژارې او که چېرې په علم پسې ځم دا خوبنه کار دی. بايد موږ خوشحالي وکړو، د بابا په حال ژړا پکار ده، مگر که نن هم موږ وس پيدا نه کړو او موږ انتقام نه واخلو نو موږ واقع بې همته يو او بيا به موږ په خپله بې همتي ژاړو. بس اوس نوره ژړا بنده ده او رخصت راکوئ.

باران چي دا خبري ختمې کړې مور ته يې لاسونه د رخصت ورکړو. د بنه ساعت لپاره دواړو لاسونه سره نيولي وو او تر سترگو يې اوبنکي بهېدي. د تورپېکي ژړا لږ په زوره شوه په ژړا ژړا کښي زوی کوشل (بنکل) کړي او په غېر کښي يې ونيسي اخر کالونځ پرې وکړي چي ورندياري (وربندياري) بس په خدای يې وسپاره، کالو چي دا ښه ورباندي کوو د هغه وېنا هم ژر غونډي وه او بل ښه يې تر ځله نه شو وتلی، خو کالو

باران تر لاس ونيوو او د جامو غوټه يې ور واخسته او روان شو. دا وخت ما سواد روشن خان باقي د ټولو په سترگو کښي اوبنکي وې. روشن خان له وخته ډېر کلک زړه درلود. روشن خان په حاضرينو رغ وکړ چې وار وکړئ څه شوي دي وار مو هرلی دی. دعا وغواړئ دعا وکړئ، نن ورځ څخه د باران او دده د کور تقدير بدل شو. د نن ژړا او دا اوبنکي د غم او ناروا نه دي دا د خوشحالي اوبنکي دي، نن د غم اوبنکي د هغو په کور کښي په هغه چا وي څوک چې د دې کور دشمن دی. روشن خان چې وکتل ملا صاحب نه و راغلی يوه سپين ږيري ته يې د دعا غوښتلو لپاره وويل. سپين ږيري د دعا لپاره لاسونه پورته کړو او ټولو امين امين کلمه وبله تر څو چې لاسونه ټولو په مخ تېر کړو.

تورپېکۍ د هغې لور درخانی او د کلي ډېري بنځي او نارينه په دوی پسې وو او له کوره ډېر لېري چې دوی په وياله جار ووت روشن خان ورته وويل چې بس تورپېکۍ موري زیاته مه پسې ځه. دا د درختو مېوه ده ولگېده، څه وخت پس بېرته ورسېږي. بيا به مېوه خورو اوس يې بېشکه غمونه او ستري ډېري دي، مگر څه وخت چې لويه شي بيا يې ارام او خوندونه ډېر دي. روشن خان په وېنا تورپېکۍ وغېره ودرېدو او په ډکو اوبنکو په هغه خوا گوري مگر د وله له وجي نه ليدل کېدو.

کالو تر ډېره ددوی ملگری و، اخر مهربان ورته وويل چې بس نور به نه راسره ځي، په لاري مهربان کالو ته هر قسم تسلي ورکوي چې باران متعلق هيڅ فکر مه کوئ، کالو له

مهربان څخه په غيږ رخصت واخست وروسته باران ته په ملا
ورکوغ شو او په غيږه يې رخصت کړو او په لاس کښي يې د لسو
روپو لوټ (نوټ) ورکړ او باران ته يې وويل چي مهربان هر څه
درته ويل هغه کړه، خبره يې منه، موږ چي بازار له درځو تا سره
به وينو، د چهټي پر ورځ به مهربان تا ځان سره کور ته راوړي.
مهربان او باران په سائيکل سپاره شو کالو پاته شو
بنه ساعت په دې ځای ولاړ ؤ او په دوی پسې گوري، ترڅو بيا
روان شو وار وار به يې په دوی پسې تر شا وکتل.

(۹)

مازديگر په جومات کښي مجلس کېدو چي باران له مهربان سره لار او په سکول کښي داخلېږي. ملا صاحب هم په دې خبر شوی ؤ مازديگر چي کليوال ږغېدو ملا صاحب ږغ نه دی کړی او نه د کليوالو په مجلس ورگډېدلئ. نن له جوماته هم نه راووت او په مصله ناست ؤ.

سبا ماخوستن له جمعي (جماعته) پس يې مقتديانو ته مخ ور وړو چي نن شپه د جمعي ده، له نماځه پس مه ځئ، زه به څه نصيحت وکړم.

هر سړي چي له نماځه فارغ شي دېواله ته شا وگرځوي او تکیه وکړي. د نصيحت اورېدو په انتظار کښي کښېښي.

ملا صاحب چي له نماځه فارغ شو اول يې دعا وکړه او د نن ورځي دعا تر نورو ورځو اوږده وه، دعا چي يې ختمه کړه ولاړ شو او څو واړه يې غاړي صفا کړې او نصيحت يې په دې کلیمه شروع کړو.

نحمده و نصلی علی رسول کریم اما بعد

نن شپه د جمعي شريفي ده او تل مه دا زړه غوښت چي تاسو ته د الله او رسول عليه سلام مبارک خبري وکړم او تاسو ته د کتاب ورکړي لاري بيان کړم، مگر کله مي هم توفيق نه وکړ او نن شپه د جمعي ده، ځکه تاسو ته مي تکليف در کړو، تاسو به يقيناً آرام کړئ، ټوله ورځ په کارو لگيا ياست، مگر دا هم يو جهاد دی، جهاد په هر مسلمان فرض دی، الله دي موږ ټولو

ته توفيق را کړي چي الله او د رسول عليه سلام او د کتاب په لاري عمل وکړو.

ټولو حاضرينو امين ثم امين کليمه وويله.

وروسته له دې ملا صاحب وويل چي؛ د الله پاک اخري رسول عليه سلام فرمائيلي دي چي طلب د علم په ټولو مسلمانانو فرض دی هغه که نروي او که بنځه. موږ له پکار ده چي د رسول الله صلی الله عليه وسلم په دې حکم عمل وکړو، د دين علم وکړو. د الله او د هغه لار وپېژنو او عمل پرې وکړو، مگر افسوس چي نن ځيني خلگ تاسو ته د علم په نامه دهوکه درکوي، د فرنگيانو سبق ته مو بولي (دعوت درکوي) تاسو وينئ چا چي په سکول کښي سبق ويلي دی هغه نن ټول د الله تبارک و تعالی له لاري اوبنستي دي، رسول د خدای په وارثانو پسې خبري کوي، توهين يې کوي، دوی د عزتمندو ملکانو سردارانو په ضد خلگ راټولي، الله تعالی په قرآن کښي فرمائي چي عزت و رکونکی او اخستونکی صرف زما ذات دی، مگر دوی هغو ته بې عزتي ور رسوي چاته چي الله عزت و رکړی دی. موږ ته پکار ده چي موږ په خپله مسلمانني فخر وکړو. انگرېزي تعليم نه حاصلوو او څوک چي انگرېزي تعليم کړي د علماؤ دا فتوی ده چي هغه له مسلمانانو نه دی، د مسلمان سړي زوی که په انگرېزي سکول کښي داخل شي ددې هلک اووه تېر شوي او اووه راتلونکي پشتونه به دوزخيان وي. بس موږ له پکار دی چي انگرېزي تعليم نه وکړو او څوک چي

دا تعليم کړي تر هغه وخته نفرت ورڅخه کړو تر څو چي توبه وکاري او کليمه ووايي.

د ملا صاحب دا خبري په روشن خان بنې نه ولگېدې او ولاړ شو ملا صاحب ته يې وويل چي نن له دې کلي د يو غريب سړي زوی تللی دی او سبق وايي او ته وايي چي دا د مسلماني لازمه ده او تر اوسه تا دا ښځه درلود، د کلي څلور تنه له ډېره وخته په سکول کښي سبق وايي چي دوه د ملک زويان يويي وراره دی هغه له مسلماني نه دي وتلي او ستا ورور چي په بازار کښي د جامع مسجد امام دی د هغه درې زويان او يوه لور چي له ډېره وخته په سکول کښي سبق وايي هغه نه دي کافران، د هغو مړه نه دي دوزخيان او که غريب د ښه مستقبل لپاره دې خواته پام کړي بيا کفر هم راغلو او دوزخ هم.

د روشن خان په خبرو ملا صاحب سخت وشرمېدو مگر ملا صاحب ډېر زړور ؤ او روشن ته يې وويل چي زه تا پېژنم، ته کميونسټ يې، ته چي دا نمونخ کړې د خدای لپاره يې نه کړې صرف له مسلمانانو دي وېره شي.

نن جماعت کښي د ملک عزيزان او زوی هم ؤ. د ملک کورنۍ چپ له خاص ورځي جومات ته نه راتلو. د روشن په خبرو هغو ته سخته غصه ورغله، د ملا صاحب غصه لا جاري وه چي د ملک زوی ښځه وکړي چي پخپله د روسيانو ملگري يې مور ته هم نصيحت نه راپرېږدي او په عزيزانو

باندي ښځو وکړي چي له جومات څخه يې وباسي او پکښي وغورزي، مړيې کړي، مرگ يې روا دی.

کليوال د روشن له خبرو سره متفق وو او د ملا صاحب نصيحت خوند نه ورکړ، اکثر کلیوال د روشن په پارټۍ کښي ورگډ و مگر څوک په خبر نه و. د ملک د زوی له وېنا څخه ټولو کلیوالو ته وېره وړييدا شوه چي روشن وژني.

جومات کښي گډ جوړ شو ټول له جومات څخه ووتو د ملک عزيزانو په روشن د حملې کوشش کوو بار بار کلیوالو کوشش کړي چي د ملک عزيزان به يې ونيول او روشن ته يې نه ور پرېښودل، مگر د ملک کورنۍ نه تم کېده اخر کلیوالو ورته وويل چي موږ بار بار خواستونه درته کړو مگر تاسو نه تمکېږي، په دې واقعه ملا ملامت دی، تاسو ملامت ياست موږ ټول د روشن ملگري يو اوس دا يې گزدا يې ميدان. تاسو يو هم روشن ته تسه خبره وکړي بيا به درسره گورو او که بله ورځ ملا داسي خبري وکړي نو نه زمونږ ملا دی او نه به خیر وکړي او اوس به موږ د ملا په ملايي غور کړو. د ملک کورنۍ چي د کلیوالو خبري واورېدې هر سړی په خپل خپل ځای ودرېد، تر ځله يې سوخله نه ووت، کلیوال ټول لارو د ملک کورنۍ او ملا صاحب په جومات کښي سره پاتي شو. دوی دعا د خیر سره وغوښته او خپلو خپلو کورو ته لارو.

(۱۰)

يوه ورځ ملک گوهر خان د صاحب زاده شين گل
 اخوندزاده کورته ورغلی او هغه ته يې وويل چي قربان ما زوی
 ته واده غوښت مگر هغه وايي چي ما ته به ضرور د خالو لور
 درخانی را غواړې په دي باره کښي خو ځله ما خالو سره خبري
 وکړې مگر هغه به انکار راته وکړ، خالو چي ما جيل ته کوو
 مقصد مي دا ؤ چي له مخه يې وباسم او اوس کله وایم چي
 نجلی. په زوره راوړه او کله وایم چي نه په خوشحالی. يوه طريقه
 جوړه کړم. مگر طريقه په لاس نه راځي. زه اوس څه وکړم په دي
 باره کښي تا سره مشوره کوم.

اخواندزاده يو ساعت خاموشه ؤ بيا يې ورته وويل چي
 بنه به دا وي چي په خوشحالی. يوه طريقه جوړه کړې. نجلی.
 وغواړه زور خو هر وخت شته او په اوسني واقعات خلگ ډېر
 غصه دي. که چېري بل داسي عمل وشي نو به دي خلگو سره
 گزران اړ شي، ځيني داسي خلگ دوی سره شته چي هغو
 حکومت نه تير وهلی دی.

ملک ته له پخوا دا وېره وه ملا صاحب هم يو وخت
 حال ورکړي ؤ او اخوندزاده صاحب هم په دي پوهېدلی ؤ. د
 ملک وېره نوره هم زياته شوه او اخوندزاده ته ملک وويل چي
 خدای دي ستا عمر زيات کړي او ستا قربان شم که چېري تاته
 تکليف نه وي ته تورپېکی. سره په دي باره کښي خبري وکړه.
 اميد دی چي دا کار به وشي ملک چي دا خبره ورته وکړه زريې
 د اخوندزاده تر گديله لاس لاندې کړو. د سلو سلو څو نوټونه يې

کېښودل، صاحب چي د ملک شورش وليد او د نوټو کشکی يې واورېد په زړه زړه کښي يې وخندل او اسمان ته يې نظر کړو او په زوره يې د الحمد الله کليمه وويله او ملک ته يې وويل چي زه به خپل وس وکړم اميد لرم چي کار به وشي بيا بڼه ساعت دواړه سره ناست وو، اخر ملک يې رخصت کړو اخوندزاده په دې فکر کښي ؤ چي تورپېکی سره دا خبره کړم که کورته ورشم. هغه راپوهېږي او که دلې يې راوغواړم هم راپوهېږي. اخري يې خليفگان او خو تنه مريدانو ته وويل چي دا مياشت د روژې مياشت ده په دې مياشت کښي زکاتونه ادا کړي ځکه دې ته د زکاتو مياشت هم ويل کږي. په ما چي څومره زکوت دی هغه زه پخپله ادا کوم تاسو ماښام د کنارخېلو جومات ته يو کس ورشي او ښځه به وکړي چي بله ورځ د جمعې ده په کلي کښي چي څوک غريبان وي هغه دي د جمعې په سهار راشي چي زکات ورکړم او نومان يې وليکي.

يو خليفه ماښام د کنارخېلو جومات ته لاړ پس له نمانځه يې ښځه وکړ چي زه اخوندزاده صاحب قربان يې شم رالېږلی يم. د جمعې په ورځ هغه زکوت کاږي (باسي) ټول هغه سړي غواړي په چا چي زکات خپري او ماته د هغو غريبانو نومان راوليکي.

خليفه په نومانو ليکل شروع شو په ټول کلي کښي څلور کوره داسي وو چي د هغو نومان نه وليکل شو، ولي چي په هغو زکوت نه ادا کېدو څوک چي حاضر نه ؤ د هغو نومان به نورو وربښوو کالو خپل او د تورپېکی نوم ور وليکلو.

خليفه په دې شپه دربار ته لاړ او اخوندزاده ته يې د غريبانو لست وړېنکاره کړو، اخوندزاده چې نومان وليدو طبيعت يې ډېر خراب شو او خليفه ته يې وويل چې دا دومره مخلوق ته چې پنځه پنځه ورکوم هم نه په رسېږم زما دا خيال وو چې لس پنځلس کسان به وي اوس داسي وکړه چې صبا چې دا خلگ راشي ورته ووايه چې زه خطا شوی يم. د جمعې په ورځ اخوندزاده قصيده پخوي څوک نه پرېږدي. بيا به زه سم حال وکړم او تاسو ته به حال درکړم. دا درې کسان يعني کالو تورپېکي او ملا صاحب په چم (چل) راننېسه چې نور څوک درپوه نه شي او ملا صاحب ته حال ورکړه چې له خلگو څخه دي جلا (گوشه) راشي کالو او تورپېکي د ځان ملگري کړي او دربار کښي دي هم له خلگو ځان پټوي.

د جمعې په سهار چې ملا صاحب له نمانځه فارغه شو تر نور کله وختي پورته شو او د قرآن پاک تلاوت يې هم پرېښود کور ته لاړ او صفا کالي يې واغوستو.

د تورپېکي د کور هيڅ کار نه ؤ مگر ځان يې ناوخته کړو او ځان سره يې ويل چې په شنه سهار که ورشم نو به ډېره حرصمنده ښکاره شم. په کراره به ورشم، څه فرق نه لري. ملا صاحب څو ځله حال ور وکړ چې راځي ده، ځان دي نه ناوخته کوي. کالو لا پروند ورته ويلي ؤ چې سبا به گډ سره ځونو تورپېکي بڼه ناوخته د لېوره په کور ورله دواړه سره ملگري شول او ملا صاحب په کور ورغو هغه د کور باهر ددوی په

انتظار کښي ناست ؤ څه وخت چي دوی ورغلو درې واړه سره ملگري شول او اخوندزاده دربار ته ورغلو.

خليفه يو پټ ځای ددوی دريو په انتظار کښي ناست ؤ چي دوی دربار ته گډ شو خليفه په ملا صاحب ږغ وکړي چي په دې لار ځای او په پټه لار يې دوی يوه کوټه کښي چي د اخوندزاده د ملاقاتيانو په کوټه پوري وه کښېنول. وروسته خليفه راغلو په عمومي دروازه زيات شمېر کناخېل ناست دي. خليفه سلام ورواچوو او ورته وې ويل چي تاسو به اکثر د کنار خيلو له کلي څخه ياست. زه افسوس کوم چي تاسو ته مي تکليف درکړ او زه خطا شوی وم د جمعې مبارکي په شپه او ورځ اخوندزاده صاحب چا سره نه ويني او هغه په دې ورځ قصيده پخوي، تاسو اوس لار شې زه به له صاحب څخه صحيح ورځ معلومه کړم بيا به تاسو ته حال درکړم او بيا راشي.

ټول غريبان چي اخوندزاده غوښتي وو واپس کورو ته لاړو، په لاري يوبل ته وايي چي اخوندزاده صاحب خو په ټول عمر نه زکوٰه ته څوک غوښتي ؤ او نه يې داسي مسخري راباندي وهلي وې. دا څه چم نن جوړ شو.

يوبل دا بل ته وايي چي اخوندزاده په ټول عمر داسي کار نه کړی دی او نه يې کړي دا ټول د خليفه شرارت دي. نه پوهېږو چي خليفه ولي داسي راسره وکړو. او يوه سړي ږغ وکړي چي زما دا يقين دی او په والله که بله کيسه هم وي بغير بې دې چي خليفه زړه غوښت چي زکوٰه ادا کړم مگر وروسته

يې سوچ وکړ چې ولي چا ته برناحقه بغير د مزدوري روپۍ ورکړم ماته به خلگوراکولې او نن يې زه خلگو ته ورکړم.

په اخر کښي يو وويل چې نه تاسو ټول خطا ياست کيسه داسي ده چې د اخوندزاده صاحب دا خيال ؤ چې زه غريب نه يم او په مفتۀ ډوډۍ مور يم دا رنگه به ټول ماړه وي او دا دده خيال ؤ که غريبان وي نو به درې يا څلور تنه وي مگر چې خبر شو چې ټول کلی غريب دی په قصيده يې برید وکړ.

خليفه صاحب چې نور خلگ رخصت کړو ملا صاحب ته ورغلو او دوی درې واړه يې اخوندزاده صاحب ته وروستو اخوندزاده صاحب له ټولو سره په لاس روغبړ وکړ دوی به يې په لاس مچ کړو او په شا به روان شو مخ به يې د اخوندزاده په خوا ؤ او لاسونه به په نامه نيولي وو. ډېر په ادب يې گوډې تر ځان لاندې کړې. د اتحيات په ډول کښېناستو. اخوندزاده دوباره په تسلي او په ډېره سوکه لهجه پوښتنه وکړه څه وخت چې د تورپېکۍ وار د پوښتني راغلو اخوندزاده له خليفه پوښتنه وکړه چې دا خو مانۀ وپېژندله. خليفه ورته وويل قربان ما هم کله نه ده ليدلې، مگر دومره قدرې خبر يم چې خالو نامي يو سړی چې د کنار خېلو له کلي ؤ اوس نشته. دهغه ښځه ده اخوندزاده چې دا واورېدو له تورپېکۍ سره يې ډېر د مينې او همدردۍ اظهار وکړ، وې ويل چې خالو ډېر مسکين او له بده ماورا سړی دی. وروسته له تورپېکۍ د کور ښۀ پوښتني وکړې له هر پوښتني سره دا دعا ورته کړي چې الله مو پرده گير شه.

اخر يې کالو څخه پوښتنه وکړه چې په دې مسکيني ډېر تکليفونه راغلي دي، کليوال مسلمان څه امداد ورسره کړي که نه. زه خونۀ وم خبر تېره شپه په مراقبه کښي ستاسو کلي ته مو کتل بيا په حال خبر شوم هر څه چې کېږي په دې کښي د خداي خپل رازونه دي. بنده هيڅ نه شي کړي. له بندگانو چې الله ناراضه شي بنده څه تکبر وکړي، يا له بنده امتحان اخلي نو داسي پېښي ورسره وشي بس دعا به کړو. دوی ټولو د امين کليمه وويله.

کالو اخوندزاده ته جواب لانه و ورکړي چې اخوندزاده تورپېکي ته وويل؛ چې خوري زما خيال و چې خليفه به درلېږم خوتۀ دا يې پخپله راغلي او بنه وشو چې ملا صاحب او کالو هم ناست دي.

خبره داسي ده چې تېره شپه مو خوب وليد چې مرغان په اسمان کښي روان ؤ، يو مرغه له بلي خوا راشي او دې مرغانو کښي يو مرغه تر غاړه ونيسي دا نور مرغان دا يو مرغه ترې خلاص کړي او تپوس ورڅخه وکړي چې دا ډېر بنه او بنائسته مرغه دی، تا ولي تر غاړه ونيوی، دې مرغه وويل چې دی په دې خبر و بيا يې د خوب معنی داسي بيان کړه چې دا خوب ډېر لوی مطلب لري هغه دا دی چې بزرگان او عالمان په دنيا کښي هيڅ بل کار نه کړي تل په عبادت کښي مشغول وي. که چېرې له چا د الله لار ورکه شي يا پاته شي نو هغو ته موږ دا لاري ورشوو، مگر نن سبا څوک دا خبري نه اوري او بزرگان او عالمان هم په دې سلسله کښي سستي کړي. دا يو مرغه يې ځکه تر غاړه ونيو دا

مرغان نه و بلکې وليان وو، چي دا مرغه (ولي الله) خلگوته نصيحتونه کم کړي او هم په دې ما نور څه ويلى شو او زه خپلي غاړي خلاصوم او دا درنبايم چي ستا لور پېغله ده، که خطا نه وم په خوب کبني يې نوم درخاني را واخست. بيا يې له تورپېکي پوښتنه وکړه چي درخاني نومي او که زه خطا يم. هو هو قربان درخاني نومي. تورپېکي ورته وويل.

چي تورپېکي يې تصديق وکړ اخوندزاده په زړه کبني غره شو او له ځانه يې ټيکري (څادر) هم وغورځاوه او اخوندزاده دا خيال شو چي د تورپېکي دا يقين وشو چي واقع په ما پتي ښکاره دي. او هر څه ما په خوب کبني ليدلي دي.

دا لور په تاسو دا حق لري چي بڼه عزت مند سرې ته يې واده کړئ. ته سپين سرې يې ستاسو له مخه دي حيا وي چي ښځو کبني تر نر زياته شيطان دي، ځکه ښځه په کم عمر کبني او نر په زيات عمر کبني بلوغ ته رسېږي، که تاسو په دې باره کبني سستي وکړي تر دې به هم سخت عذاب درباندي راشي. په ورځ د قيامت به ډېر داسي مور او پلار وي چي د هغو به هيڅ گناه نه وي، مگر د لونو حق يې نه وي ادا کړي يعني لوني يې ورکړي نه وي لايې په سم ځای نه وي ورکړي، په دې به دوی خدای تعالی دوزخ ته ولېږي، مور د الله د خپل اولاد په حق نه ونيسي.

اخوندزاده صاحب له دي وينا وروسته ملاصاحب ته منځ راواړوه چي مولوي صاحب داسي ده که نه. هغه ورته وويل

چي هو صاحب کتابو کښي د داسي خلگو لپاره سخت
عذابونه بيان شوي دي.

تور پېکي دا وخت سر تپتې کړې ؤ او سخت پرېشانه وه
اخونزاده صاحب ږغ پرې وکړې چې خوري زما خبري اورې که نه.

تور پېکي په جواب کښي ورته وويل چې هو قربان دي
شم. ولي يې نه اورم، ته خوزموږ لپاره وايې. الله دي نور هم د
داسي ښو خبرو توفيق درکړي.

اخونزاده بيا ورته وويل چې کتابو کښي راغلي دي
چي لور په مور پلار دا حق لري چې هغې ته ښه ځوان او
خانداني ته يې ورکړي او دا کوشش وکړي چې د مېړه کورنۍ د
هستمنده وي چې لور يې په ارامه او خوشحاله وي. دا هم په
خوب کښي راته معلومېدو چې خلگ ستاسو د دوستۍ
شوقين وو دا خيال تل ساتي چې وږي او لغړ ته يې مۀ ورکوي،
خپله لوږه در په ياد کړي، لور ولي له لوږي وژني، سبا به د دې
له لوږي تاسو په تکليف ياست او هم به په ورځ د قيامت
پوښتنه درڅخه کېږي. اخونزاده صاحب دويم ځل بيا ملا
صاحب ته مخ ور واړوه او پوښتنه يې ځني وکړه چې څه رنگه
مولوي صاحب داسي ده که نه.

ملا صاحب وويل چې بېشکه قربان دي شم لکه چې
ته وايې هم دا کتاب ويلي دي او د اصحابه کرام ذکر يې بيان
کړ او وروسته يې وويل چې قربان تاته به ضرور معلومه وي
ځکه چې تاته پتېي معلومي دي، زما تر مخ ملک گوهر خان د
دې ښځې مېړه خالو ته وويل دا ښځه دا ده حاضره ده او هم په

دې واقعہ خبره ده چي لور زما زوی ته راکړه او هر څه و لور چي غواړي هغه به درکړم مگر خالو ورته انکار وکړ، دا خو په دې نۀ پوهېږي چي سبا به يې لور په ارامه وي او له ملک سره چي دوستي وکړي ډېر ډېر کارونه به يې پرې سم شي که اړ (محتاجه) شي لاس به يې په خلاص وي.

په تورپېکي د ملا خبري بدې لگېدلې او زريې دواړه لاسونه ورته ونيول او ورته وويل چي ملا صاحب د خدای د کلام له رويه هر څه وايه مگر د ملک نوم مۀ را اخله. د دنيا کوم بد يې نۀ دي راسره کړي. مخ يې د بلا په مخ لور به مړۀ کړم مگر د ملک زوی ته به يې نۀ کړم ور. د تورپېکي وېنا لاجاري وه چي اخوندزاده صاحب ورته وويل چي گوره خوري! لور ستا ده چاته يې ورکوي هغه ستا کار دی، زموږ مقصد دا دی چي زر يې ورکړه او لويي او خوشحاله کورنۍ ته يې ورکړه. ملک هم زړۀ غواړي تاسو ځله خفه او غصه ياست. په ورځ د قيامت به له هر چا سره د خپل عمل حساب کېږي او حديث شريف کښي راغلي دي چي که څوک له چا سره بد وکړي او هغه يې معاف کړي په ورځ د قيامت به الله تبارک تعالی ورڅخه خوشحاله شي او په دې به الله تعالی تاسو ته جنتونه درکړي. ملسمان ته ځکه ملسمان وايي چي هغه له چا سره ضد نۀ ساتي، هر چا سره مينه لري که څوک ضد او بغض ساتي رسول عليه سلام د خدای وايي چي هغه له موږ څخه نۀ دی. که چېرې تاسو ضد چا سره لری دا د کفارو خوی دی تاسو به کافران شی.

د اخوندزاده وېنا جاري وه چې تورپېکي د استغفار کليمې شروع کړې، اخوندزاده صاحب وېنا جاري وساتله چې د داسي عزت مندو کورونه د بختورو بنځو په نصيب وي.

ملا صاحب بې موقعې ښځو وکړې چې اخوندزاده صاحب څو ځله ملک گوهر ماته ويلې دي چې په دې خلگو ما ډېره ملامتيا کړې ده، دعا راته کوه چې الله تعالی مه د دې خلگو په ازار نې ونيسي او که چېرې دوی لږ لار اسره وړي، زه به يې کورته د خواست او معافي لپاره ورشم او خالو به له بند څخه خوښي کړم.

اخوندزاده تورپېکي ته وويل چې دا خو ډېره ښه خبره ده، لور به چاته ضرور ورکوي توکل وکړه د ملک زوی ته يې ورکړه، له دې ټولو تکليفو به خلاصه شي او اسمان به درڅخه پورته شي، د تورپېکي تر سترگو هغه ټول ظلمونه وگرځېدل چې ملک ورسره کړي وو او تر سترگو يې اوبنکي شروع شوي په ژړا کښي اخوندزاده صاحب ته وويل چې ستا قربان شم چې هيڅ کله به مو د دې ظالم ظلمونه هېر نه شي او نه مو د دې سړي دوستي ته زړه غواړي او نه زما په دې کښي څه واک شته شکر دی تر اوسه يې پلار ژوندی دی. نن که دې ظالم په مرگ وژلی دی او په کور نشته خدای مهربانه دی را به يې ولي، هغه سره دي وېنا وکړې په اخوندزاده صاحب دا خبري ښې نه ولگېدې او د کالو څخه تپوس وکړې چې ته څه وايې نن که خالو نشته په ځای يې ته ناست يې. د مولوي صاحب وېنا د خوښه ده که نه.

کالو يو ساعت خاموشه ؤ بيا يې وويل چي خه ووايم ستا قربان شم. مور پلار يې ژوندي دي تر ما دوی بنه پوهېږي. زما هيڅ کار او اختيار نشته، دا يوه خبره درته کړم چي دا ملا صاحب د زړه ډېر تور دی چي دوه سره خفه کېدې شي دې ملا صاحب سره خفه کړي دي او کلي يې سره خفه کړو اوس تاله مورېه خفه کوي. د ملا صاحب د کالو په خبره طبيعت خراب شو او اخوندزاده هم پوه شو چي خبره نه منل کېږي او د کالو له خبري وروسته کالو ته غصه شو او وې ويل چي تر تا څوک د زړه تور شته، خواستونه زه درته کړم او الزام په مولوي صاحب لگوي، تاسو ډېر سپک او بې حيا خلگ ياست، د عالمانو او پيرانو قدر په تاسو نشته، لکه چي الله خوار کړي ياست د بل زکوة ته ناست ياست، دا خو ستاسو نيتونه داسي دي. بنه خه ملک ته ورکوي او که چچگرو ته خپل کار مودی، زما له درباره وځي چي بيا رانه شي، که زما په ولايت کبسي خه وي کپي او پنبه موممه شه برابره او نه دي دا انجلي په عزت واده شي. اخوندزاده صاحب ډېر سخت ورته غصه شو او ورته ولاړ شو تر لاس يې ونيولو او له درباره يې وويستو.

د تورپيکي طبيعت په دې خراب ؤ چي مور د زکوة لپاره ورته راغلي وو مگر د ملا صاحب د يوه نه شي، سم مجلس يې را خراب کړ، د کالو طبيعت په دې خراب ؤ چي دا اخوندزاده صاحب ناراضه شو دواړو په لاز ملا صاحب ته بد ويل چي مجلس يې سره گنده کړو.

ملک ته چا اطلاع ورکړه چي نن اخوندزاده صاحب زکوة ورکوي، د کنارخېلو ټول کلی ورغلی دی. ملک پوه شو چي کیسه هغه ده چي ما ورته کړې وه او امید یې پیدا شو چي اخوندزاده به زما کار کړی وي. په سبا اخوندزاده ته ورغلی او تپوس یې ځني وکړ. اخوندزاده صاحب او خلیفه صاحب ټول حال ورکړ ملک ته سخت خار ورغلو او وې ویل چي بس ته دعا راته کوه انشا الله زه به تر سبا پوري په خپل مقصد کښي کامیاب شم.

ملک کورته لاړو او خپل زوی ته یې وویل چي ما ډېر کوشش وکړ چي تاته ستا د خونبي واده په خوشحالي وغواړم خو ځله مې پخپله ورته وویل، تېرو ورځو کښي مو د اخوندزاده صاحب په ذریعه ورته وویل مگر هغه په انکاري دي. د اخوندزاده صاحب له وېنا وروسته دا کار مور ته ډېر لوی پېغور دی. په هر صورت به دا کار اوس په زوره تر سره رسوو. او ما بنام تیاري وکړه په زور به نجلۍ راوړو.

خان زاده دا خبره خوښه وه او نیمه شپه دواړو ځان تیار کړو توپک یې ور واخست له کوره لاوتلي نۀ وو چي خان زاده پلار ته وویل که زه او تۀ ایکې ورشو امکان شته چي مور په خپل مقصد کښي کامیاب نۀ شو، که دوی سره بل څوک وي یا به دې بنځو سره درسته وي دوی به مور وشرموي. تر دې دا بنۀ ده چي نن پاته شو سبا به کومکان پیدا کړو راسره لاړ به شي بیا به کوندي کامیاب شو. دوه په دوه ورتگ له خطرې خالي نۀ دی. بنځو سره که بل څوک نۀ وي هم دوی دوی دي په مقابله

کښي برابر يو، يو په يو که مقابله سره وکړو او دوی پرې را زورور شي خانه به مو خرابه شي.

ملک چي د زوی په تجویز غور وکړو لږ په سوچ کښي شو بیا يې ورته وويل چي ستا عقل او تجویز مو خوښ دی سبا به له همسايه گانو څو ځوانان راسره کړو نن پاته يو.

دا همسايه گان ټول هغه خلگ وو چي قاتلان يا بل داسي مجرمان وو چي ملک پناه ورکړې وه او د ملک له وجي سرکار هم څه نه ورته وويل. د ملک هر کار به دې خلگو کړو اکثر به يې د بدمعاشانو کار ځني اخستو، د دوی روزگار نه و صرف په روپو به يې خلگ وژل يا به د لارو شوکي يې کړې، ناتارونه به يې بوتلل په دې کښي نيمه به د ملک وه او نيمه به د دوی وه.

سهار خان زاده خپل مزدور ته وويل چي همسايه گانو ته ورشه او شپې له څلور تنه راوله.

تور چي ورغلو او څلور تنه يې وغوښتو د ټولو دا خيال وو چي شوکي ته مو غواړي، هر يو به ويل چي زه ځم او په دې پخپله سره اخته شو. يوه به ويل چي فلانکی تېره ورځ تللی و، ډېر څه په لاس ورغلو اوس هيڅ حق نه لري اوس زما وار دی، بل بڼ وکړ چي زه تر اوسه نه يم تللی په واللله زه به ضرور ځم، يو بل وويل چي تر اوسه يو وار تللی يم هغه هم په خالي لاس راغلم اخر يو سپين ږيري وويل چي تاسو مه گنده کېږئ، تر اوسه دا نه ده معلومه چي څه لپاره مو غواړي، چېري اسماني روزي ته مو غواړي که بل څه کار يې وي. زه فيصله کړم په دې به د ټولو

امين وي. بس ښه نه لري. فيصله په دې ده که اسماني روزي
وه څلور کسان به ځي او هر څه که راوړي د ټول کلي به سره گډ
وي. دا فيصله د دې موقع لپاره نه ده بلکه تل لپاره ده او که د
ملک صاحب نور څه کار و هغه به کار وکړي.

د سپين ږيري دا وېنا د ټولو خوښه شوه او ټولو وويل
چي بس دا ستا فيصله مو منلې ده او تر ټولو دا ښه ده هر سرې
ته به خپل نصيب ورسېږي.

سپين ږيري څلور کسان سپين خرچ چراغ او خپل ورور
قلم وټاکل دا څلور تنه تور سره روان شو، خان زاده د دوی په
انتظار کښي و، ټولو له خان زاده سره ښه په مينه او ادب
روغېږو وکړ، اخر خان زاده ورته وويل چي زموږ پروگرام دا دی
چي ماښام به يوه نجلۍ راتښتوو.

ډېر ښه دا نجلۍ ته د ځان لپاره راوړي که زموږ به هم
څه ونډه وي چراغ پوښتنه ځني وکړه.

په خدا خدا خان زاده وويل چي نه نه، دا ما خوښه
کړې وه، مگر مور او پلار يې نه راکوي اوس يې په تېښته
راوړم، که چېرې ستاسو شوق وي نوري نجوني ډېري دي.

د خان زاده په جواب چراغ لږ شرمنده شو او وې ويل
چي نه نه ما گپه کړه، موږ ته به خدای تعالی خپل نصيب
راکړي.

خان زاده دې سر و ته د ماښام ډوډۍ ورکړه، ښه
ناوخته پلار ته يې وويل چي بس موږ ځانونه تيار کړي دي

روانپرو، توپک کارتوس او چرې مورا اخستي دي، ته راسره
څې که نه.

هو هوزۀ به ضرور ځم ملک توپک واخست او دوی
سره روان شو. په لاري ملک ورته وايي چي دا کليوال اکثر زما
مخالف دي او دا يو سکولي (طالب علم) ټول کلی راته پورته
کړی دی او ټول يې سره ملگري دي. رغ مه لرئ چي څوک راپوه
نه شي. که راپوه شي ټول به گډه مقابله راسره کړي، کله چي
کلي ته گډ شو داسي په احتياط روان وو چي د پښو سوخل او
کړپ يې چانه اړوېدو.

د تورپېکۍ غولي ته چي نږدې شو ټول سره ودرېدو
ملک ورته وويل چي اوس ډېر خيال کړئ، په يوه وار داسي
حمله وکړئ چي خپل کار زتر سره کړو کلی په راپوه نه شي او
که بنځو سره څه درسته وه ډېر خيال کړئ چي خوږ نه شي دا
تورپېکۍ ډېره بده بنځه ده، ټولو خپلو توپکو ته کار توس
ورويست.

قلم يې د کوټې وره ته ولېږو چي ته گوره ويښ دي که
ويده. قلم چي ورته نږدې شو وليد چي چراغ بل دی، رغ نشته
په دروازه کښي سوړوی ؤ په دې کښي چي قلم ورته وکتل وې
ليدو چي ټول ويده دي. قلم دې نورو ته ورغلو او ورته يې وويل
چي دوی ويده دي. چراغ يې بل پرې يښی دی، ليدل کېږي نه
چي څو کسان دي. بل څوک شته که نه. چراغ وويل چي چراغ
يې په کست بل پرې يښی دی. بس داسي به وکړو ټول به په يوه
وار دروازي ته زور ورکوو چي ورمات شي ټول به پرې ورننوزو

او مور به يې تر غاړه نيسو د لور په ځله به يې لاس ورنيسو او روانه و به يې.

د چراغ تجويز د ټولو خوښ شو او په يوه واري يې دروازي ته زور ورکړ. دروازه ډېره کمزورې وه، بلوت يې نه و. صرف تر شا يې ډېره ورته ايښې وه، دوی چي خپل ټول زور ورته ورکړی مگر دروازه ډېره په اساني خلاسه شوه او ټول په وره کښي پرېوتل. د قلم د ټوپک له ماشې يو څيز ولگېدلو، ډز يې شو کارتوس تر ووت د سپين په وړانه ولگېده.

تورپېکي چي دا کړپ او ډز واورېد سري يې ليا نه و پورته کړی چي ښځه يې وکړ چي لاکه سري دي، وله يې د تورپېکي لور په مور ښځه وکړي چي موري سري دي، ستا په توپنجه يې وله.

ملک او ملگرو يوه بله خواته وکتل چي لاک چېري پروت دی، هيڅ يې نه وليد خړ په کونج کښي يو تور کالی وليد زري يې خيال وکړ چي دا دی ټوپک يې پرې ونيو او ورته وويل چي بس ښځه لره خیر او سلامتې دي په دې کښي ده لږ شک ورولوېد چي دا خو سري نه دی لاس يې وروړو، کالی يې پورته کړو چي گوري هيڅ هم نشته. زړه کښي سخت شرمنده شو او وې ويل چي صحيح يې ويلي دي چي د غله له خپله سوري وېره شي.

درخانی زر خراغ مړ کړو کوته کښي تياره جوړه شوه په مور يې ښځه وکړ چي ولي يې نه ولې، بيا يې له خان سره سوکه وويل چي زما چاره څه شوه او زريو کونج ته شوه.

ملک خیال وکړې چې واقعي مور سره یې توپنچه ده مگر کوټه کښي تیاره شوه هیڅ نه لیدل کېدو، لاکن په هغه خوا یې ټک وکړ په کوم طرف چې یې په تورپېکۍ اول وار سترگي نښتي وې خو تورپېکۍ دا وخت بله خوا ته تللې وه، گولۍ په قلم ولگېده نږغ یې کړو چې زه مو مړ کړم.

خان زاده زرد باکس تیلۍ ووهله، ټولو درخانی او مور یې صحیح کړه قلم یې هم ولید چې پروت و خان زاده زر په وره کښي ودرېد چې راڅخه لاړ نه شي.

ملک نږغ وکړې چې بس بل ټک مه کړئ، خپل سرې مو وویستل، بیا ورپه یاد شو چې ما سره د لاس بتۍ هم شته او بله یې کړه. ملک او خر په تورپېکۍ برید وکړې، خان زاده او چراغ په درخانی برید وکړې، درخانی یې لاول وار بهر وا ایستله، چراغ په ملا ورکښناستو او په ځله یې لاس ور ونيوو مگر تورپېکۍ ښه مقابله وکړه، درې وار ځني خلاسه شوه ملک ته وېره ورییدا شوه چې راڅخه وځي. کلی به په راخبر کړي. د زوی خواته یې بتۍ ور واچوله ورته یې وویل چې دا نجلی چراغ ته پرېږده، دا ښځه راسره ونیسه، اخري وار یې تورپېکۍ په درو پرې باسله او ملک په غاړه چاره ورتېره کړه او د لاس بتۍ یې مړه کړه چراغ ته وویل چې ته ولاړېره مه ترڅو چې ځله مو د نجلی نه وي ورتلې.

ملک له جیبه دسمال راوکښ، د درخانی په ځله یې ورچڅ کړې، وروسته خان زاده یې ځله ور وتړله او خر په خپل پټکي لاسونه ور وتړل او نجلی یې په غېږ کښي له کوټې

وويستله. ملک بېرته کوټې ته راغلو قلم يې وکاتو چي مړ شوی ؤ او تورپېکي. ته يې بجلی ور واچوله وې لیده غاړې يې پرې دي معمولي کپنا پکښي شته او سپين يې په شا و ایستو.

ملک او خان زاده درخانی تر مټو ونيوله روانه يې کړه چراغ سپين په شا واخست او خر يوه لښته په لاس کښي ونيوله چي درخانی به په تلو انکار وکړ په شا به يې ووهله. په ډېر تکليف يې درخانی تر کور ورسوله، لاس او ځله تر لې يې په کوټه کښي بنده کړه، ملک په خپله پاته شو او د ځان په ځای يې تور ورسره ولېږلو. قلم يې په جنازه تر خپله کور راوړ، ورسره يې د قلم عزيزان خبر کړو او هغوی په شپه شپه د قلم خدمت وکړ او خاورو ته يې وسپارلو.

(۱۱)

ملک چي درخانی کور ته ورسوله ډېر خوشحاله ؤ او په بار بار به يې شکرونه ادا کول سهار يې خپلي ښځي نورجهاني ته وويل چي دې نجلۍ سره داسي طريقه جوړه که چي خپل ضد پرېږدي که په ښو خبرو يې راضي کولی شي او که په ترخو خبرو او په دې يې پوه کړه چي اوس دي هيڅ بله لار نشته بغير د دې که مو ستري نه کړي ژوند به يې په آرام وي کڼې تل به يې خپل ژوند تريخ وي.

نور جهان له درخانی سره کښېناسته او نصيحت يې ورته شروع کړو چي ته خو ډېره بختوره يې، ښه د ملک زوی ته هر چا لوني ورکولې مگر هغه په تا مئين ؤ، ډېرو نجونو حالونه ورته راکړي وو مگر دا ستا مېړه قسم اخستې ؤ چي بله نجلۍ به نه وغواړم، ستا مور پلار سره په دې باره کښي خو ځله خبري وشوې مگر هغو ته شپنو او غويانو ته ورکولې، ته به تل وږې او لڅه وي، مگر خدای ته دا نه وه منظور. خان زاده ته خدای هر څه ورکړي دي گوره چي څوني (څومره) ښکلې مکان لري څوني جائيداد او مخکي لري اوس به دا ټول ستا ورسره وي ملک سپين ږيري دی وخت يې تېر دی نور زامن يې په نورو ملکو کښي دي، د هغو خپلي کارخاني او کاروبار دی بس هر چا چي تاته څه ويلې دي د هغو خبري له زړه وباسه دا به ښه وه چي مور پلار به دي دا خبره په خوشحالي ترسره کوله، مگر هغه نه وشوه هيڅ خبره نه ده اوس به يې خوشحاله کړي. ته فکر مه کړه، ته به دلته تل په ارامه يې، په کور کښي مزدوري شته

هيڅ کار ته به نه يې ايساره. ټول کار به مزدوري کوي، له هره کاره به خلاسه يې.

درخانی ته چي نور جهاني نصيحت شروع کړ هغې ژړا شروع کړه او څه وخت چي نور جهاني نصيحت ختم کړو درخانی په ژړا کښي وويل:

چي دا درسره منم چي زما مور پلار ډېر غريبان دي او هغه د زورور د زور توفيق نه لري مگر په دې ځان پوه کړه غريبان دي لاکن بې غيرته نه دي او زه هم د هغو غيرتمندو لور يم چي زما د پلار به نه وي خوښه او زما مور لاسرې غاړي پرته ده دا خيال چي نه وکړې چي زه به ملاته وايم چي قبول مي ؤ او قبول مي دی، زما پلار ستاسو له لاسه په جيل کښي دی او نن به مي مور د ده بغيره بنخېږي او زه به مور د بل په کور کښي د ناوي په نامه ناسته يم او ته راته وايي چي ته بختوره يې. نن زه د مور او پلار په ډول مظلومه يم هر څه چي راسره کړي هر څه راته وايي زه هيڅ نه شم کړي او کله چي يوه ورځ په لاس راشي بيا به.....

نور جهاني چي دا خبري واورېدې ډېره غصه شوه او څو لښتي يې ووهله، بيا يې ورته وويل چي زما دا خيال ؤ چي نوی کور نابنده ځای دی او څوک ورسره نشته او تا ته مي خود مسلمانې خبري وکړې، مگر تا کښي هيڅ مسلمانې نشته او ماته داسي بې ځلې خبري کړې.

درخانی په ژړا کښي ورته وايي چي قسم مه په هغه خدای چا چي پيدا کړې يم که زما له ځلې بل لفظ وباسي،

ټولي سزا او تکليفونه به برداشت کړم مگر زما خدای يودی
زبان مه يودی.

درخانی ته هر قسم تکليفونه او سزایې ورکړې، يوه
ورځ نورجهانه په وهلو سترې شوه اخريې درخانی ته وويل چي
گوره دې کور کبني به ستا عزت خوندي وي تاته معلومه ده که
نه چي د کلي نجوني تل له خان زاده او دده له مېلمنو سره شپه
تېروي. کومي نجوني چي انکار وکړي هغه په زوره هم راولي او
ته يې ځکه نه راوستې چي له ډېره وخته د خان زاده د واده
خيال در سره ؤ. که چېرې ته دا خبره نه منې نن ورته گوره چي د
کلي ټولي نجوني او بنائسته بنځي راغواړو او د ملک د کور
بنځو ته څوک په اوچته سترگو نه شي کتلی.

د نورجهاني په دې خبره درخانی ته سخته غصه ورغله
او ژړایې بنده کړه په اوچت ښځو او غصه کبني درخانی ورته
وويل چي زه په دروغو نه غولېږم. ماته معلومه ده چي ستاسو
زامنود کلي د نجونو په عزت حملې کړي دي، مگر کله هم
کامياب شوي نه دي او ته دا خبره څنگه پتوي چي ستا مشر
زوی له درو کالو دلې نشته، مگر څلور مياشتي له مخه دهغه
لور پيدا شوه بل د فاطو چي ستا د بني لور ده تر اوسه مو چاته
نه ده ورکړې، مگر دا وخت هم حملداره ده، ماته دا خبري مه
کړه زه په هر څه خبره يم، ستاسو ناوي او پېغلي تل د اوسرانو
سره ورکي وي، په والله که اوسران افسران زما په بنائست خبر
شي که مي يوه ورځ هم دلته پرېږدي، دا کور نه دی او نه دلته د

چا عزت خوندي دی، دا چکله ده کور نه دی، تاسود اوسرانو دا کار کړئ او هغه ستاسود ظلمونو مدد کړي.

نور جهاني چي دا پېغورونه واورېدل له ډېره قهره يې سترگي راووتې، سيخان يې په اور کښي تاوده کړو او د درخانی په نوکانو او غاښو يې کښېنول.

درخانی تر ډېره دا تکليفونه برداشت کړل مگر دا داسي تکليفونه ول چي تر برداشت تېروو، که درخانی هر خوني خواستونه او نارې وکړې مگر نور جهاني ته هيڅ رحم نه رازي او نه مزدوري او خادمي همت کړي شي چي خلاسه يې کړي. اخر درخانی ورته وويل چي تر سبا سهاره مي پرېږده سبا به زه جواب درکړم.

نور جهاني بڼه ساعت د درخانی خبري ته غوږ نه نيولو، درخانی چي بار بار دا خبره او خواست ورته وکړ د نور جهاني د درخانی ونرمي لهجې ته اميد پيدا شو، خيال يې وکړ چي بس اوس به کار سم شي او درخانی يې پرېښودله او لاس پښې يې ور خلاسي کړې بيا يې په مينه او غصه کښي ورته وويل چي ولي ځان په تکليف کوي او هم زموږ زړه راشين کوي، موږ خو سړي خواره نه يو چي د انسانانو غوښي پخوو. خیر هر څه وشو هغه خو وشول د بيا لپاره خيال کوه او په دې پوه يې چي خلاسه مه نشته. بيا ولي ځان او موږ او ځان په ازار وهې اوس دي تر سبا سهاره پرېږدم که چېري سبا په خپل ضد وي او داسي بې ځلې خبري کړې د شيطانانو خبري دي له

غورږو نۀ وې ايستلي ما سره تر دې سخت علاج شته بيا که خواستونه کړې هم خلاسه به نۀ شي.

نورجهاني چي نصيحت او دهمکۍ ختمي کړې يو ساعت پته ځله شوه بيا يې په مزدوري (خادمي) ږغ کړو چي ما له او دې له اوبه راوړه ترې يو خو بيا يې بل ږغ ورو کړ چي اوبه مۀ راوړه د انارو شربت راوړه.

مزدوري زر د انارو شربت تيار کړو او ورته رايې وړو. نورجهاني جگ لاس کښي ونيو او گلاس يې ډک کړو اول گلاس يې درخاني ته ورکړ درخاني تر اوسه د انارو شربت نۀ ووليدلی او نۀ يې څښلی ؤ او نن يې شربت وليدلو هم يې وڅښلی که څه هم شربت ډېر خوږ او خوندمند ؤ مگر درخاني ته داسي ورو ولگېدو لکه چي د زهرو پيالنه په غاړه واړوي. په يوه گلاس د درخاني غاړي لنډې او سرې شوې مگر پرې اوبه نۀ شوه. زړۀ يې غوښت چي يو بل گلاس هم وڅښي مگر تر ځله يې ږغ نۀ وکړ ځکه درخاني په زړۀ کښي وويل چي داسي نۀ چي نورجهانه دا خيال وکړي چي په شربتو مي خطا کړه او اوس به د کور نعمتونه بنۀ په ولگېږي او متاثره شوه. نور جهاني بل گلاس ډک کړو او ورته ونيوو، د درخاني بنۀ شوق ورته کېدو او هغه خيال يې زړۀ کښي وگرځېدی او ورته يې وويل چي نۀ نې څښم، بنۀ نۀ په رالگېږي، مگر د نور جهاني په ډېر اثار يې دا گلاس بيا وڅښلو اوبه شوه. نور جهاني د درېيم گلاس ست ورته وکړ ليکن درخاني وچ انکار وکړی.

نور جهاني په خپله درې گلاسه وڅښل.

ما بنام نورجهاني درخاني ته دوې گولۍ (چي د نشې وې) وركړې او ورته يې وويل چي گولۍ وخوره ارامه به شې ټول بدن دي شين كوتل شوى دى، شپه به په ارامه تېره كړې.

درخاني په خله شه نۀ وويل مگر شه وخت چي نورجهانه ووته دې هم گولۍ تسي (غوزاري) كړې او وې ويل چي يوه خواته مي د عزت او وينو تېري دي بله خوا مي په گولۍ خطا كوي او راته وايي چي درباندي غمجن يو او بيا يې دا شعر وويلو:

وار مي وژني وار راباندي ژړا كړي

.....

سبا سهار نور جهانه بيا ورته راغله او ډېره په مينه يې پوښتنه ورڅخه وكړه چي شپه دي څنگه تېره كړه، ارام او خوب دي وكړ كه نۀ. درخاني ورته وويل چي هو بس شپه وه په خير او ارامه تېره شوه.

نورجهانه يې په جواب پوه شوه چي تر اوسه يې له مورډ سره هيڅ مينه نشته ځكه جواب يې داسي نۀ و مگر نور جهاني ربغ نۀ وكړې لږ ساعت پس يې له درخاني پوښتنه وكړه چي ددې لپاره را بنسكاره شوم چي شه خيال دي دى او دا خواست درته كړم چي زياته مو مۀ زړۀ شيني كوه او مۀ ځان په تكليف كوه.

درخاني سر تپت نيولى ؤ او په ژرگونې اواز كښي يې ورته وويل چي له ډېره سوچه بعد په دې نتيجې ورسېدم چي زما خلاسه نشته او نۀ څوك داسي شته چي هغه مو درڅخه خلاسه كړي. پلار خو مي په جيل كښي دى او هغه هم ستاسو د

مقابلې توفيق نه لري. ورور مه وړوکی دی او دا وخت په سکول کبني دی. هغه چې زما په سر خبرې وخت به ډېر په تېر شوی وي. بس زما د قسمت کنجی. اوس زما په خپل لاس کبني ده او زه ستاسو په قبضه کبني يم. هيڅ هم نه شم کړی. بس دا لنډي خو خبرې يې وکړې او پته ځله شوه، نور جهان په دې خبرو حيرانه شوه چې څنگه جواب دی مگر په داسې چم او چالاکي يې درځانې ته وويل چې کور دي ودان شه. دواړي دي سمې شه موږ دي هم او ځان دي هم له اندېښنو خلاس کړو. بس له نن ورځي بعد ته د دې کور مالکه يې هر څه واک او اختيار ستا دی او ستا يو ارمان دی يعني پلار دي بندي دی ملک به هغه هم په دې خو ورځو کبني را خلاس کړي.

نور جهاني ډېرې داسې خبرې ورته وکړې چې درځانې پرې خوشحاله شي او ورڅخه ووته.

ملک ته نور جهاني حال ورکړی ملک ډېر خوشحاله شو او تور ته يې وويل چې منډه دې همسايگانو ته ورشه. لس تنه ځوانان د خوشي لپاره راوله پسونه دي حلال کړي او پختن دي هم وکړي.

تور همسايگان را وستو پسونه يې حلال کړو، پختن يې شروع کړ، ملک د ماښام ډوډۍ ته شا خوا کلي ته حال ورکړی چې ماښام دي له هر کور څخه يو تن ډوډۍ ته راشي خپل کلی کنار خپلو ته حال ورکړی صاحب زاده شين گل اخونزاده او ملا صاحب ته پخپله ورغلو.

د ماښام له لمانځه بعد د خلگور اتگ شروع شود
 خپل کلي څخه څلور تنه راغلو او له نورو کلو څخه هم کم سړي
 راغلو. اخوندزاده صاحب او ملا صاحب راغلو دواړه په جلا
 جلا کوټو کښي کښېناستو په کومه کوټه کښي چي اخوندزاده
 صاحب ناست ؤ ټولو د ده خبرو ته غوږ نيولی ؤ او ده ورته ويلې
 چي الله تعالی ويلي دي چي زه عزت وړ کونکی او اخستونکی
 يم تاسو گوري چي الله په دې کښي څومره لوی حکمت دی او
 که چېرې عزت بندگانو يو بل ته ورکولی اوس به دا ټول خلگ
 په عزت سره اخته وو، مگر په چا چي د الله نظرونه شي هغه ته
 عزت ورکوي، بس د نورو بندگانو ما سواي ملک ته هم خدای
 تعالی عزت ورکړی دی. الله هم عزت مندو ته عزت ورکوي
 گوري ملک د څوني (څومره) خلگو بندوبست کړی دی، هر
 څوک خوشی (د واده ډوډی) کړي مگر چا تر اوسه داسي خوشی
 نه دی کړی مقصد مو دا دی چي ملک دې ټولو ته عزت نن
 ورکړ الله دي ده ته نور عزت ورکړي.

نن سبا ډېر خلگ خپل ځان ته عزت ورکوي او ځان ته
 د قام لیدران (مشران) وايي دا خلگ در اصل په هغو خلگو
 نيت بدوي چاته چي الله د عزت نعمت ورکړی دی او دا د نن
 سبا لیدران ټول کافران دي. هغه د قرآن له دې ايتو په ښکاره
 منکر دي او دې عزت مندو ته په سپک او بد نظر گوري. هم
 ددې خلگو عزت نه کوي، بلکې نور خلگو کښي د داسي
 خلگ لکه عالمان، ملکان، سرداران، افسران چي ټولو ته الله
 عزت ورکړی دی په ضد تبليغات کوي. بهر حال له داسي

خلګو ځان ګورئ، ناسته ولاړه مۀ پخپله ورسره کوي او مۀ خپل عزيز قريب اولاد ورپرېږدي. دا خلګ د کفارو خبري کړي، د کفارو خبري خوږې دي، خلګ ژر ددوي په خبرو خطاوځي او تل له داسي خلګو ځان ګورئ.

په کومه کوټه کښي چي ملا صاحب ناست ؤ دلته خلګو د ملا صاحب خبرو ته غوږ نيولي ؤ او دۀ ورته وييل چي زموږ د خلګو ډېر عادتونه داسي دي چي هغه په عباداتو کښي شمېرل کېږي. تاسو ګورئ چي دا خوشي (د واده ډوډي، عادت او رواج دي مګر حقيقت کښي دا خيرات دي. ډېر خوران پرې ماږه شي څومره ډېر ثواب دي.

څوک چي د خوشي ډوډي ته راتلو هغه راغلو د خلګو راتګ ختم شو تياري شروع شوه دسترخوانونه خواره شول ډوډي پرې کښېښول شوه، شوروا وږه مړي (ماته ډوډي)، غوښه او پلاؤ په دسترخوانو کښېښودل شول په خوراک بسم الله وشوه.

د ملا صاحب خپل بيان جاري ؤ تر خوراک له مخه يې وويل چي ګورئ د خداي تعاليٰ عجب شان دي يو ځای کښي فرمايي چي: "په ورځ د قيامت به د هري ګولي (نورې)، حساب غوښتل کېږي." د دې حکم په رڼا کښي علما وايي چي مسلمان دي کم خوراک کوي چي په ورځ د قيامت به يې حساب کم وي، مګر بل ځای بيا خداي تعاليٰ فرمايلي دي که څوک د چا ته يوه ګوله ډوډي ورکړي په دې به يې ثوابونه ډېر شي. د دې حکم په رڼا کښي علما وايي چي که څوک د چا کور

ته ورشي لامېلمه شي نو پکار ده چي ډېر خوراک وکړي، ځکه چي د کور وال ثوابونه پرې ډېرېږي.

کله چي ملا صاحب دا وينا ختمه کړه نو يې مخ ته پرته غوښه (چي روغه شولگی وه) په دواړو لاسويې ورپورته کړه او ځلې ته يې يوړه او په غاښويې دا غټي غټي خاشې ور پرېکړې او له هډه (هډوکي) يې تر هغه وخته ځله نه کړه پورته چي صفا يې وشکولو.

بندوبست د ډېرو سړو شوی و مگر خلگ ډېر کم راغلو، ځکه هر څه ډېر و ملک به د کوتې په وره کښي ودرېدو او مېلمانو ته به يې ويل چي غاړي مو بندي دي که به شرم کوئ هر سړي يې داسي خورئ لکه خپل کور، هر څه ډېر دي. يو وار ملک په ملا صاحب نظر شو چي وکتل د ملا صاحب تر مخ غوښه نشته ملک په خپله له خادمه تال واخست او د ملا صاحب تر مخ يې لويه غټه غوښه کښېښودله، ملا صاحب سوکه د ملک لاسونه ونيول چي غوښه مه رده.

ملک ورته وويل چي غوښه خو ډېره ده گوري نه چي د ټولو تر مخ پرته ده، لږ ساعت پس ده دا غوښه هم هغه شان پورته کړه او هغه شان يې وخوړله مگر په دې وار به يې يو وار وار سر ځني پورته کړي.

څه وخت چي ډوډۍ فارغه شوه اخونزاده صاحب په خپله او ملا صاحب په خپله کوټه کښي د دعا لپاره لاسونه پورته کړو او اوږدې دعاگانې وشوې.

پس له دعاگانو ملک مېلمنو ته د تلو اجازه ورکړه.
ملا صاحب ته يې وويل چي که تکليف نه وي ته لږ ساعت
کښېنه چي دا خلگ ووځي نکاح به ترې.
نه نه ملک صاحب، دا خو هيڅ تکليف نه دی. موږ
عالمان يو الله تعالی علم را کړی د داسي ورځي لپاره دی. دا
خو زموږ فرض دی. ملا صاحب ورته وويل. ملک صاحب د
سرای په وره کښي ولاړ و هر څوک چي وتو اول به يې ملک ته
مبارکي ورکړه بيا به يې اجازه وغوښته او د کور ودانۍ دعا
بې ورته وکړه.

(۱۳)

ټول خلگ ووتو ملا صاحب يوازي پاتي شو، د نکاح شروع کولو له مخه يې وويل چي نجلۍ چيري ده چي وکالت ورڅخه واخلو.

هلک خو دا دی ناست دی او نجلۍ په کوټه کنبسي ده ملک ورته وويل. ملا صاحب له ملک څخه تپوس وکړی چي چاته يې وکالت ورکړی نه دی. نه صاحب مور په دې وکالتو څه پوهېږو. ملک جواب ورکړی. ملا صاحب وويل بنه داسي وکړی چي نوري زنانه له کوټې وباسی او ما سره يو سړی شی چي کوټې له مي ورولي.

يو سړی په منډه لاړو او نوري بنځي له کوټې وايستلې او بيا يې اطلاع راوړه چي لاز خلاسه ده ملا صاحب هم ولاړ شو او يو سړی يې تر لاس ونيولو او د کوټې خواته روان شو.

درخانۍ چي موقع خالي پيدا کړه چي څوک نشته او ملا به راځي نکاح مي تړي سبا به خلگ وائي چي مور يې پخپله مړه کړه او پلار يې دا دی په خوبه بندي کړی دی او د ملک زوی يې خوبن و تر داسي پېغورو او خبرو زما لپاره مرگ بنه دی، زريې د ټيکري (څادر) په څاک په ناستي خپله غاړه ټينگه کړه او گنډه يې ورکړه.

ملا صاحب چي د کوټې وره (دروازې) ته رالو ورسره سړي ته يې وويل چي دلته بهر ودرېږه دننه مه راځه په داسي موقع نجلۍ له نرگانو ډېره شرمېږي، دا سړی بهر ورته ودرېد او ملا صاحب کوټې ته ننوت وريې پوري (بند) کړو. درخانۍ

سره نږدې يو خوا ته کښېناستو او غاړې يې دوه درې واړه په زوره صفا کړې بيا يې ورته وويل:

چي؛ زويه دا خو ډېره بڼه خبره ده چي ته ډېره د غريب سړي له کوره وې او نن دي په داسي ماږه کور کښي نصيب وشو او ناسته يې او د دې کور مالکه يې داسي بڼه نصيب ما تر اوسه د بل غريب د لور نه دی ليدلی. داسي بخت دي نصيب شه اوس زه نکاح ترم ته به مي ډېر نه ستړی کوي، بس وکالت را کړه چي ته هم آرام وکړې او زه هم.

مگر نجلی هېڅ جواب ورنه کړو. ملا صاحب بيا ورته وويل او په سړي د ميني لاس ورتېر کړو مگر نجلی نه جواب ورکړو او نه وښورېده. ملا صاحب حيران شو چي نجلی نه ښوري او نه په لاس بد خوري، مگر درېيم ځل ملا صاحب په وېره وېره د نجلی په بدن يو بل ځای لاس تېر کړو، مگر نجلی هغه شان پته ځله او بې حرکته وه. اخر ملا صاحب پرې زړور شو او په مخ يې لاس ورتېر کړو او له مخه يې ټيکری ځني پورته کړو او وې لیده چي نجلی د ټيکري په څاک غاړه تړلې ده او خودکشي يې کړې ده.

ملا صاحب چي وليده نجلی مړه ده تر ځله يې چيغه ووته او په وره کښي ولاړ سړي ته يې ښغ کړو چي راشه نجلی څه کړي دي. هغه هم چټک کوټې ته ورننوت او وې لیده چي نجلی په ناسته خودکشي کړې ده او په منډه دې سړي ملک ته حال ورکړ. ټول کور وال پرې خبر شو، ټول کوټې ته لاړو تر اوسه نجلی ناسته ده، مگر مړه ده. ټول سره پريشانه شو چي دا څه وشو اوس

به خلگ څه وايي او موږ به څه جواب ورکوو. قسما قسم تدبيرونه يې جوړ کړو، مگر په يوه کبني يې هم پرده نه لیده.

آخر نور جهاني ورته وويل چي موږ د خدای له وليانو سره مينه او دوستي لرو او له هغو سره تل مشورې کړو بايد اوس هم له اخونزاده صاحب سره مشوره وکړو او د هغه په مشوره کبني به زموږ پرده ضرور وي.

د نور جهاني دا تجويز د ملک خوښ شو او پخپله سم دستي اخونزاده ته ورغلو او حال يې ورکړ هغه يو ساعت خاموشه شو بيا يې ورته وويل چي ما سره يو چل شته اوس په شپه شپه بنځه بنځه کړه او چاته رغ مه لره او ملا صاحب هم پوه کړه چي رغ نه وکړي. سهار زما تر راتگ پوري تاسو خوشحالي جوړوئ، څوک د ځان په پریشاني مه پوهوئ، ملک هم زر خپل رازداران په موټر کبني د بازار هديرې ته ولېږلو چي قبر وکيندي او په بل موټر کبني يې نجلی. بغير د کفن او غسل واخسته چي دا موټر ورسېدو قبر تيار ؤ او نجلی. يې بغير د جنازې د نمانځه بنځه کړه او سهارگاه ته موټران خپل کور ته راغلو.

اخواندزاده تل نمونځ کور کبني کوو نن سهار يې هم خپل کور کبني نمونځ وکړ، وروسته يې وظيفه وکړه بيا يې د څاښت نفل وکړو د څاښت له نمانځه وروسته اخوندزاده صاحب به کورته لاړو او آرام به يې وکړو، مگر نن د دربار په کوټه کبني په مراقبه کبني شو په دې دوران کبني درې کسان د ده زيارت ته راغلو مگر خليفه ورته وويل چي دلته آرام کبښپني

او څه وخت چي له عبادته صاحب فارغه شو بيا ښه وکړي او خپل فرياد ورته وکړي.

دې سړو سره د خليفه ښه چي اخوندزاده صاحب واورېدو لږ ساعت پس يې په مراقبه کښي ناره کړه چي فضل خدايه! فضل خدايه! يا ربه! ته يې پرده خوندي کړې او نور مسلمانان له داسي بلاؤ وساتې. اخوندزاده صاحب زر سر راپورته کړو او چټک بغير د دعا پورته شو بيت يې واخست او کپي يې په پښو کړې. خليفه او ملاقاتيان پرې حيران شو چي څه چل وشو او پوه شول چي څه کيسه ده او ټولو وويل چي خير دي غواړو يا ربه! ته خير وکړي.

اخواندزاده ملاقتيانو او خليفه ته وويل چي راځئ سره ملگري شو، ما څه وليد هر څه کونکي خداي تعالي دى.

دا سړي هم ورسر روان شو سيخ د ملک کورته ورغلو د ملک کره ډېر خلگ د مبارکي لپاره راغلي وو چي اخوندزاده صاحب يې وليد ټول ورته ولاړ شو او لاسونه يې په نامه ونيول.

دې خلگو دا خيال وکړ چي اخوندزاده به هم مبارکي ته راغلي وي او څه وخت چي اخوندزاده صاحب کښېناستو ملک ته يې وويل چي ملکه په کور کښي څه نوې کيسه خوشته.

نه نشته الحمد لله، له ربه راضي يو، خداي دي نه شي ناراضه. هيخ داسي نوې نشته ملک ورته وويل:

اخواند زاده په ډېره حيرانگي ورته وويل چي څنگه نشته زه اوس په مراقبه کښي وم او کشف راته وشو چي د تور

د ډېبانو پاچا ستا په ناوې نژور (اينرپور) باندي مئين ؤ او هغه
د ډېبانو ته حکم ورکړی چي دا نجلی به ماته راوړی او که مونږ
راوړه زه به تاسو ټول مړه کړم. د ډېبان هم مجبوره شول اوس لږ
ساعت مخکښي د ډېبانو هغه بېهوشه کړه او يو يې وړه او دا
نجلی د د ډېبانو پاچا خاتته په نکاح کړه او بس بيا به يې په
سترگو نه ووينی او ته ورشه وې گوره چي نجلی شته که نه.

ملک هم کورته ننوت او يو ساعت لپاره ورک ؤ چي
واپس راغلو وې ويل چي بېشکه نجلی نشته. د برېښنا په شان
په ټوله علاقه کښي دا خبره ويره شوه چي ملک په نرور د
د ډېبانو پاچا مئين ؤ او هغو له شپې نجلی يووړه.

پای

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**